

ISSN 1234-7752

Bibliotekarz Zamojski

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu

2015/1 (41)

Wernisaż wystawy
Leśmianowa Kolekcja Sztuki

Foto: Marek Sadło

Spotkanie bibliotekarzy *Wspomnień czar*

Noc Bibliotek w GBP Stary Zamość

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

Działalność Książnicy Zamojskiej w 2014 roku	3
Działalność bibliotek publicznych powiatu zamojskiego w 2014 roku	26
<i>Kto nie boi się wojny?</i> Spotkanie autorskie z Anną Janko	34
<i>Mój Zamość.</i> Spotkanie autorskie z Aldoną Dragan-Gawecką	36
Leśmianowa Kolekcja Sztuki w Galerii <i>Ekslibris</i>	37
Jubileusz Oddziału dla Dzieci i Młodzieży	39
<i>Wspomnień czar</i>	43
Nocne spotkania w bibliotekach powiatu zamojskiego	44

RELACJE

<i>Nowoczesna biblioteka - nowoczesny bibliotekarz</i>	47
<i>Blisko wiersza</i>	49

SYLWETKI BIBLIOTEKARZY

Stanisław Zybala	52
------------------------	----

POMOCE METODYCZNE

Scenariusz wystawy <i>Introrigatornia - klinika książek</i>	58
Rocznice literackie 2016	59
Rocznice regionalne 2016	64

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Adam Andrzej Witusik (1940-2008)	68
Andrzej Józef Misiura (1935-1995)	86
Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej	90

NASZE RECENZJE

Monika Rebizant-Siwilo <i>Wrzosowiska</i>	105
Bajerowicz K., Brykczyński M. <i>Opowiem ci mamo, co robią żaby</i>	106

SBP	107
-----------	-----

KRONIKA	112
---------------	-----

WYDAWCA

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Anna Kalniuk
Danuta R. Kawałko
Joanna Kołtun
Halina Zielińska – red. nacz.

REDAKCJA TECHNICZNA

Halina Zielińska

PROJEKT OKŁADKI

Leszek Wygachiewicz

ADRES REDAKCJI

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu
Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa
ul. Kamienna 20
22-400 Zamość
tel. 84 6271154 w. 27
e-mail: promocja@biblioteka.zamosc.pl

DRUK OKŁADKI

Drukarnia ZAMDRUK, 22-400 Zamość, ul. Kościuszki 2A,
tel./fax 84 639 27 97

Na okładce wykorzystano fotografie ze zbiorów Książnicy Zamojskiej,
MGBP w Krasnobrodzie, i BPG Radecznicza

POWIELANIE I OPRAWA

Dział OAiK Książnicy Zamojskiej

NAKŁAD: 50 egz.

Działalność Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu w 2014 r.

Sieć biblioteczna, stan organizacyjny

Sieć bibliotek publicznych Książnicy Zamojskiej w 2014 roku utrzymana została na niezmiennym poziomie w stosunku do roku 2013. Tworzą ją Biblioteka Główna (z siedzibą przy ul. Kamiennej 20) oraz 6 bibliotek filialnych zlokalizowanych na terenie miasta. Działalność prowadziły również 3 punkty biblioteczne. 2 punkty prowadzone są przez Bibliotekę Główną i obsługują osoby z niepełnosprawnością – jeden zlokalizowany przy Oddziale Polskiego Związku Niewidomych i jest obsługiwany przez pracownika Książnicy, drugi, działający społecznie, w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (ul. Śląska 45). Trzeci punkt prowadzi FB nr 3, działa on przy Spółdzielni Mieszkaniowej *Energetyk*.

W celu zapewnienia dogodnego dostępu do książki zasadnym byłoby utworzenie dodatkowo 1 filii bibliotecznej (w rejonie osiedli Zamczysko, Promyk, Wiśniowa, Świętego Piątka, Młyńska) lub zwiększenie liczby punktów bibliotecznych. Podjęte, po raz kolejny w roku sprawozdawczym, próby tworzenia społecznych punktów bibliotecznych nie przyniosły oczekiwanych rezultatów (brak miejsca, a przede wszystkim osób chętnych do prowadzenia tego typu działalności bez wynagrodzenia).

W roku sprawozdawczym Książnica Zamojska wypełniała zadania dla powiatu zamojskiego. Funkcje powiatowe realizowała na podstawie *Porozumienia nr 2/2014* z dnia 2 kwietnia 2014 r., zawartego pomiędzy Miastem Zamość a Powiatem Zamojskim oraz *Umowy nr 330/2014* zawartej w dniu 2 kwietnia 2014 r. pomiędzy Miastem Zamość a Książnicą Zamojską.

Baza lokalowa, modernizacje i zmiany infrastrukturalne

Analizowany okres sprawozdawczy nie przyniósł w bibliotekach zmian lokalowych. Ogólna powierzchnia lokali wykorzystywanych na działalność biblioteczną wynosi ogółem 2 511 m². Najlepsze zaplecze pod względem infrastruktury posiada Biblioteka Główna (budynek przy ul. Kamiennej 20 o pow. 2 926 m², z czego biblioteka użytkuje 2 000 m²). Biblioteki filialne korzystają z lokali wynajmowanych. Łączna powierzchnia biblioteczna placówek filialnych wynosi ogółem 511 m².

Ograniczenia lokalowe placówek filialnych (niezadawalająca powierzchnia, ograniczenia w dostępie dla osób z upośledzeniem ruchu i starszych) stanowią utrudnienie, zwłaszcza w organizacji różnych form działalności upowszechniającej czytelnictwo.

W trosce o utrzymanie właściwego stanu lokali w 2014 r. przeprowadzono bieżące prace remontowe w filiach bibliotecznych nr 1 (malowanie sufitu i ścian po zalaniu) i nr 6 (wymiana podłogi, malowanie ścian w całym lokalu). W Bibliotece Głównej, w pomieszczeniu do którego przeniesiona została czytelnia internetowa położono instalację internetową. Również w lokalu Biblioteki Głównej, w związku z realizacją projektu *Lubelska Biblioteka Wirtualna*, przygotowano pomieszczenie na pracownię digitalizacji zbiorów. Zakres prac objął wymianę wykładziny na płytki, okratowanie okien, malowanie ścian, podłączenie wody bieżącej i kanalizacji, wyposażenie w system wentylacyjny oraz zabezpieczenie wejścia (zamek cyfrowy). Z wykonanych prac bieżących, m.in. wynikających z obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy należy wymienić: prace konserwatorskie urządzeń klimatyzacyjnych, systemów oświetleniowych, wymianę rolet okiennych, przebudowę tablic rozdzielczych zasilających sieć komputerową w Bibliotece, naprawę zasilacza rezerwowego UPS, przeglądy okresowe sprzętu elektronicznego i komputerowego oraz sprzętu ppoż. Obciążającym budżet instytucji były też naprawy pojazdu służbowego.

Zbiory biblioteczne i ich uzupełnianie

Zbiory bibliotek Książnicy Zamojskiej liczyły na koniec 2014 roku ogółem 258 874 jednostki inwentarzowe. Wśród nich 243 060 jedn. stanowiły: książki i czasopisma oprawne (236 132 vol. książek, 6 928 vol. czasopism oprawnych), 15 814 jedn. zbiorów specjalnych.

W okresie sprawozdawczym do zbiorów przybyło ogółem 8 800 (o 1 123 więcej niż w 2013 roku) jedn. nowych zbiorów, w tym 7 644 książki, 306 czasopism oprawnych i 850 jedn. zbiorów specjalnych.

W drodze zakupu zasoby powiększyły się o 4 550 jednostek inwentarzowych nowych zbiorów, tj. 4 395 vol. książek, 6 vol. wydawnictw ciągłych (roczników) oraz 149 jedn. zbiorów specjalnych.

W porównaniu z rokiem poprzednim zakup zbiorów zwiększył się o 433 jedn., w tym zakup książek o 444 vol. (1,1%). Zmniejszył się wydawnictw ciągłych (roczników) o 7 vol. oraz nieznacznie, zakup zbiorów specjalnych (o 4 jedn.).

Wskaźnik zakupu zbiorów wynosi 7,0 jedn. na 100 mieszkańców (dla samych zbiorów książkowych 6,8 vol.) i jest wyższy niż w roku 2013 (o 0,7).

Średnia cena zakupionych zbiorów wynosi 21,15 zł (zbiorów książkowych 22,30 zł) i jest porównywalna ze wskaźnikiem osiągniętym w 2013 r.

Wydatki na uzupełnianie zbiorów wyniosły ogółem 96 249 zł. W odniesieniu do roku 2013 jest to o 7 030 zł więcej, ale mniej (o 6 220 zł) niż w 2012 roku.

Wydatki na uzupełnianie zasobów bibliotecznych pochodziły z następujących źródeł:

- środki własne Książnicy 28 096 zł (18 837 zł w 2013 r.),
- dotacja celowa Miasta Zamość 20 000 zł (20 000 zł w 2013 r.),
- środki MKiDN – 45 874 zł (45 904 zł w 2013 r.),
- inne źródła – 2 279 zł (PGE Dystrybucja S.A. Zamość, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundacja Orange).

W strukturze zakupionych zbiorów największy odsetek zajmuje literatura piękna dla dorosłych (48,2%), następnie literatura niebeletrystyczna (26,5%) i literatura piękna dla dzieci (25,3%).

Do zbiorów bibliotecznych, w okresie sprawozdawczym pozyskano bezpłatnie 4 250 jedn. zbiorów (3 748 jedn. darów oraz 502 jedn. poprzez wymianę i inny sposób nabycia). Poza zakupami, zbiory powiększyły się o 690 jedn. więcej niż taką samą drogą w roku ubiegłym.

Zakupy zbiorów prowadzono zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych. Przygotowano ogółem 3 przetargi i 7 zapytań ofertowych kierowanych do instytucji zajmujących się sprzedażą książki tradycyjnej i innych alternatywnych jej nośników. W 2014 r., w związku z nowelizacją ww. ustawy, ten rodzaj wydatków określa wprowadzony zarządzeniem dyrektora Książnicy Zamojskiej Regulamin wydatkowania środków publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych w równowartości 30 tys. oraz zakupów materiałów bibliotecznych, których wartość jest mniejsza niż 207 tys. euro oraz zasad zakupu materiałów bibliotecznych.

W prawidłowo prowadzonej polityce gromadzenia zbiorów niezbędnym elementem, oprócz ich uzupełniania, jest też proces usuwania książek przestarzałych i zdezaktualizowanych. W okresie sprawozdawczym ze zbiorów bibliotek Książnicy Zamojskiej wycofano ogółem 5 989 jedn. zbiorów (o 1 004 jedn. więcej niż w 2013 r.). Zasobność księgozbiorów w bibliotekach Książnicy Zamojskiej jest najwyższa wśród porównywalnych bibliotek województwa lubelskiego i wynosi 362 vol. na 100 mieszkańców (Biała Podlaska - 346 vol., Chełm – 320 vol., Lublin (miasto) – 162 vol.). Świadczy to o konieczności większej intensyfikacji prac nad doskonaleniem księgozbiorów, głównie poprzez selekcje książek zdezaktualizowanych i niewykorzystywanych przez czytelników. Uzupełnieniem zbiorów są prenumerowane czasopisma i prasa bieżąca. Stan prenumeraty wyniósł ogółem 99 egz. (85 tyt.) tj. o 1 egz. mniej niż w 2013 roku. Wśród prenumerowanej prasy 6 tytułów stanowią czasopisma dla dzieci i młodzieży. Ogółem na zakup prasy w 2014 r. wydatkowano kwotę 20 055 zł, tj. o 584 zł mniej niż rok wcześniej. Prócz prenumeraty biblioteki pozyskały w darze 52 czasopisma, z czego 37 to periodyki o charakterze regionalnym.

Analizując wydatki poniesione na uzupełnianie zbiorów w 2014 r. oraz osiągnięty wskaźnik zakupu (7,0 vol. na 100 mieszkańców) należy stwierdzić, że był to rok nieco korzystniejszy niż poprzedni, ale wciąż daleko odbiegający od norm wskazywanych (18 vol. na 100 mieszkańców) jako właściwe dla korzystnego poziomu rozwoju czytelnictwa.

Zakup zbiorów do bibliotek i prenumeratę czasopism w 2014 r. ilustruje Tabela nr 1.

rodzaj zbiorów biblioteka	książki (w wol.)	czasopisma (w jedn. inwen.)	zbiory specjalne (w jedn. inwen.)	ilość prenumerowanych czasopism bieżących (w egz.)
Biblioteka Główna	2 586	6	149	76
Filia Nr 1	340	-	-	4
Filia Nr 2	262	-	-	3
Filia Nr 3	332	-	-	4
Filia Nr 4	334	-	-	3
Filia Nr 5	259	-	-	4
Filia Nr 6	282	-	-	5
razem	4 395	6	149	99

Zasoby biblioteczne, w celu ochrony przed nadmiernym zużyciem technicznym poddawane są pracom konserwatorsko-introligatorskim. W 2014 r. zabiegom tym poddano 744 egz. książek. Oprawy introligatorskie nadano 247 vol. czasopism i 50 egz. broszur.

Książnica Zamojska posiada w swoich zasobach (w formie depozytu) Klemensowski księgozbiór rodziny Zamoyskich. Zasób ten liczy 12 277 jedn. inwentarzowych, w tym 12 102 vol. to depozyt przekazany w 2008 roku, zaś 175 jedn. wpłynęło w 2011 r. W okresie sprawozdawczym w księgozbiórze tym prowadzone były prace konserwatorskie. Cały zasób został oczyszczony zewnętrznie (powierzchnia zewnętrzna każdego woluminu). Dodatkowo 1 145 vol. (w tym 970 vol. starodruków) oczyszczonych zostało „karta po karcie”. Przeniesiono księgozbiór do innego pomieszczenia, gdzie jest lepiej zabezpieczony i ma lepsze warunki przechowywania. Przeprowadzono także badania mikrobiologiczne księgozbioru dla wybranych losowo próbek. Ponadto 175 wol. poddanych zostało dodatkowym zabiegom konserwatorskim (odkażanie i czyszczenie zbiorów). Poddano ozonowaniu pomieszczenie, w którym zdeponowany był ww. zasób. W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad dalszym opracowywaniem tych zasobów. Z całej kolekcji na koniec 2014 roku 2 352 jedn. inwentarzowe posiadają kompletne opisy katalogowe, w tym 1 736 starodruków.

W zbiorach biblioteki znajduje się również księgozbiór nauczyciela Liceum im. Jana Zamoyskiego w Zamościu Michała Bojarczuka. Liczy on 421 vol. Są to dzieła treści ogólnej, książki z literatury pięknej i popularnonaukowej oraz wydawnictwa o charakterze regionalnym.

Stan czytelnictwa, obsługa czytelnicza specjalnych grup użytkowników biblioteki

Biblioteki Książnicy Zamojskiej w 2014 roku zarejestrowały łącznie 14 264 czytelników, tj. o 671 (4,5%) mniej niż w 2013 roku. Spadek liczby rejestrowanych czytelników odnotowano w 5 placówkach – największy w Bibliotece Głównej (o 569, tj. 6,1%) następnie FB nr 3 (o 5,3%), FB nr 5 (o 2,8%), FB nr 1 (o 2,6%), FB nr 2 (o 1,7%). W dwu placówkach bibliotecznych zanotowano dodatni wynik w liczbie rejestrowanych czytelników. Były to FB nr 4 i 6 (w obydwu nastąpił wzrost o 1,1%).

Czytelnicy korzystający z bibliotek stanowią 21,9% ogółu mieszkańców miasta. Rozczytanie środowiska w porównaniu z 2013 zmniejszyło się (o 0,9%).

Zjawiskiem obserwowanym od kilku lat są spadkowe tendencje w czytelnictwie dzieci i młodzieży. W analizowanym okresie zarejestrowano 1 971 czytelników do lat 15-tu. Jest to o 92 czytelników mniej (-4,5%) niż rok temu. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego największy spadek odnotowano jednak w grupie czytelników w wieku 20-24 lat - o 414 osoby, tj. o (19,3%) oraz w grupie osób 25-44 lata (o -4,7%). Po raz kolejny zanotowano natomiast wzrost grupy czytelniczej w wieku 45-60 lat (o +2,1%) oraz powyżej 60 roku życia (o +8,1%).

Zjawisko ubywania czytelnika dziecięcego oraz młodzieżowego (w tym młodzieży studenckiej) widoczne jest coraz wyraźniej w statystykach bibliotecznych. Również w sposób wyraźnie zauważalny, wśród grupy czytelniczej, przybywa seniorów. Zmiany te bezspornie mają swoje odzwierciedlenie w sytuacji demograficznej środowiska, w którym działa biblioteka. Dodatkowo, powodem tego, że młodzi ludzie mniej chętnie sięgają po książkę jest łatwy dostęp do informacji w Internecie oraz zmiany w programach kształcenia, które nie obligują osób uczących się do gruntownego zgłębiania lektury.

W roku sprawozdawczym udostępniono ogółem 324 310 jednostek wszystkich zbiorów, tj. o 2 046 (-0,6%) mniej niż zarejestrowano na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Na zewnątrz biblioteki udostępniły 283 610 jednostek zbiorów, tj. o 2 011 mniej niż w 2013 r. Z ogólnej liczby „wypożyczeń na zewnątrz” 266 148 stanowią wypożyczenia książek. Wypożyczenia prezencyjne utrzymały się na porównywalnym poziomie jak w 2013 roku. Ogółem zanotowano 40 700 wypożyczeń (tj. o 35 wypożyczenia mniej), w tym 16 884 książek, 2 876 czasopism oprawnych i 19 247 czasopism nieoprawnych oraz 1 693 zbiorów specjalnych. W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych udostępniono 15 jedn. inwentarzowych oraz 8 skanów.

Wskaźnik wypożyczeń ogółem na 100 mieszkańców wyniósł 497,8 jedn. (w 2013 roku 498,3 jedn., 509,5 jedn. w 2012 r.), w tym wskaźnik wypożyczeń książek 434,4 vol. (434,7 vol. w 2013 r.). Aktywność czytelnicza (liczba wypożyczeń książek „na zewnątrz” przypadająca na 1 czytelnika) wynosi 18,7 vol. i jest o 0,7 vol. wyższa niż w 2013 roku. Wzrost aktywności czytelniczej obserwowany w statystyce bibliotecznej od kilku lat, świadczyć może z jednej strony o pewnej systematyczności tzw. „czytelników wypożyczających”, z drugiej – o korzystniejszej ofercie udostępnianych zbiorów.

Zarejestrowano ogółem 131 210 odwiedzin czytelnicznych (o 8 274 mniej niż w 2013 r.). Wśród odwiedzin, 113 261 (o 5 407 mniej) były to wizyty czytelników, którzy wypożyczali zbiory na zewnątrz, 9 162 (o 87 więcej) to odwiedziny osób korzystających z zbiorów w czytelniach, 8 787 (o 2 954 mniej) zajmują z kolei odwiedziny internautów. Notowany spadek odwiedzin bibliotecznych powodowany jest zmniejszającą się liczbą czytelników, a także osób korzystających w bibliotekach z usług internetowych (większa jest w społeczeństwie dostępność mobilnych usług internetowych w telefonach).

Wyniki czytelniczne osiągnięte w bibliotekach ilustrują *Tabele nr 2, 3, 4, 5.*

Tabela nr 2

Wyniki czytelniczne osiągnięte przez placówki biblioteczne Książnicy Zamojskiej (31.12.2014 r.)

Biblioteka	liczba czytelników		liczba wypożyczeń na zewnątrz wszystkich zbiorów (książki, czasopisma, zbiory specjalne)		liczba wypożyczeń na miejscu wszystkich zbiorów (książki, czasopisma, zbiory specjalne)	
	stan w dniu 31.12.2014	w porównaniu z 31.12.2013	stan w dniu 31.12.2014	w porównaniu z 31.12.2013	stan w dniu 31.12.2014	w porównaniu z 31.12.2013
Biblioteka Główna	8 750	-569	161 446	+1 027	36 484	-233
Filia Nr 1	845	-23	22 217	-455	345	-42
Filia Nr 2	610	-11	16 576	-130	77	-14
Filia Nr 3	1022	-58	19 748	-871	129	-162
Filia Nr 4	941	+11	24 005	-1 263	388	-96
Filia Nr 5	1105	-32	19 134	-333	2 178	+541
Filia Nr 6	991	+11	20 484	+14	1 099	-29
razem	14 264	-671	283 610	-2 011	40 700	-35

Tabela nr 3

Struktura udostępnionych zbiorów w bibliotekach Książnicy Zamojskiej (31.12.2014 r.)

Książnica Zamojska (BG + filie)	wypożyczenia na zewnątrz		wypożyczenia na miejscu		wypożyczenia ogółem	
	w 2014 r.	w porównaniu z 2013 r.	w 2014 r.	w porównaniu z 2013 r.	w 2014 r.	w porównaniu z 2013 r.
rodzaj zbiorów						
Książki	266 148	-2 131	16 884	+480	283 032	-1 651
Czasopisma oprawne	0	-2	2 876	-148	2 876	-150
Czasopisma nieoprawne	317	+2	19 247	-736	19 564	-734
Zbiory specjalne	17 145	+120	1 693	+369	18 838	+489
razem	283 610	-2 011	40 700	-35	324 310	-2 046

Tabela nr 4

Struktura wiekowa czytelników bibliotek Książnicy Zamojskiej (31.12.2014 r.)

Grupa Biblioteka	1 do 5 lat	2 6-12 lat	3 13-15 lat	4 16-19 lat	5 20-24 lata	6 25-44 lata	7 45-60 lat	8 powyżej 60 lat
Biblioteka Główna	80	582	350	1 045	1 302	3 035	1 550	806
Filia Nr 1	2	75	55	77	60	259	183	134
Filia Nr 2	4	71	44	51	40	176	125	99
Filia Nr 3	12	163	95	123	98	264	154	113
Filia Nr 4	1	76	54	82	79	250	218	181
Filia Nr 5	5	32	18	46	71	395	399	139
Filia Nr 6	9	156	87	134	81	252	174	98
razem	113	1 155	703	1 558	1 731	4 631	2 803	1 570

Tabela nr 5

Struktura zawodowa czytelników bibliotek Książnicy Zamojskiej (31.12.2014 r.)

Grupa Biblioteka	D Dzieci	M Młodzież ucząca się	S Studen- ci	U Pracow- nicy umysło- wi	P Robot- nicy	R Rolnicy	I Inni zatrud- nieni	Nz Nieza- trud- nieni	E emeryci
Biblioteka Główna	162	2 235	1 430	2 031	355	112	568	1 039	818
Filia Nr 1	6	224	44	197	74	9	23	121	147
Filia Nr 2	10	177	33	145	30	6	26	87	96
Filia Nr 3	16	400	79	187	41	5	53	123	118
Filia Nr 4	8	241	54	195	68	6	30	138	201
Filia Nr 5	9	99	89	504	52	21	46	104	181
Filia Nr 6	14	414	56	199	28	10	37	149	84
razem	225	3 790	1 785	3 458	648	169	783	1 761	1 645

Obsługa czytelników osób specjalnej troski

Biblioteki Książnicy Zamojskiej kontynuowały działania na rzecz osób z niepełnosprawnością, ludzi starszych oraz społecznie wykluczonych. W całej grupie czytelników rejestrowanych we wszystkich bibliotekach 607 osób to czytelnicy specjalnej troski oraz 1 330 to ludzie po sześćdziesiątym roku życia. Obsługą osób z problemami zdrowotnymi zajmuje się przede wszystkim Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych (OCN) wraz z 2 punktami oraz FB nr 5. Filia nr 5, zlokalizowana na terenie Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, w okresie sprawozdawczym obsługiwała 180 pacjentów szpitala. Placówka ta organizuje obsługę czytelników na miejscu w bibliotece oraz poprzez odwiedzin bibliotekarza na oddziałach.

Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych (OCN) gromadzi specjalistyczne zbiory, głównie na potrzeby osób niedowidzących i niewidomych. Na dzień 31 grudnia 2014 r.

posiada 2 336 jedn. inwentarzowych „książki mówionej” oraz 212 vol. książki czarno-drukowej (w tym 66 vol. z dużą czcionką).

W ramach działalności edukacyjno-kulturalnej, w tym o charakterze biblioterapeutycznym zorganizowano 94 przedsięwzięcia (m.in. spotkania integracyjne, lekcje biblioteczne i wycieczki do biblioteki, konkursy, wystawy), w których uczestniczyły 2 852 osoby. Były to m.in.:

- *Spotkania czwartkowe* (odbywające się w punkcie bibliotecznym przy Polskim Związku Niewidomych Oddział Zamość) osób niewidomych i niedowidzących. Spotkania te pełnią głównie funkcje integracyjne. Podczas nich odbywają się pogadanki, dyskusje, prezentacja własnej twórczości literackiej i wokalne,
- konkursy prezentujące twórczość artystyczną, m.in. konkurs literacko-plastyczny *Rodzina... Tu każdy ma swoje miejsce*, konkursy wokalne *Kołodowanie dawniej i dziś i Dzieciństwo – zaczarowany świat marzeń*,
- spotkania poetycko-wokalne (*Dziewczyzny, żony, matki*),
- spotkania literackie niepełnosprawnych twórców,
- spotkania i zajęcia o charakterze terapeutycznym organizowane poza siedzibą biblioteki (w ośrodkach edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych), w tym: *Zima pełna radości, Dzień Kobiet w poezji i w piosence, Już wiosna, Zaczarowany świat dzieciństwa*,
- wycieczki i lekcje biblioteczne (*Książki tradycyjne i alternatywne*),
- koncerty (*Koncert kolęd zakazanych, Nie ma jak u mamy*),
- spotkania autorskie,
- seminarium *W świecie ciszy* poświęcone problemom osób głuchych i głuchoniemych,
- wystawy, m.in.: *Niepełnosprawni. Jak możemy im pomóc, W Szumilandii, Symbole Świąt Wielkanocnych w twórczości osób niepełnosprawnych i społecznie wykluczonych, Rodzina tu każdy ma swoje miejsce, Nasze widzenie świata – wystawa prac plastycznych Rafała Rokosza, Mój świat kształtów i barw – prace plastyczne Krzysztofa Lindera, Pokój ludziom dobrej woli* – wystawa szopek.

Dostęp do książek osobom specjalnej troski, w miarę możliwości organizacyjnych, umożliwiają również pozostałe biblioteki Książnicy Zamojskiej: FB nr 2 obsługuje dzieci z niepełnosprawnością z Przedszkola Miejskiego nr 13, FB nr 3 z Przedszkola Miejskiego nr 7 oraz uczestników warsztatów terapii zajęciowej, Oddział dla Dzieci i Młodzieży pracuje z wychowankami Stowarzyszenia „Krok za Krokiem” oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Zamościu (organizują wycieczki do biblioteki, lekcje biblioteczne, głośne czytanie).

Dla czytelników mających problemy z dotarciem do biblioteki prowadzona jest forma tak zwanych odwiedzin domowych i usługa „wypożyczenia na telefon”. Polegają one na dostarczaniu materiałów bibliotecznych za pośrednictwem członków rodzin, sąsiadów, opiekunów i pielęgniarek środowiskowych oraz samych bibliotekarzy.

Czytelnikami i użytkownikami bibliotek, w coraz większym stopniu są ludzie dotknięci schorzeniami wieku podeszłego. Obsługa biblioteczna tych osób wymaga od bibliotekarzy większej uwagi i czasu m.in. w przy rozpoznaniu ich potrzeb i wyborze lektury. Działalnością biblioteczną, podobnie jak w roku 2013, na miarę możliwości,

objęci byli też osadzeni w Zakładzie Karnym w Zamościu. Zorganizowano dla nich 3 spotkania biblioterapeutyczne, połączone ze zwiedzaniem wystaw bibliotecznych.

Pracownicy biblioteki kontynuowali także wykłady dla słuchaczy Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, w ramach *Zespołu wiedzy o literaturze*. W okresie sprawozdawczym przygotowano 6 wykładów: *Człowiek w utworach E. E. Schmita, Serce Haliny Poświatowskiej, Papusza – poetka wyklęta, Wartości moralne w życiu, spuściznie literackiej i pedagogicznej Janusza Korczaka, Mój Andersen, Charakterystyka twórczości Sigrid Undset i Zofii Kossak-Szczuckiej*. Za działalność na rzecz osób starszych Książnica Zamojska została wyróżniona certyfikatem *Miejsce Przyjazne Seniorom* przyznany przez Stowarzyszenie Zamojskie Centrum Wolontariatu.

Obsługa biblioteczno-czytelnicza ludzi specjalnej troski wymaga ciągłego doskonalenia. Szczęgólnego znaczenia nabiera to w sytuacji wyraźnie obserwowanych od 2010 roku zmian demograficznych. Proces starzenia się społeczeństwa wymaga od takiej instytucji jaką jest biblioteka istotnych zmian na wielu płaszczyznach: dostosowania infrastruktury bibliotecznej do potrzeb osób starszych (istotny problem bibliotek filialnych Książnicy Zamojskiej), doskonalenia zbiorów pod kątem ich potrzeb, a także właściwego dostosowania oferty kulturalnej, z której korzystają seniorzy.

Zbiory regionalne, działalność informacyjno-bibliograficzna

Jednym z podstawowych aspektów działalności bibliotecznej jest gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów regionalnych oraz prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej. Zasoby regionalne tworzy literatura naukowa, popularyzacyjna oraz literatura piękna. Jej uzupełnieniem jest prasa regionalna – retrospektywna i bieżąca oraz zbiory specjalne wraz z dokumentami życia społecznego. Stan liczbowy regionalistów na koniec 2014 r. wynosił 10 041 vol. książek i czasopism oprawnych oraz 12 820 jedn. zbiorów specjalnych. W okresie sprawozdawczym przybyło 1 052 jedn. nowych zbiorów (111 jedn. drogą zakupu). Uzupełnieniem jest prasa bieżąca pozyskiwana drogą prenumeraty (16 tytułów) oraz w formie darów i wymiany (36 tytułów). W ogólnej liczbie czasopism bieżących 9 tytułów stanowią periodyki bibliologiczne. Na uzupełnianie regionalistów wydatkowano kwotę 4 042 zł, tj. o 330 zł mniej niż w roku poprzednim. Biblioteki filialne nie są sprofilowane na tego typu literaturę, stąd regionalia w ich zasobach stanowią znikomą ilość (1 044 ogółem we wszystkich filiach).

Zanotowano większe (o 2 223 w porównaniu z 2013 r.) wypożyczenia zbiorów regionalnych. Ogółem zarejestrowano ich 9 491, w tym 5 183 wypożyczenia książek i czasopism oprawnych, 3 189 czasopism bieżących oraz 1 119 jedn. zbiorów specjalnych. Z usług Działu Informacji Bibliografii i Wiedzy o Regionie skorzystało 1 895 użytkowników, tj. o 139 więcej niż rok temu.

Biblioteka systematycznie prowadzi w środowisku działania edukacyjno-kulturalne popularyzujące wiedzę o regionie. W roku sprawozdawczym zorganizowano:

- 2 seminaria regionalne: *Życie wśród książek. Sylwetka Zygmunta Klukowskiego* oraz *Wybory na Zamojszczyźnie, czerwiec 1989*. W programie seminarium znalazły się

wykłady działaczy opozycyjnych Eugeniusza Wilkowskiego i Jerzego Adamczuka oraz regionalisty Andrzeja Kędziory.

- 7 wystaw regionalnych, m.in.: *Stanisław Orłowski (1934 -) fotografik, działacz turystyczny, działacz społeczny*. *80 rocznica urodzin, Roman Mucha (1934 -) artysta grafik*. *80 rocznica urodzin, Wybory na Zamojszczyźnie – czerwiec 1989, Issac Bashevis Singer – pisarz żydowski, laureat Nagrody Nobla – wystawa rocznicowa, Tożsamość i odrębność – dzieje miejscowości Zamojszczyzny – wystawa w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2014, Zygmunt Klukowski – lekarz, bibliofil, historyk, regionalista – wystawa rocznicowa w 55 rocznicę śmierci, By Szumy nigdy nie przestały szumieć – wystawa pokonkursowa.*

- 4 cykliczne wystawy regionalnych nowości wydawniczych.

- Opracowano 5 zestawień bibliograficznych poświęconych postaciom i wydarzeniom historycznym i współczesnym związanym z Zamościem i Zamojszczyzną: *Maurycy Klemens Zamoyski 1871-1939 – polityk, dyplomata, działacz społeczny w 75 rocznicę śmierci, Zbigniew Kościński (1924-1996), historyk i nauczyciel, Krzysztof Czubara (1949-2008), historyk, dziennikarz, regionalista, Piotr Linek (1964 -), poeta, nauczyciel, 90 lat biblioteki publicznej w Zamościu.*

Biblioteka, w sposób ciągły, tworzy i udostępnia informacje o posiadanych zasobach. Źródłami informacji są katalog kartkowy alfabetyczny i systemowy (baza retrospektywna zakończona w 2006 roku), retrospektywne kartoteki kartkowe, (regionalna, osobowa, bibliologiczna i literacka) oraz bazy elektroniczne, tj. *Elektroniczny Katalog Biblioteki*, który tworzą:

- *Baza Główna* zawierająca informacje o zbiorach dostępnych w całej sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej. Na dzień 31 grudnia 2014 r. baza zawierała ogółem 189 787 rekordów.

- *Bibliografia Zamojszczyzny*, rejestrująca wszystkie materiały biblioteczne o charakterze regionalnym (książki, czasopisma i artykuły z czasopism, zbiory specjalne, w tym dokumenty życia społecznego). Na koniec okresu sprawozdawczego zawierała 92 000 opisów bibliograficznych, w tym ponad 8 800 opisów dla dokumentów życia społecznego. Baza regionalna wykorzystywana jest nie tylko jako źródło informacji, ale także do sporządzania zestawień bibliograficznych w oddzielnych publikacjach, w tym w „Bibliotece Karzu Zamojskim”.

- *Baza Klemensowska*, która rejestruje opisy dokumentów znajdujące się w kolekcji *Księgozbioru klemensowskiego rodziny Zamoyskich*. Wielkość bazy wynosi 8 937 rekordów.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad doskonaleniem informacji katalogowej.

1. W bazie *Bibliografia Zamojszczyzny*, poza nowymi opisami (3 915), zmodyfikowano 12 842 opisy dotychczas istniejące oraz sporządzono opisy masek prezentacyjnych dla 81 tytułów czasopism regionalnych.

2. W *Bazie Głównej*, przybyło w roku sprawozdawczym 18 947 nowych opisów, w tym: 12 475 opisów dla artykułów z prenumerowanych przez bibliotekę czasopism,

10 opisów masek prezentacyjnych dla tytułów czasopism, ok. 1 900 nowych opisów dla dokumentów przekonwertowanych z programów Libra i MAK.

Ze wszystkich baz elektronicznych poprzez dostęp *online*, wg licznika wejść, w okresie sprawozdawczym skorzystało 10 149 użytkowników, tj. o 1 433 mniej niż w 2013 r. Mniejsze zainteresowanie elektronicznymi źródłami informacji, obserwowane od końca 2012 roku, wynika z ubywania spośród grupy użytkowników biblioteki osób młodych. Ludzie w wieku powyżej 60 lat chętniej korzystają z tradycyjnych źródeł informacji, a przede wszystkim z pomocy bibliotekarzy.

Czytelnicy Książnicy Zamojskiej mają również możliwość korzystania z elektronicznych zewnętrznych baz informacji, m.in. baz Biblioteki Narodowej oraz katalogu bibliotek akademickich NUKAT.

Poza informowaniem o zbiorach bibliotecznych wszystkie placówki udzielają użytkownikom również informacji użytkowej. W okresie sprawozdawczym udzielono ogółem 16 388 (o 443 mniej niż w roku poprzednim) informacji rzeczowych, bibliotecznych, w tym 1 512 (o 111 więcej niż rok temu) kwerend.

Zwiększeniu zainteresowania (zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej) tradycyjnymi źródłami informacji, a także doskonaleniu umiejętności korzystania z bibliotecznych baz informacji służyły lekcje biblioteczne z przysposobienia czytelniczego oraz wycieczki do bibliotek. W 2014 r. biblioteka zorganizowano ogółem 16 takich form szkoleniowych dla swoich użytkowników.

Promocja czytelnictwa, działalność edukacyjno-kulturalna i wystawiennicza

Biblioteki Książnicy Zamojskiej prowadziły działania mające na celu utrzymanie zainteresowania książką oraz sprzyjające kształceniu nawyków czytania i korzystania z biblioteki. Wśród tego rodzaju działalności organizowano zajęcia adresowane do różnych grup użytkowników, dzieci, młodzieży, osób dorosłych. Były to m.in.:

- Obchody *Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich* (23 i 24 kwietnia), których program objął cykl spotkań autorskich z Elżbietą Bednarczyk, autorką książek dla dzieci i młodzieży oraz spotkanie *Dyskusyjnego Klubu Książki*.

- *IV Zamojski Festiwal Książki* (8-10 maja). Tematem przewodnim czwartej edycji przedsięwzięcia – z racji obchodzonego Roku Czytelnika – było zwrócenie uwagi na odbiorcę książki, ale też na wszystkich tych, którzy służą książce i przyczyniają się do jej powstawania i popularyzacji. Program wydarzeń festiwalowych obejmował:

• Spotkanie inauguracyjne połączone z otwarciem wystawy *O ilustracji książkowej*, ogłoszeniem konkursu na logo *Zamojskiego Festiwalu Książki*, wręczeniem wyróżnień dla najaktywniejszych czytelników, osób i instytucji aktywnie zaangażowanych w działalność biblioteki w 2013 r. oraz wyróżniających się w pracy bibliotekarzy, a także wyróżnień specjalnych tj. karty honorowego czytelnika. Spotkanie uświetnione zostało interpretacją utworów poetyckich Tadeusza Różewicza w wykonaniu aktorki Teatru Juliusza Osterwy w Lublinie Hanka Brulińskiej oraz pokazem filmu *Biec w stronę Ty* (scenariusz i reżyseria Hanka Brulińska). Spotkanie zakończyło się słodkim poczęstunkiem dla wszystkich uczestników.

- Spotkania autorskie: z Grażyną Lutosławska – Mistrzem Mowy Polskiej 2013 i autorką książek dla dzieci oraz Kariną Pomorską autorką powieści obyczajowych dla dorosłych, opowiadań i wierszy dla dzieci.
- Wykłady: *Edytorstwo książkowe w okresie baroku na przykładzie druków Akademii Zamojskiej* – Piotra Kondraciuka, historyka i regionalisty oraz *Dobra treść w pięknej formie* – Andrzeja Tomaszewskiego, typografa.
- Czytanie literatury przez słuchaczy *Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku* dzieciom oraz zabawy literackie i plastyczne dla najmłodszych.
- Quizy i konkursy *Czy znasz klasyczne dzieła literatury polskiej i światowej oraz ich autorów* dla czytelników odwiedzających bibliotekę.
- Kiermasz książki używanej oraz abolicja dla czytelników zalegających ze zwrotem książek.

- *Narodowe czytanie* (6 września). Zamojska edycja ogólnopolskiej akcji czytania *Trylogii* Henryka Sienkiewicza odbywała się na Rynku Wielkim. W czytaniu udział wzięli m.in. Prezydent Zamościa, Słuchacze Zamojskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, dyrekcja, nauczyciele i młodzież ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Zamościu. Podczas spotkania uczniowie przedstawili sceny z powieści Sienkiewicza, przybliżyli postać pisarza oraz okoliczności wręczenia Nagrody Nobla. Uczestnicy mieli możliwość odbicia pamiątkowej pieczęci *Narodowego czytania* we własnych egzemplarzach książek Sienkiewicza.

Utrwalaniu zainteresowań czytelniczych oraz jego rozwojowi wśród grupy czytelników powyżej 16 roku życia służyły:

- *Zamojskie Biesiady Literackie*, poświęcone następującym tematom:

- *Pastorałko nieś się biała* (spotkanie literacko-muzyczne o tematyce bożonarodzeniowej), której program wypełnił koncert kolęd w wykonaniu muzyka i pieśniarza, artysty Dariusza Tokarzewskiego oraz prezentacja utworów poetyckich w interpretacji młodzieży licealnej (teksty A. Sikorowskiego, Sz. Muchy, M. Hemara, J. Nowickiego, W. Chotomskiej),
- Spotkanie z Moniką Rebizant-Siwiło, autorką powieści (*Singiel, Przytul mnie*) oraz recenzji książek, artykułów związanych z historią i obyczajowością regionu.
- Spotkanie z literaturą irlandzką, podczas którego odbył się wykład poświęcony twórczości Samuela Becketta, irlandzkiego twórcy, laureata Nagrody Nobla. Wykład *Powolne znikanie czyli Beckett minimalista* wygłosił dr hab. Wojciech Nowicki. Podczas spotkania przeprowadzony został wśród publiczności konkurs z nagrodami przybliżający wiedzę o literaturze i kulturze Irlandii. Spotkanie realizowane było w związku z obchodami Dnia św. Patryka.
- Premiera książki *Horror na Roztoczu* oraz spotkanie z autorami opowiadań i ilustracji zawartych w zbiorze.
- *Przywracanie tożsamości ofiar obozu w trakcie dziesięciolecia istnienia Muzeum - Miejsca Pamięci w Bełżcu* – spotkanie z Ewą Koper, historykiem, autorką książki *Każda ofiara ma imię*. Spotkanie z okazji obchodów 75. rocz. wybuch II wojny światowej.

- Spotkanie z poetką Iwoną Chudobą i Waldemarem Taurogińskim, literatami z Chełmskiej Grupy Literackiej *Lubelska 36*. Podczas spotkania I. Chudoba zaprezentowała swoją twórczość poetycką, a wydawca i księgarz W. Taurogiński przedstawił *Życie literackie Chełma od dwudziestolecia międzywojennego do dnia dzisiejszego*.
- *Jesienne nastroje* (Anna Nazar, Maria Tokarz, Marek Miszczuk – spotkanie z poetami Chełmskiej Grupy Literackiej).
- *Historie rodzinne – temat tabu?* – gawęda o rodzinie Piotra Kupczaka.
- Spotkania autorskie:
 - z Józefem Zięba, poetą, prozaikiem, pamiętnikarzem, autorem albumu poetyckiego *Był człowiek, w którym moja ziemia ujrzała, że jest związana z niebem*, poświęconego Janowi Pawłowi II,
 - z Beatą Kozaczyńską, m.in. poświęcone prezentacji książki jej autorstwa *Nie było kiedy płakać. Losy rodzin polskich wysiedlonych z Zamojszczyzny 1942-1943*,
 - z Shirin Kader, autorką książki o kulturze krajów orientu *Zaklinacz słów*.
- Konkursy: *Rodzina w literaturze* – konkurs literacki, aktywujący czytelnictwo młodzieży i dorosłych. Podsumowanie odbyło się podczas grudniowej biesiady literackiej; *Zaprojektuj logo Zamojskiego Festiwalu Książki* (na konkurs napłynęły 4 projekty, ogłoszenie wyników nastąpi w lutym 2015 r.),
- Spotkania *Dyskusyjnego Klubu Książki*: w 2014 r. odbyło się ogółem 9 spotkań, w tym jedno z udziałem autora. Rozmawiano o następujących książkach: M. Urbanek *Broniewski. Miłość, wódka, polityka*, M. Witkowski *Drwal, Fototapeta*, Z. Szczerek *Przyjdzie Mordor i nas zje, czyli tajna historia Słowian*, H. Muller *Nadal ten sam śnieg i nadal ten sam wujek*, G. G. Marquez *Miłość w czasach zarazy*, I. Karpowicza *Sońka*, S. Kader *Zaklinacz słów*, J. Updike *Wdowy z Eastwick*, K. Varga *Czardasz z mangalicą*. Ogółem we wszystkich spotkaniach klubowych uczestniczyło 66 osób. DKK w okresie sprawozdawczym brał udział w organizowanym przez Instytut Książki i Wydawnictwo Czarne konkursie na *Laudację dla noblisty*.

Kontynuowaną formą, wspomagającą proces rozwijania zainteresowań czytelnicych była działalność wystawiennicza i towarzyszące jej wernisaże. Poza ekspozycjami o tematyce regionalnej oraz nakierowanymi na promocję czytelnictwa wśród osób z niepełnosprawnością, w okresie sprawozdawczym zorganizowano następujące wystawy:

- *Dalem wam największy skarb uśmiech* (28 stycznia – 28 luty), wystawa rocznicowa poświęcona Kornelowi Makuszyńskiemu. Ekspozycja przygotowana ze zbiorów własnych Książnicy Zamojskiej.
- *Biblioteka Zielonej Wyspy*, wystawa fotografii i literatury irlandzkiej, prezentująca 104 egz. książek (klasyka oraz literatura współczesna w tłumaczeniu na język polski), w tym 18 egz. książek pochodzących ze zbiorów Fundacji Kultury Irlandzkiej w Poznaniu (zbiory z k. XIX i pocz. XX w). Ekspozycję uzupełniały plansze poświęcone czołowym przedstawicielom literatury irlandzkiej (S. Beckett, G. B. Shaw, S. J. Heaney, W. B. Yeats) oraz 19 fotografii przedstawiających krajobrazy i architektury Irlandii (13-31 marca, wernisaż).

- *Wystawa papaliów*, ekspozycja przygotowana w ramach obchodów w Zamościu kanonizacji Jana Pawła II. Prezentowała ponad 400 eksponatów (pocztówki, kartki pocztowe, koperty ze stemplami, znaczki, ekslibrisy, karty telefoniczne, medale, plakiety, monety, wydawnictwa okolicznościowe). Ekspozyty pochodziły ze zbiorów osób prywatnych, przedstawicieli Stowarzyszenia Pamięci Jana Pawła II, Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu i Książnicy Zamojskiej. Otwarcie wystawy wraz z inauguracją zamojskich obchodów uroczystości kanonizacyjnych odbyło się 10 kwietnia (8-30 kwietnia).

- *O ilustracji książkowej* (8-31 maja, wernisaż) - prezentacja polskiej szkoły ilustracji książkowej. Na wystawie pokazano blisko 70 książek (ze zbiorów własnych) z ilustracjami 18 ilustratorów polskich (m.in. J. M. Szancera, Z. Rychlickiego, A. Czeczota, M. Ignerskiej, P. Pawlaka) oraz 18 oryginalnych ilustracji Janusza Stanego pochodzących ze zbiorów BWA - Galeria Zamojska. Ekspozycję uzupełniały notki biograficzne głównych przedstawicieli polskiej szkoły ilustratorów.

- *Galeria ludzi Majdanu i Kronika Majdanu* - 2 wystawy ukazujące fotografie reporterskie dokumentujące wydarzenia rozgrywające się na Ukrainie w 2014 roku (9 lipca - 20 sierpnia, wernisaż).

- *Każda ofiara ma swoje imię* - wystawa w 75 rocznicę wybuch II wojny światowej (1-30 września).

- *Goci z Kotliny Hrubieszowskiej* (1 września - 30 listopada).

- *Józef Czechowicz 1903-1939. Zamień wspomnienie w wiersz* - wystawa rocznicowa przybliżająca dorobek twórcy Czechowicza oraz wątki biograficzne (10 listopada - 10 grudnia).

- *Góry Stołowe w fotografii Ryszarda Żyły* - wystawa autorskich fotografii, prezentujących uroki krajobrazowe polskich terenów górskich (22 grudnia 2014 - 31 stycznia 2015 r.).

Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz biblioteki filialne zajmowały się edukacją czytelniczą wśród młodych użytkowników bibliotek. Służyły jej m.in. następujące przedsięwzięcia:

- Impreza finałowa V edycji oraz VI edycja akcji dla dzieci w wieku przedszkolnym *Czytam i rysuję z energią*, realizowanej przy współpracy PGE Dystrybucja S.A. Oddział Zamość. Zakres działań obejmował podsumowanie konkursu V edycji, otwarcie wystawy pokonkursowej oraz spotkanie autorskie z autorem książek dla dzieci Michałem Zawadką, a także realizację i podsumowanie konkursu plastycznego VI edycji tejże kampanii czytelniczej z udziałem pisarki Edyty Zarębskiej.

- *W kręgu sztuki ludowej* - cykl zajęć bibliotecznych realizowanych w okresie ferii zimowych przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży (4 razy w tygodniu) poświęcony popularyzacji polskiej sztuki ludowej i zaakcentowaniu obchodów *Roku Kolberga*.

- *Zima lubi dzieci* - cykl zajęć bibliotecznych realizowanych w okresie ferii zimowych przez filie biblioteczne. Zajęcia organizowane były 2 razy w tygodniu.

- *Sobotnie spotkania z książką* - cykliczne zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej odbywające się w każdą sobotę w roku szkolnym (z wyjątkiem ferii i wakacji) w Oddziale dla

Dzieci i Młodzieży. W programie znalazło się czytanie książek oraz zajęcia plastyczne realizowane w oparciu o poznawane teksty literackie.

- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia biblioteczne (czytanie książek, zabawy ruchowe, zajęcia plastyczne) adresowane do dzieci w wieku przedszkolnym i ich opiekunów, odbywające się w każdą środę (raz w tygodniu).

- *Co znaczy być grzecznym* – warsztaty biblioterapeutyczne dla dzieci przedszkolnych.

- *Papierowy zwierzyniec, Książka ma swoje święto* – warsztaty plastyczne i literacko-plastyczne.

- Stałe cykliczne zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży szkolnej (prowadzone 1 raz w tygodniu) przez 5 bibliotek filialnych w ramach wspólnego planu, w tym m.in. *Bajki Dziadka Mroza, Od ilustracji do kreacji, Moda na czytanie, Z książką przez świat, Jesienne ogrody, Bajecznie świątecznie*. Łączą one różne formy: głośne czytanie, rozmowy i dyskusje na temat przeczytanych tekstów, zajęcia plastyczne, gry i zabawy, konkursy.

- Pogadanki, lekcje biblioteczne i wycieczki do biblioteki: *Biblioteka na mnie czeka, Moje spotkanie z biblioteką, Przedszkolaki w bibliotece, Rady na odpady* i in.

- Głośne czytanie prowadzone przez bibliotekarzy w bibliotekach i w przedszkolach miejskich: *Kto czyta ten wie* (FB nr 1), *Z bajkownika czytelnika, Książka jak drogowskaz* (FB nr 2), *Bajeczka dla przedszkolaka* (FB nr 3), *Godzina na historyjkę* (FB nr 4), *Spotkania z bajką* (FB nr 6).

- *Czytam! Rozmawiam, Wiem!* - projekt edukacyjno-kulturalny, odbywający się od 16 czerwca do 19 grudnia 2014 r. Zadanie realizowane było przez 5 filii bibliotecznych oraz Oddział dla Dzieci i Młodzieży, a jego celem była edukacja z zakresu profilaktyki uzależnień oraz propagowanie zdrowego stylu życia. W ramach całego zadania zrealizowano następujące przedsięwzięcia: *Z książką przez świat* (biblioteczne zajęcia wakacyjne realizowane 2 razy w tygodniu) spotkania autorskie (z udziałem Joanny Fabickiej i Agnieszki Frączek), spektakle profilaktyczne *Luz Blues, a w głowie same dziury*, prelekcje prozdrowotne (*Zdrowy styl życia bez nalogów i dopalaczy*), warsztaty biblioterapeutyczne *Najważniejsze w życiu jest być sobą i Przyjaźń - czy warto mieć przyjaciela* prowadzone przez pracowników Książnicy Zamojskiej, warsztaty profilaktyczne (*Decyzja należy do ciebie*), warsztaty ilustratorsko-literackie dla dzieci szkół podstawowych, które prowadzili Tomasz Trojanowski, autor książek dla dzieci i ilustratorka Małgorzata Flis, warsztaty teatralno-recytatorskie (*Magia żywego słowa*) skierowane do młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, konkurs plastyczny *Rodzina zdrowy wybór*, w efekcie którego powstały wystawa i wydawnictwo *Ilustrowany kalendarz na 2015 rok*.

- Wystawy i wystawki m.in. o charakterze rocznicowym, poświęcone autorom książek (m.in. E. Szelburg-Zarembinie, M. Hłasko, I. Krasickiemu, D. Terakowskiej, J. Iwaszkiewiczowi, M. Dąbrowskiej, S. I. Witkiewiczowi,) oraz wystawy pokonkursowe, tematyczne i okolicznościowe (m.in.: *Czytam i rysuję z energią, Światowy Dzień Kota, Jeź literacki, Po prosty Miś, Z kufra prababci, Polska była pierwsza..., Wrzesień 1939, 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości, Uratuj komuś życie – Ogólnopolski*

Tydzień Transplantacji, Jak być kobietą? Zdrowie – styl – uroda, Miej serce dla serca, Pisane przez życie – historie nie tylko szczęśliwe).

Dopełnieniem działań prowadzonych przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży oraz filie biblioteczne były przedsięwzięcia z zakresu edukacji ekologicznej, podejmowane przez Centrum Informacji Ekologicznej. Były to m.in. warsztaty, pokazy multimedialne i prelekcje (*Wiosna, Leśny detektyw, Krajobrazy, Zwierzęta zagrożone wyginięciem, Przygotowanie zwierząt do zimy, Wycieczka do lasu*) oraz 8 wystaw i wystawek o tematyce ekologicznej, m.in. *Zimowe pejzaże, Woda jest skarbem, Dzień Ziemi, Święto niezapominajki, Bądź eko, Rękodzieło – skarb naszego regionu.*

Działalność bibliotek na rzecz aktywizacji czytelnictwa dziecięcego w połączeniu z doskonaleniem zaplecza bibliotecznego (wizualizacja bibliotek, tworzenie kącików bibliotecznych dla najmłodszych, uzupełnianie zbiorów, doposażenie w sprzęt, gry i zabawy edukacyjne) zaowocowały przyznaniem Książnicy Zamojskiej, przez Klub Rodzica działający przy Spółdzielni Mieszkaniowej im. W. Łukasińskiego w Zamościu, certyfikatu *Miejsce Przyjazne dzieciom.*

W 2014 r. zorganizowano ogółem 1 257 form pracy edukacyjno-kulturalnej, w których udział wzięło 33 476 uczestników.

Działalność wydawnicza i publicystyczna

W celu dokumentowania działalności bibliotecznej oraz szczególnie ważnych wydarzeń, w których biblioteka aktywnie uczestniczy prowadzono działalność wydawniczą i publicystyczną. W roku sprawozdawczym Książnica Zamojska wydała:

- kolejne 2 numery „Bibliotekarza Zamojskiego” 2013/2 (38) i 2014/1 (39), *By szumy nigdy nie przestały szumieć* – wydawnictwo pokonkursowe, *Wystawa papaliów* - folder wystawy, kartki pocztowe okolicznościowe z okazji kanonizacji papieża Jana Pawła II, *Ilustrowany kalendarz na rok 2015* - wydawnictwo pokonkursowe. W okresie sprawozdawczym pracownicy publikowali w „Bibliotekarzu Zamojskim” i „Zamojskim Kwartalniku Kulturalnym” (5 artykułów).

Działalność na rzecz rozwoju czytelnictwa i bibliotek w powiecie zamojskim

W okresie sprawozdawczym Książnica Zamojska pełniła funkcje biblioteki powiatowej. Do zadań powiatowych należało:

- prowadzenie działalności instrukcyjnej, metodycznej i szkoleniowej na rzecz samorządowych bibliotek publicznych powiatu zamojskiego,
- udostępnianie zbiorów i obsługa czytelników pochodzących z powiatu zamojskiego,
- pełnienie funkcji ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej oraz wiedzy o regionie, w tym opracowywanie i publikowanie bibliografii regionalnych,
- organizowanie obiegu wypożyczeń międzybibliotecznych.

Społeczność spoza miasta Zamościa (powiat i region zamojski, obcokrajowcy) stanowiła 30,5% (4 351) wszystkich czytelników zarejestrowanych w całej sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej. W porównaniu z rokiem poprzednim, wyraźnie (o 1,8%), w ogólnej liczbie czytelników, wzrósł udział tej grupy. Spośród 324 310 zarejestrowanych wypożyczeń

ponad 25% to udostępnienia dokonane przez czytelników spoza Zamościa. Użytkownicy ci korzystali również z pozostałych usług bibliotecznych (m.in. z przedsięwzięć edukacyjno-kulturalnych, poszukiwania informacji z wykorzystaniem źródeł tradycyjnych i elektronicznych).

Działalność instrukcyjno-metodyczna prowadzona była na rzecz 32 publicznych placówek bibliotecznych w powiecie ziemskim (12 bibliotek gminnych, 3 biblioteki miejsko-gminne, 17 filii bibliotecznych). W analizowanym okresie liczbowy stan bibliotek w powiecie zamojskim nie uległ zmianie, ale nastąpiły kolejne łączenia bibliotek z innymi instytucjami: MGBP w Zwierzyńcu połączono z ośrodkiem kultury, tworząc Centrum Kultury i Bibliotekę Publiczną w Zwierzyńcu oraz BPG Sitno połączono z ośrodkiem kultury, w Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie.

Pomoc instrukcyjno-metodyczna realizowana była przez 1 osobę (instruktor ds. sieci terenowej) w pełnym wymiarze czasu pracy. Objęła ona następujące działania:

- 24 wyjazdy instruktorskie do bibliotek w powiecie zamojskim oraz 4 wyjazdy do WBP w Lublinie. Celem wyjazdów instruktorskich do bibliotek w powiecie zamojskim, konsultacji oraz innych form pomocy instrukcyjno-metodycznej było: przygotowanie opinii dotyczącej łączenia bibliotek z innymi instytucjami (MGBP w Szczepieszynie), przygotowanie opinii dotyczącej funkcjonowania bibliotek w instytucjach połączonych (Sitno, Komarów, Szczepieszyn, Zwierzyniec), wizytacja bibliotek (Nielisz, Radecznicza, Adamów, Skierbieszów, Grabowiec), pomoc w przygotowaniu jubileuszu 65-lecia biblioteki połączonego z obchodami Dnia Bibliotekarza i Bibliotek (Sitno) i uroczystości nadania imienia Feliksy Poździk GBP w Sułowie (przygotowanie scenariuszy uroczystości, zbieranie materiałów i przygotowanie publikacji okolicznościowych – folder, tomik poezji), monitorowanie realizacji zadań wynikających z programu *Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2014* (Sitno), udział w przedsięwzięciach kulturalno-oświatowych (Mokre, Sitno, Łabunie), kontrola scontrum bibliotecznego (Miączyn), pomoc w przeprowadzeniu selekcji księgozbioru (Michalów), udział w spotkaniu partnerstwa lokalnego biblioteki w Mokrem, spotkanie mediacyjne (Sułów), pomoc w przygotowaniu wniosków do programu *Zakup nowości wydawniczych do bibliotek w 2014 r.* (priorytet 1 i 2), pomoc w opracowaniu regulaminu pracy, umowy partnerskiej oraz scenariusza zajęć bibliotecznych (Miączyn, Nielisz).

- 81 porad (udzielonych telefonicznie lub bezpośrednio w Dziale PUC). Dotyczyły one różnych problemów działalności bibliotecznej, m.in. źródeł pozyskiwania środków na działalność biblioteczną oraz udziału w szkoleniach i innych formach doskonalenia zawodowego. Przedmiotem konsultacji była też pomoc w przygotowaniu wniosków do programu *Zakup nowości wydawniczych do bibliotek w 2014 r.* (priorytet 1 i 2).

- Na wniosek dyrektora Książnicy Zamojskiej uhonorowano nagrodą Starosty Powiatu Zamojskiego 3 wyróżniających się w pracy bibliotekarzy (z Biblioteki w Sitnie, MGBP w Krasnobrodzie, z BPG Zamość). Nagrody rzeczowe zostały wręczone podczas uroczystości Powiatowego Dnia Animatora Kultury.

W ramach doskonalenia zawodowego, na rzecz podległej sieci bibliotecznej, w okresie sprawozdawczym przygotowano 4 spotkania o charakterze szkoleniowym:

Opracowanie instrukcji kancelaryjnej i rzeczowego wykazu akt dla bibliotek publicznych, Zakup nowości do bibliotek ze środków BN priorytet 2 - zasady aplikowania, Dokumenty życia społecznego w zbiorach bibliotecznych, Formy aktywizacji czytelnictwa w bibliotekach (szkolenie wyjazdowe w MGBP w Krasnobrodzie).

Ponadto bibliotekarze powiatowej sieci bibliotecznej mieli możliwość uczestniczenia w szkoleniach i formach doskonalenia umiejętności zawodowych organizowanych dla pracowników Książnicy Zamojskiej: *Tworzenie wizerunku biblioteki oraz Media społecznościowe w bibliotece*, a także w ogólnodostępnych seminariach: *Wybory na Zamojszczyźnie – czerwiec 1989, Życie wśród książek. Sylwetka Zygmunta Klukowskiego, W świecie ciszy* (poświęcone czytelnictwu osób głuchych i głuchoniemych) oraz biesiadach literackich, spotkaniach autorskich i wykładach.

Komputeryzacja bibliotek i automatyzacja procesów bibliotecznych, tworzenie zasobów cyfrowych

W roku sprawozdawczym przeprowadzona została modernizacja bibliotecznej sieci komputerowej. Zakupiono: 9 stacjonarnych zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem Windows 7 i pakietem biurowym Office 2013, 3 switche 8 portowe oraz 2 szt. pamięci 8GB i skaner kodów kresowych. Ubytkowaniu poddano sprzęt przestarzały o dużym stopniu awaryjności (7 zestawów komputerowych, 7 drukarek, 1 urządzenie wielofunkcyjne, 3 czytniki kodów kreskowych, 1 skaner). Na dzień 31 grudnia biblioteki Książnicy Zamojskiej były wyposażone ogółem w 106 stacjonarnych zestawów komputerowych, 3 komputery – serwery, 9 komputerów przenośnych oraz sprzęt peryferyjny. Z posiadanego zasobu komputerowego, do bezpośredniej obsługi czytelników i użytkowników wykorzystywanych jest 36 zestawów komputerowych.

Biblioteki Książnicy Zamojskiej pracują w systemie bibliotecznym PATRON. Obecnie jest to wersja 4.0. Automatyzacji poddane są następujące czynności biblioteczne: ewidencja zbiorów bibliotecznych, opracowanie rzeczowe zbiorów, prowadzenie kontroli zbiorów, obsługa czytelnicza i udostępnianie zbiorów na zewnątrz. W dalszym ciągu w bibliotekach Książnicy Zamojskiej obowiązuje tradycyjny sposób udostępniania preencyjnego. Przeszkodą w automatyzacji tych czynności jest brak wystarczającej liczby „modułu udostępniania” w systemie bibliotecznym PATRON.

Nad sprawnym działaniem systemu bibliotecznego czuwają bibliotekarze systemowi oraz informatyk, którzy w okresie sprawozdawczym, w porozumieniu z firmą MOL, przeprowadzili szereg modyfikacji ustawień, aktualizacji i reinstalacji systemu bibliotecznego, w tym modułu OPAC WWW. Realizowano zadania związane z ochroną i bezpieczeństwem danych osobowych (archiwizacja danych, zabezpieczenia hasłowe dostępu do komputerów z danymi osobowymi, okresowa kontrola komputerów programem antywirusowym, szkolenie i nadawanie uprawnień do pracy na stanowiskach z dostępem do danych osobowych).

Biblioteki Książnicy Zamojskiej korzystają także z innych programów, tj. edytorów tekstu (*Pakiet biurowy MS Office 2003, 2007 i 2013*), programu *Corel DRAW 11*, *Microsoft Front Page*, programu do obsługi czytelni internetowych *Café Suite*, programu

PLATNIK do rozliczeń ZUS oraz RAKS SQL do obsługi księgowej i kadrowo-płacowej. W celu ochrony sieci komputerowej przed wirusami i innymi zagrożeniami biblioteka korzysta z programu antywirusowego ESET NOD 32. W 2014 roku zostało zakupione 100 licencji tego programu na kolejne 2 lata.

Biblioteka w dalszym ciągu uczestniczyła w programie Fundacji Orange *Akademia Orange dla Bibliotek*. Umożliwiło to bezpłatne udostępnianie Internetu dla użytkowników we wszystkich placówkach. Internauci mają możliwość korzystania z Internetu na 17 stanowiskach w Bibliotece Głównej oraz na 13 w filiach bibliotecznych.

Biblioteka posiada i prowadzi ciągłą aktualizację własnej strony internetowej oraz strony BIP. Licznik zarejestrował ogółem w ciągu całego roku 168 819 odwiedzin na portalu www.biblioteka.zamosc.pl. Dysponuje także 67 kontami mailowymi.

Nie prowadzono prac nad cyfryzacją własnych zasobów bibliotecznych. Kopie 153 dokumentów tj. 9 563 skany zbiorów regionalnych wykonane w latach 2010-2012 będą przedmiotem dalszych prac z chwilą zakończenia realizacji projektu *Lubelska Biblioteka Wirtualna*. W 2014 r. w ramach zadań objętych projektem *Lubelska Biblioteka Wirtualna* zrealizowano:

- adaptację pomieszczeń na pracownię digitalizacji,
- przygotowano i ogłoszono przetarg na digitalizację i czyszczenie zbiorów;
- przeprowadzono czyszczenie zasobu *Księgozbiór klemensowskiego rodziny Zamoy-skich*; prace te prowadziła pracownia konserwacji Alto-Protekt, działająca w ramach wyłonionego w drodze przetargu Konsorcjum – Lider: ARCHUS Sp.
- od czerwca trwało skanowanie zbiorów oraz pozostałe czynności związane z ich cyfryzacją; czynnościom tym poddano 1 227 starodruków; w 2014 r. dokonano odbioru 210 tys. plików macierzystych TIFF oraz plików prezentacyjnych DjVu i PDF,
- zgodnie z harmonogramem zrealizowano zadanie „Podłączenie jednostek bibliotecznych spoza Lublina do wspólnego systemu informatycznego LBW: dostawa infrastruktury sieciowej – wyposażenie Książnicy Zamojskiej”,
- trwały procedury przetargowe na dostawę sprzętu i oprogramowania do pracowni digitalizacji w Książnicy Zamojskiej
- zgodnie z harmonogramem realizowane było zadanie projektowe „Dostawa i wdrożenie centralnego systemu wyszukiwania i prezentacji zasobów bibliotecznych – multiwyszukiwarki”; w dniach 28.10.2014 i 11.12.2014 przeprowadzono 2 instruktaże stanowiskowe dla administratorów baz danych, bibliotekarzy systemowych i bibliotekarzy w Książnicy Zamojskiej.

Do digitalizacji wytypowano 1 227 dokumentów. Przygotowano dla nich opisy katalogowe. Skany zdigitalizowanych dokumentów sprawdzone zostały zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym.

W okresie sprawozdawczym zanotowano poprawę stanu wyposażenia komputerowego. Dzięki częściowej wymianie sprzętu, zmniejszono ryzyko awaryjności komputerów i usprawniono pracę na kilku stanowiskach, m.in. bezpośrednio obsługujących użytkowników biblioteki. W dalszym ciągu istnieje potrzeba sukcesywnej wymiany

komputerów, w tym w bibliotekach filialnych wykorzystywanych w obsłudze czytelników oraz komputerów z których korzystają użytkownicy.

Kadra i sytuacja zawodowa bibliotekarzy

Na koniec roku sprawozdawczego w sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej zatrudnione były 53 osoby (52 etaty). 1 pracownik pozostawał zatrudniony na $\frac{4}{5}$ etatu (umowa na czas określony) oraz 1 osoba w wymiarze $\frac{1}{5}$ etatu (umowa w formie telepracy na czas określony). Z dniem 14 października, w związku z przejściem na emeryturę, rozwiązano umowę z 1 pracownikiem, a od listopada 1 osobie zwiększono zatrudnienie z $\frac{1}{2}$ do pełnego etatu (powrót z urlopu wychowawczego). W związku z powyższymi zmianami zatrudnienie na koniec roku sprawozdawczego w porównaniu z analogicznym okresem 2013 roku zmniejszyło się o 1 osobę ($\frac{1}{2}$ etatu).

Wśród kadry 41 osób ($40\frac{1}{2}$ etatu) to pracownicy działalności podstawowej (37 osób na stanowiskach bibliotekarskich), zaś 12 osób ($11\frac{1}{2}$ etatu) to pracownicy administracji i obsługi. W okresie od 24 lutego do 23 czerwca były zatrudnione dwie osoby (w wymiarze czasu pracy po $\frac{1}{2}$ etatu) jako konsekwencja zapoczątkowanego w 2013 r. stażu zawodowego, a od 12 maja do 12 września trwał 4-miesięczny staż 1 osoby realizowany w ramach umowy z Lubelskim Ośrodkiem Samopomocy.

Na stanowiskach działalności podstawowej wykształcenie bibliotekarskie posiada 38 osób, w tym wyższe bibliotekarskie 22 osoby, 15 – studium bibliotekarskie i 1 osoba – średnie bibliotekarskie. 2 osoby wśród pracowników merytorycznych posiadają wykształcenie wyższe inne niż bibliotekarskie oraz 1 osoby wykształcenie średnie również niebibliotekarskie.

Wśród pracowników obsługi i administracji 4 osoby posiadają wykształcenie wyższe, 6 osób średnie oraz 2 osoby zawodowe.

W 2014 roku 3 osoby uzupełniały wykształcenie, w tym 1 osoba na dwu kierunkach (na studiach bibliotekarskich II stopnia oraz na studiach podyplomowych niebibliotekarskich). Dwie osoby zakończyły dokończanie, a 1 osoba ukończyła 1 kierunek studiów podyplomowych (informatyka) i kontynuuje kierunek bibliotekarski.

Pięciu pracowników merytorycznych otrzymało awans stanowiskowy zgodny z wykształceniem i stażem pracy.

W ramach doskonalenia zawodowego pracownicy uczestniczyli w szkoleniach własnych organizowanych przez bibliotekę (m.in. z zakresu bhp, konwersatorium *Działanie programu bibliotecznego PATRON, Praca z OPAC – metody wyszukiwania informacji*, z zakresu przepisów kancelaryjno-archiwalnych, *Mobbing w miejscu pracy, Relacje w zespole, a sztuka rozwiązywania konfliktów*) oraz w szkoleniach zewnętrznych (łącznie w 62 formach) organizowanych przez biblioteki oraz inne instytucje i ośrodki w mieście, regionie i Polsce. Były to konferencje i seminaria, warsztaty i szkolenia oraz wykłady i spotkania tematyczne. Ponadto w 16 imprezach środowiskowych uczestniczyło 27 osób, pracowników biblioteki.

Podczas *IV Zamojskiego Festiwalu Książki* miało miejsce spotkanie integracyjne z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek. 4 wyróżniających się pracowników (E. Wójcik,

I. Proczka, T. Król, M. Małysza) otrzymało wówczas dyplomy i nagrody rzeczowe dyrektora Książnicy Zamojskiej. Ponadto dwóch pracowników (R. Michalik, D. Kowal) otrzymało dyplomy i nagrody Starosty Powiatu Zamojskiego podczas Powiatowego Dnia Animatora Kultury.

W 2014 roku miała miejsce regulacja wynagrodzeń z wyrównaniem od stycznia i nieznaczna podwyżka płac od 1 listopada. Średnia płaca brutto (z wynagrodzeniem dyrektora) na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosiła 2 932,32 i wzrosła w 2014 r. o 80,38 zł. W grudniu miała miejsce wypłata nagrody uznaniowej z funduszu płac, którą otrzymali wszyscy pracownicy. Nagrody jubileuszowe otrzymało 8 pracowników i 1 pracownik odprawę emerytalną.

W ramach świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych wypłacono pracownikom 117 349 zł (dofinansowanie do wypoczynku, pomoc socjalna z okazji świąt dla pracowników i emerytów, dofinansowanie do wypoczynku zorganizowanego dla dzieci, paczki choinkowe dla dzieci, bezzwrotne zapomogi dla pracownika i emeryta, pożyczki mieszkaniowe).

W ramach wydatków na bhp – dopłatę do okularów otrzymało 7 pracowników, zakupiono środki ochrony indywidualnej i napoje chłodzące, wypłacono ekwiwalent za pranie odzieży roboczej.

Pozyskiwanie środków pozabudżetowych

Stałą praktyką w działalności biblioteki są starania o pozyskiwanie pozabudżetowych środków finansowych, m.in. na rozwój infrastruktury bibliotecznej, doskonalenie i popularyzację zbiorów, tworzenie cyfrowych zasobów bibliotecznych oraz realizację ciekawych pomysłów czytelniczo-edukacyjnych.

W roku sprawozdawczym pozyskane zostały środki na następujące przedsięwzięcia: *Zakup nowości wydawniczych do bibliotek* - dotacja Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (45 874 zł), *Zakup zbiorów do Książnicy Zamojskiej* - dotacja celowa Miasta Zamość (20 000 zł), *Zakup i modernizacja sprzętu komputerowego* - dotacja celowa Miasta Zamość (30 000 zł), *Akademia Orange dla Bibliotek* - program edukacji i popularyzacji Internetu (5 630,90 zł), *By szumy nigdy nie przestały szumieć* (konkurs ekologiczny i zakup literatury o tematyce ekologicznej) - dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2 200zł), *Czytam i rysuję z energią* - realizacja VI edycji akcji edukacyjnej dla najmłodszych - dotacja z PGE Dystrybucja S.A. Zamość (3 075 zł), *Czytam. Rozmawiam. Wiem* - projekt w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dofinansowany przez Miasto Zamość (38 000zł).

Ponadto Książnica Zamojska pozyskała: 700 zł od Spółdzielni Mieszkaniowej im. Jana Zamojskiego na działalność edukacyjno-kulturalną FB nr 1, 200 zł od Zarządu Osiedla Orzeszkowej i Reymonta na działalność edukacyjno-kulturalną FB nr 2, 100 zł od osoby prywatnej - mieszkanka osiedla Karolówka, na działalność edukacyjno-kulturalną FB nr 6, 100 zł od NSZZ Solidarność Pracowników Powiatowej i Miejskiej

Biblioteki Publicznej w Zamościu na organizację seminarium *Wybory na Zamojszczyźnie – czerwiec 1989*.

Biblioteka aplikowała o środki zewnętrzne (do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie) na realizację zadań przewidzianych w 2015 roku. Dotyczą one następujących projektów: *Zakup sprzętu bibliotecznego i komputerowego do sieci bibliotek Książnicy Zamojskiej*. Wartość całego projektu wynosi 143 000 zł, wnioskowana kwota 88 000, *Księgozbiory rodziny Zamojskich*. Wartość całego projektu wynosi 34 885,34zł, wnioskowana kwota 18 340 zł, *V Zamojski Festiwal Książki*. Wartość całego projektu wynosi 26 785,40 zł, wnioskowana kwota 18 250 zł, *Kolory Roztocza*. Wartość całego projektu wynosi 5 080 zł, wnioskowana kwota 2 300 zł.

Współpraca ze środowiskiem, promocja biblioteki

Dobrze zorganizowana działalność biblioteczna wymaga współdziałania ze środowiskiem. Obligatoryjny charakter ma współpraca Książnicy Zamojskiej z Organizatorem, w tym z Wydziałem Kultury i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zamość. Wśród instytucji współdziałających, w okresie sprawozdawczym, były placówki edukacyjno-kulturalne i społeczne miasta, a także inne biblioteki w powiecie, województwie i kraju.

Stały charakter ma współpraca Książnicy Zamojskiej z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Wynika ona m.in. z funkcji pełnienia opieki merytorycznej nad siecią bibliotek stopnia podstawowego w powiecie zamojskim, organizacji wspólnej działalnością w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników bibliotek, działalności na rzecz gromadzenia i upowszechniania wiedzy o regionie oraz promującej biblioteki i czytelnictwo (m.in. działalność DKK). Książnica Zamojska utrzymywała stałą współpracę z bibliotekami publicznymi w powiecie zamojskim (opisane w działalności na rzecz rozwoju czytelnictwa i bibliotek w powiecie zamojskim). Współpracy z Biblioteką Narodową wymagała realizacja zakupów nowości wydawniczych do bibliotek oraz korzystania z baz bibliograficznych BN.

W okresie sprawozdawczym kontynuowana była współpraca ze szkołami i innymi placówkami o charakterze edukacyjnym i opiekuńczo-wychowawczym z miasta i powiatu zamojskiego. Były to: publiczne przedszkola miejskie, Przedszkole Niepubliczne *Słoneczko* i jego filia, Przedszkole Językowe *For Kids* i jego punkt przedszkolny ZUZA, Niepubliczne Przedszkole *Słoneczny zakątek*, publiczne szkoły podstawowe i Gimnazja nr 4, 5, 6 i 7w Zamościu, Zespół Szkół Społecznych im. Unii Europejskiej w Zamościu, Zespół Szkół Katolickich w Zamościu, Dwujęzyczna Szkoła Smart School w Zamościu, Bursa Międzyszkolna nr 2 w Zamościu, szkoły podstawowe i zespoły szkół w Pniówku, Jarosławcu, Złojcu, Obszy, Miączynie, Sitańcu, Żdanowie, Biłgoraju i Tomaszowie Lub, Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, Organizator Pieczy Zstępczej i Wspierania Rodziny w Zamościu. Współpraca obejmowała promocję czytelnictwa wśród najmłodszych (od 3 roku życia) poprzez organizowane akcje głośnego czytania, spotkania w bibliotece (np. *Puchatkowe spotkania*, *Czytam i rysuję z energią*) oraz wśród dzieci starszych i młodzieży (*Sobotnie Spotkania z książką*, *Czytam, Rozmawiam, Wiem*, zajęcia

organizowane w czasie ferii zimowych, wycieczki do biblioteki, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, edukacja i konkurs ekologiczny), a także organizację *Narodowego Czytania* Trylogii H. Sienkiewicza.

Wśród instytucji edukacyjnych współpracujących z Książnicą Zamojską znajdują się też szkoły wyższe (Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Zamościu). Współpraca dotyczyła obsługi bibliotecznego studentów i kadry naukowej wymienionych uczelni, wymiany wydawnictw własnych oraz materiałów i wydawnictw o Unii Europejskiej, a także organizacji obchodów Dnia św. Patryka w Zamościu.

Bibliotecznej edukacji ekologicznej służyła współpraca z Zespołem Lubelskich Parków Krajobrazowych – Oddział Terenowy w Zamościu, Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, redakcją „Myśliwca Kresowego”.

Promowaniu czytelnictwa wśród osób specjalnej troski służyło współdziałanie biblioteki z instytucjami i organizacjami społecznymi działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością. Wśród nich znalazły się: Polski Związek Niewidomych Oddział w Zamościu, Stowarzyszenie Diabetyków – Koło Terenowe w Zamościu, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zamościu, Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny "Krok za Krokiem" w Zamościu, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Zamościu, Szkoła Podstawowa nr 3 i 10 z Oddziałami Integrycyjnym w Zamościu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Zamościu, Zamojskie Centrum Wolontariatu, Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Zakład Karny w Zamościu i Oddział Zewnętrzny Zakładu Karnego w Zamościu, Dom Pomocy Społecznej w Zamościu, Krasnobrodzie i Lipinie Starej oraz warsztaty terapii zajęciowej działające na terenie miasta i powiatu zamojskiego.

Biblioteka utrzymywała współpracę ze Stowarzyszeniem Zamojski Uniwersytet Trzeciego Wieku. Słuchacze uniwersytetu uczestniczyli w organizowanych przez bibliotekę seminariach, spotkaniach literackich, wystawach. Aktywnie włączyli się też w organizację trzeciego (dziecięcego dnia) *IV Zamojskiego Festiwalu Książki, Narodowego Czytania* oraz korzystali z wykładów prowadzonych przez bibliotekarzy w ramach *Zespołu wiedzy o literaturze*.

Książnica Zamojska współpracowała również z BWA Galerią Zamojską, zamojskimi spółdzielniami mieszkaniowymi oraz innymi organizacjami, instytucjami i stowarzyszeniami również spoza Zamościa (Zamojskie Towarzystwo Fotograficzne, Archiwum Państwowe w Zamościu, PGE Dystrybucja S.A. Zamość, Poczta Polska - Urząd Pocztowy w Zamościu, Stowarzyszenie Pamięci Jana Pawła II, Fundacja Kultury Irlandzkiej w Poznaniu, Wydawnictwo Muzyczne Polihymnia w Lublinie, Chełmska Grupa Literacka „Lubelska 36”). Zakres tej współpracy dotyczył głównie organizacji działalności edukacyjno-kulturalnej (m.in. *Zamojskich Biesiad Literackich*, akcji *Czytam i rysuję z energią*, spotkań autorskich oraz działalności wystawienniczej), a także osobami prywatnymi. M.in. jako wyraz takiej współpracy, na wniosek Książnicy Zamojskiej kolekcjonera i regionalista Stanisław Rudy otrzymał tytuł Animatora Kultury Zamościa 2014 przyznawany przez Prezydenta Miasta Zamość.

Gromadzenie zbiorów regionalnych obligowało biblioteki do kontynuowania współpracy z podmiotami wydającymi niskonakładowe publikacje: urzędami, ośrodkami edukacyjnymi, organizacjami społecznymi działającymi na terenie miasta, powiatu i województwa oraz z osobami prywatnymi, głównie regionalistami.

Stałe kontakty utrzymywane były z lokalnymi mediami („Tygodnik Zamojski”, „Kronika Tygodnia”, „Gazeta Zamojska”, „Gazeta Miasta”, „Katolickie Radio Zamość”, Radio *Złote Przeboje*, Radio *Eska Zamość*, *Zamojska Telewizja Kablowa*, TVP Lublin, portale internetowe (e-zamosc, zamosconline, zyciezamoscia.pl). Przekazywanie pisemnych informacji, zapowiedzi, wywiady ustne oraz zapraszanie przedstawicieli prasy, radia, telewizji do udziału w organizowanych przedsięwzięciach służyło reklamie działalności biblioteczej oraz informowaniu czytelników i użytkowników o tej działalności.

Promocji działalności biblioteczej posłużył także udział bibliotek filialnych Książnicy Zamojskiej w miejskim projekcie *Wędrująca estrada – postaw na rodzinę*, odbywającym się w okresie wakacji na terenie osiedli miejskich: Planty, Nowe Miasto, Powiatowa, Karolówka. Filia nr 1 uczestniczyła także w plenerowym przedsięwzięciu *Sąsiedzi z Wyszyńskiego* organizowanym przez Spółdzielnię Mieszkaniową im. Jana Zamojskiego w Zamościu w ramach Europejskich Dni Dobrosąsiedztwa. Działalność biblioteki jest promowana poprzez stronę internetową www.biblioteka.zamosc.pl. Informacje o wydarzeniach bibliecznych zgłaszane są do *Zamojskiego Informatora Kulturalnego*, a także nagłościane poprzez portal www.turystyka.zamosc.pl oraz stronę internetową Miasta Zamość. Najważniejsze wydarzenia z zakresu promocji czytelnictwa umieszczane są w *Kalendarzu przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, turystycznych* (publikacji wydawanej przez Miasto Zamość) i w *Kalendarzu przedsięwzięć kulturalnych, sportowych, turystycznych województwa lubelskiego*.

Działalność bibliotek publicznych powiatu zamojskiego w 2014 r.

Na koniec 2014 r. sieć bibliotek publicznych powiatu zamojskiego (bez miasta Zamość) stanowiły 32 placówki biblioteczne (3 biblioteki miejsko-gminne, 12 bibliotek gminnych, 17 filii bibliecznych), a także 6 punktów bibliecznych.

Na terenie powiatu funkcjonowały 3 biblioteki gminne (Komarów-Osada, Sitno i Zwierzyniec) połączone z ośrodkami kultury (razem z filiami - 6 placówek bibliecznych). Ponadto Biblioteka Publiczna w Komarowie-Osadzie nadal połączona jest z biblioteką gimnazjalną w oparciu o *Porozumienie z dnia 10 maja 2006 r. w sprawie prowadzenia biblioteki gimnazjalnej* zawartego pomiędzy Samorządowym Ośrodkiem Kultury w Komarowie-Osadzie a Publicznym Gimnazjum w Komarowie-Osadzie. Również Filia w Zubowicach zlokalizowana w Zespole Szkół w Zubowicach połączona jest z biblioteką szkolną. Instytucje

wpisano do rejestru instytucji kultury 20.11.2000 pod nazwą Samorządowy Ośrodek Kultury w Komarowie-Osadzie.

1.01.2014 r. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Zwierzyńcu rozpoczęła działalność w strukturze Centrum Kultury i Biblioteki Publicznej w Zwierzyńcu. Od 1.04.2014 r. połączono Biblioteki z Ośrodkiem Kultury w Sitnie. W skład nowej instytucji pod nazwą Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie weszły GBP w Sitnie wraz z filiami w Cześnikach i Horyszowie Polskim, Dom Kultury w Sitnie, Centrum Teleinformatyczne w Cześnikach, świetlice wiejskie na terenie gminy. Planowane jest też przyłączenie Muzeum Pożarnictwa w Cześnikach i utworzenie nowej filii bibliotecznej w Stanisławce. Krajowa Rada Biblioteczna negatywnie zaopiniowała zamiar połączenia Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej z Miejskim Domem Kultury w Szczebreszynie i do tego połączenia nie doszło.

W zakresie infrastruktury w bibliotekach powiatu zamojskiego w 2014 r. nie odnotowano dużych zmian. Najczęściej były to remonty obecnych lokali bibliotecznych i uzupełnianie wyposażenia bibliotecznego, które wpłynęły na poprawę wizerunku bibliotek i ich funkcjonalności. Remonty wnętrz lub elewacji zewnętrznych przeprowadzono w bibliotekach w Grabowcu, Krzaku, Gorajcu, Hutkach i Szczebreszynie. Bibliotekę Publiczną Gminy Adamów z siedzibą w Potoczku wyposażono w monitoring, sprzęt nagłaśniający, gablotę informacyjną zewnętrzną. Biblioteki gminy Stary Zamość i Nielisz pozyskały środki pozabudżetowe z projektu *Kierunek: Biblioteka* na oznakowanie zewnętrzne. W gminie Zamość prowadzona jest *Adaptacja budynku na Bibliotekę Publiczną i Ośrodek Kultury* w miejscowości Wysokie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007 – 2013. Wartość projektu: 2 105 455,83 zł, Kwota dofinansowania 1 694 285,11 zł. Realizacja: wrzesień 2013 – czerwiec 2015. Planowana jest też inwestycja w Szczebreszynie, w przypadku otrzymania dotacji na adaptację budynku na potrzeby MGBP w Szczebreszynie oraz dalsze remonty bieżące lokali bibliotecznych w powiecie.

Oprócz środków pozabudżetowych pozyskiwanych na rozbudowę infrastruktury 5 bibliotek pozyskało środki na dofinansowanie usług internetowych z programu *Akademia Orange dla Bibliotek*. GBP w Starym Zamościu zdobyła kwotę 1 250 zł na szkolenia dla czytelników z programu *O finansach... w bibliotece* realizowanego przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego i Narodowy Bank Polski. 4 biblioteki aplikowały do programu *Tablety w Twojej bibliotece*, zaś Biblioteka Publiczna Gminy Zamość startowała do programu *Ojczysty dodaj do ulubionych* realizowanego przez Narodowe Centrum Kultury.

Samorządowy Ośrodek Kultury w Komarowie-Osadzie wraz ze współorganizatorami pozyskał środki z Urzędu Marszałkowskiego na projekt *Bitwa pod Komarowem 1920 r. dziedzictwo historyczne gminy Komarów-Osada*.

Ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skorzystały biblioteki w Krzaku na zakup zbiorów i w Szczebreszynie na zakup kursów e-learningowych dla użytkowników Biblioteki: *Czytaj 123, Pamiętają*

123, Pisz 123, Fotografia 123, Photoshop 123. Trzy biblioteki (Nielisz, Szczebrzeszyn, Mokre), korzystały z programu *Spotkania z pasjami* realizowanego przez Fundację *Orange*, którego celem była aktywizacja społeczna seniorów.

Biblioteki w dalszym ciągu unowocześniają swoje usługi wykorzystując nowe technologie. Najpopularniejszą e-usługą jest katalog *online* i dostęp do stron internetowych bibliotek, ale też możliwość zdalnej rezerwacji książek. W powiecie zamojskim dostępne w sieci są katalogi 7 bibliotek gminnych i 12 filii (MAK+: Krasnobród, Szczebrzeszyn z 1 filią, Łabunie, Sitno z 2 filiami, Sułów z 2 filiami, gm. Zamość z 7 filiami) oraz katalog GBP w Grabowcu utworzony w autorskim programie BIBLIOTEKA. Biblioteka Publiczna Gminy Nielisz udostępnia swoim użytkownikom katalog *online* utworzony w programie PROGMAN. W katalogach elektronicznych dostępnych było na koniec 2014 r. 361 498 rekordów (189 787 w Książnicy Zamojskiej i 171 711 w bibliotekach terenowych). Do katalogów nie udostępnionych *online* wprowadzono 60 108 rekordów w bibliotekach użytkujących programy biblioteczne MAK (4 biblioteki gminne) oraz PROGMAN Biblioteka Publiczna (4 biblioteki gminne). W 2014 r. zwiększyła się liczba bibliotek pracujących w systemie MAK+ (gm. Radecznicza i gm. Zamość z 7 filiami). W 2015 r. do tego systemu dołączą następane placówki: (Komarów-Osada, Grabowiec i Adamów). Ponadto BPG Nielisz prowadzi bazę *Galeria Przeszłości Gminy Nielisz*, która zawiera 265 zdigitalizowanych fotografii pochodzących od mieszkańców gminy Nielisz. Galeria jest dostępna *online*. Ogólna liczba wejść do katalogów i na strony internetowe w bibliotekach powiatu zamojskiego wyniosła 40 376.

Zbiory

Na koniec 2014 roku księgozbiory bibliotek publicznych liczyły 270 633 wol. W ciągu roku przybyło 12 691, w tym z zakupu 11 786 wol. Biblioteki powiatu zamojskiego posiadają niewielką ilość zbiorów specjalnych. W inwentarzach bibliotecznych zarejestrowanych było 736 jednostek, tj. o 25 więcej niż rok wcześniej. Wskaźnik zakupu księgozbioru w bibliotekach powiatu zamojskiego wyniósł 10,8 wol. na 100 mieszkańców (10,6 w 2013 r.).

Ze zbiorów bibliotecznych w ciągu 2014 roku usunięto 22 063 książki zniszczone i zdezaktualizowane, w tym 19 341 w wyniku selekcji. Stan księgozbiorów bibliotek w powiecie zmniejszył się w ciągu roku o 9 372 wol. Nieznacznie zmniejszyła się z 256,2 do 248,4 liczba woluminów na 100 mieszkańców. Biblioteki powiatu prenumerowały 132 czasopisma, tj. o 5 więcej w stosunku do 2013 r.

Czytelnictwo

W ubiegłym roku placówki biblioteczne Zamojszczyzny zarejestrowały ogółem 12 896 czytelników. W porównaniu z rokiem 2013 liczba czytelników zmniejszyła się o 140 osób. Wskaźnik zasięgu czytelnictwa wyniósł 11,8 czytelników na 100 mieszkańców (w 2013 r. 11,9).

Największy spadek liczby czytelników nastąpił w bibliotekach gminy Zamość - 107, gm. Sitno - 99 i gm. Komarów - 78 (biblioteki te miały problemy kadrowe:

zamknięcia bibliotek z powodu urlopów macierzyńskich – gm. Komarów i Sitno, zastępstwa przez stażystów, póletatowa obsługa filii w gm. Zamość). Największy wzrost liczby czytelników o 108, nastąpił w gm. Krasnobród. Wzrost ten był możliwy dzięki starannemu doborowi nowości wydawniczych do zbiorów bibliotecznych oraz atrakcyjnym metodom pracy biblioteki (m.in.: gra biblioteczna, konkursy i inne akcje czytelnicze, cotygodniowe wizyty bibliotekarzy w przedszkolu, dobra promocja usług bibliotecznych w środowisku).

Na kontach czytelników zarejestrowano 255 775 wypożyczeń zbiorów bibliotecznych w tym 252 028 wypożyczeń książek. Ponadto odnotowano 10 505 udostępnień zbiorów na miejscu, z czego 5 227 to udostępnienia książek. Wskaźnik wypożyczeń książek na 100 mieszkańców wyniósł 231,4 wol. (249,5 w 2013 r.).

Biblioteki	liczba czytelników	Rozczytanie (czytelnicy/100 mieszk.)	Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	udostępnienia księgozbioru na miejscu	wypożycz. książek/ 1 czytelnika	wypożycz. książek/ 100 mieszk.
Adamów	256	5,3	4 790	497	18,7	98,8
Grabowiec	486	11,4	13 367	134	27,5	314,0
Komarów	454	8,6	16 037	99	35,3	303,8
Krasnobród	850	13,1	14 358	59	16,9	198,5
Łabunie	1 094	17,4	16 156	2 684	14,8	256,3
Miączyn	878	14,4	17 928	7	20,4	294,7
Nielisz	389	6,8	9 390	0	24,1	164,5
Radecznicza	1 338	22,3	19 728	312	14,7	329,2
Sitno	483	7,0	6 416	17	13,3	93,6
Skierbieszów	701	13,1	16 039	68	22,8	300,6
Stary Zamość	536	10,1	6 965	92	13,0	130,9
Sułów	535	11,3	15 912	263	29,7	337,1
Szczebrzeszyn	1 267	10,9	35 774	354	28,2	307,3
Zamość (gm.)	2 639	11,8	32 099	342	12,2	143,7
Zwierzyniec	990	14,1	27 069	299	27,3	385,4
razem	12 896	11,8	252 028	5 227	19,5	231,4

Wypożyczenia zbiorów bibliotecznych na zewnątrz i na miejscu przedstawia tabela:

biblioteki	zbiory ogółem	w tym książki	czasopisma (opr. + nieopr.)	zbiory specjalne
Wypożyczenia na zewnątrz	255 775	252 028	3 543	204
Wypożyczenia na miejscu	10 505	5 227	5 249	29

W bibliotekach pow. zamojskiego nadal utrzymuje się tendencja spadkowa w zakresie wyników czytelniczych. Najbardziej widoczny jest spadek wypożyczeń książek na zewnątrz. Odnotowano niewielki wzrost wypożyczeń zbiorów specjalnych oraz udostępnień czasopism na miejscu. Zmiany liczby wypożyczeń w porównaniu do 2014 r. ilustruje poniższa tabela.

biblioteki	zbiory ogółem	w tym książki	czasopisma	zbiory specjalne
Wypożyczenia na zewnątrz	- 14 162	-14 137	-138	113
Wypożyczenia na miejscu	-333	- 1 268	953	-18

Promocja czytelnictwa i działalność edukacyjno-kulturalna

W swojej działalności biblioteki wiele uwagi poświęcają rozbudzeniu zainteresowań czytelniczych oraz promocji czytelnictwa i bibliotek w środowisku lokalnym. Najszerzą ofertę kulturalno-oświatową swoim czytelnikom przedstawiły placówki największej sieci bibliotecznej gminy Zamość. Dużą aktywnością i kreatywnością w 2014 r. wykazała się MGBP w Krasnobrodzie. Ciekawe przedsięwzięcia podejmowały biblioteki w Grabowcu, Łabuniach, Radeckim, Sitnie, Sułowie, Starym Zamościu, Szczebrzeszynie i Zwierzyńcu. Biblioteka w Skierbieszowie swoją ofertę k-o kieruje głównie do najmłodszych czytelników.

Większość bibliotek aktywnie włączała się w obchody ogólnopolskich akcji czytelniczych i kulturalnych. W akcji *Narodowe czytanie. Trylogia H. Sienkiewicza* pod patronatem Prezydenta Bronisława Komorowskiego uczestniczyły biblioteki w Grabowcu, Łabuniach, Krasnobrodzie, Mokrem, Sitnie, Potoczku i Starym Zamościu.

Po raz kolejny biblioteki gminy Zamość, Sitno, Szczebrzeszyn promowały głośne czytanie dzieciom w ramach ogólnopolskiej akcji *Cała Polska czyta dzieciom*. Do ogólnopolskich obchodów Roku Oskara Kolberga włączyły się biblioteki w Łabuniach i w Sułowie. BPG Łabunie przygotowała program *Rok Oskara Kolberga w gminie Łabunie*, w ramach którego zrealizowano m.in.: konkurs literacki i plastyczny, wycieczki uczestników konkursów do poszczególnych wsi, wyjazd szkoleniowy do skansenu w Guciowie, zajęcia artystyczne, wykłady i spotkania międzypokoleniowe, wydawnictwo pokonkursowe, wystawy. Gminna Biblioteka Publiczna w Sułowie realizując projekt *Ocalić od zapomnienia*, zebrała wiersze regionalistki i byłej bibliotekarki Feliksi Poździk, opracowała je i wydała tomik poetycki pt. „Ocalić od zapomnienia”. Promocja tomiku odbyła się w dn. 28 września 2014 r. podczas uroczystości nadania Jej imienia Bibliotece w Sułowie z udziałem rodziny Patronki, władz gminy i powiatu, bibliotekarzy

i okolicznych mieszkańców. Inne biblioteki również organizowały wydarzenia promujące tradycje i dorobek etnograficzny lokalnych społeczności.

Obchody *Światowego Dnia Książki i Praw Autorских* zorganizowano w sześciu bibliotekach pow. zamojskiego. Wiele akcji promujących biblioteki i czytelnictwo odbywało się w *Tygodniu Bibliotek* (8–15 maja), w tym najciekawsze *Noc Bibliotek* w Bibliotece Gminy Zamość z siedzibą w Mokrem oraz *Magiczna Noc w Bibliotece* w Starym Zamościu, obchody *Dnia Bibliotekarza i Bibliotek* oraz *Odjazdowy Bibliotekarz* w gminie Zamość.

Ponadto czytelnicy naszych bibliotek uczestniczyli w wydarzeniach organizowanych w ramach *Tygodnia z internetem*, *Tygodnia Książek Zakazanych*, *Światowego Dnia Pluszowego Misia*, *Tygodnia Edukacji Globalnej*. Biblioteki w Nieliszu, Szczepreszynie i Mokrem włączyły się do ogólnopolskiego programu Fundacji Orange i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej ph. *Spotkania z pasjami* na który składało się 15 spotkań online w formie wideo konferencji z ciekawymi ludźmi dla seniorów.

Pośród ciekawszych wydarzeń organizowanych przez biblioteki w 2014 r. wymienić należy: *III Otwarte Dni Biblioteki* w Mokrem, grę biblioteczną *Misja Biblioteka* – MGBP w Krasnobrodzie, *Śladami Władysława Czachórskiego* - program edukacji z zakresu wiedzy o regionie dla młodzieży w Grabowcu, *W kąpiach do biblioteki* – cykl lekcji bibliotecznych dla gimnazjalistów i licealistów w zakresie samodzielnego korzystania z elektronicznego katalogu, konta użytkownika biblioteki i aplikacji na telefon (Krasnobród).

Ciekawe przedsięwzięcie realizuje Biblioteka Publiczna Gminy Nielisz - *Galeria przeszłości* jest to cyfrowa baza zeskanowanych starych fotografii ze zbiorów czytelników, udostępnianych na stronie internetowej. Cyfryzację historycznych fotografii prowadzi również Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie i udostępnia je na stronie Biblioteki oraz w zbiorach CATL Ośrodka Karta.

Biblioteka w Sitnie obchodziła w maju uroczystość 65-lecia istnienia, w której uczestniczyli bibliotekarze pow. zamojskiego władze i mieszkańcy gminy, lokalni twórcy i animatorzy kultury.

Sprawdzoną i chętnie przez biblioteki stosowaną formą popularyzacji czytelnictwa są konkursy: plastyczne, literackie, recytatorskie, czytelnicze. Niektóre mają już wieloletnią tradycję, np. *VIII Konkurs Recytatorski o Laur Najlepszego Recytatora Gminy Zamość*, *Talenty małych ojczyzn* konkurs literacki (Radcznica), *Gminny Turniej Recytatorski* w Starym Zamościu, *Mistrz Czytania* i *Mały Mistrz Czytania* w Krasnobrodzie, kolejna edycja konkursu literacko-plastycznego *Poezja i bajka pędzlem i słowem malowana* organizowanego przez BPG Zamość. Ciekawy konkurs kaligraficzny *No to się popisz* po raz kolejny zorganizowała biblioteka w Zwierzyńcu, zaś konkursy ortograficzne odbyły się w bibliotekach w Skierbieszowie i w Krasnobrodzie

Promocji tradycji lokalnych służyły warsztaty i konkursy rękodzieła oraz obrzędów związanych z obchodami świąt, np. *Baw się zimą i magią Świąt Bożego Narodzenia* - plastyczne (Sułów), *warsztaty wykonywania ozdób świątecznych* (Skierbieszów), *warsztaty zdobienia pisanek* oraz konkurs *Malowanie kołęd* (Łabunie), *Najładniejsza kartka świąteczna i najpiękniejsza ozdoba choinkowa* (Sitno), *Anioły, Aniołki, Aniołeczki* (BPG Zamość), *Anioły też czytają* (Krasnobród), *warsztaty bożonarodzeniowe, snucie opowieści świątecznych* oraz konkurs *Zwyczajne i obyczaje świąteczne* (Łabunie).

Atrakcyjną formą popularyzacji książki są spotkania autorskie z czytelnikami, których efektem jest wzrost zainteresowania twórczością pisarza i często trwale zainteresowanie czytelnictwem. Biblioteki powiatu zamojskiego odwiedzili w 2014 roku m. in.: Ewa Nowak, Paweł Boręsewicz, Grzegorz Kasdepke, Shirin Kader, Zbigniew Masternak, Krzysztof Koziołek, Beata Kozaczyńska, Łukasz Kiełbasa, Michał Zawadka, Wiesław Drabik, Jolanta Szwalbe, Sebastian Sobowiec, Jarosław Siek. Promowaniu literatury współczesnej służą *Dyskusyjne Kluby Książki* działające w Zamościu, Mokrem i Zwierzyni.

Kilka bibliotek nawiązało ścisłą współpracę z Teatrem Edukacji i Profilaktyki *Maska* z Krakowa. Dzięki tej współpracy zrealizowano kilka spektakli teatralnych dla młodych czytelników, m.in.: w Adamowie, Grabowcu, Łabuniach i Sułowie.

W dalszym ciągu biblioteki w Radecknicy i Łabuniach wykazują największe zaangażowanie w pielęgnowanie i promocję dorobku miejscowych twórców. Bibliotekarze skrzętnie zbierają, opracowują, wydają i promują wszystko, co powstaje lub dotyczy ich środowiska lokalnego. GBP w Radecknicy w 2014 r. promowała 5 wydawnictw lokalnych. Biblioteka w Łabuniach opublikowała 7 własnych wydawnictw. Zorganizowała też szereg odczytów i wykładów o tematyce regionalnej zarówno dla uczniów miejscowych szkół, jak też podczas uroczystości lokalnych w różnych miejscowościach gminy, np.: *Bój pod Barchaczowem* – wykład dr. Jacka Feduszki w Izbie Muzealnej w Barchaczowie połączone z obchodami 75. rocznicy walk; *Mieczysław Lipecki, nauczyciel, wychowawca, zielarz* - otwarcie miejsca pamięci w Majdanie Ruszowskim; *Katyń, ludzie, sprawy* z uwzględnieniem ludzi pochodzących z gm. Łabunie.

Inne biblioteki również gromadzą i udostępniają księgozbiór regionalny, a kilka włącza się w tworzenie pism lokalnych, najaktywniej Sitno i Skierbieszów.

Większość bibliotek corocznie organizuje według indywidualnych harmonogramów, zajęcia biblioteczne dla dzieci wycieczających podczas ferii i wakacji. Głównym celem takich zajęć jest mądre zagospodarowanie wolnego czasu wycieczających uczniów oraz kształtowanie nawyku korzystania

z biblioteki i mody na czytanie. W ub. roku największą aktywnością w tym zakresie wykazała się BPG Zamość, Grabowiec, Skierbieszów, Sitno, Sułów, Zwierzyniec. Najatrakcyjniejsze zaś ferie, zakończone nagraniem i opublikowaniem LipDub'a promującego bibliotekę odbyły się w Krasnobrodzie.

Zatrudnienie

Stan zatrudnienia w dniu 31.12.2014 r. w bibliotekach publicznych powiatu zamojskiego wynosił 43 osoby: 30 – na pełnych etatach i 13 na ryczałtach. W porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego stan zatrudnienia zwiększył się o 2 osoby ale tylko o 0,5 etatu więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Sytuacja zawodowa bibliotekarzy nie poprawiła się. W niektórych bibliotekach jest niewystarczające zatrudnienie. W BPG Zamość pracowało 5. bibliotekarzy obsługując 8 bibliotek. Pracę bibliotekarzy często wspomagają nieprzygotowani do zawodu stażyści, zatrudniani w bibliotekach na kilka miesięcy, co nie zawsze wpływa korzystnie na efekty pracy bibliotek. Większość bibliotekarzy naszego powiatu, to kadra doświadczona, chętnie uczestnicząca w różnych formach doskonalenia zawodowego, otwarta na zmiany w bibliotekarstwie, aktywnie włączająca się w ogólnopolskie przedsięwzięcia bibliotekarskie i programy wspomagające rozwój bibliotek. Coraz częściej nawiązują kontakty z bibliotekarzami całego kraju zarówno podczas szkoleń, jak też za pośrednictwem portali społecznościowych. Promują i tworzą wizerunek współczesnego bibliotekarza otwartego na zmieniającą się rzeczywistość.

Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

Kto nie boi się wojny? Spotkanie autorskie z Anną Janko

20 marca, w Bibliotece Głównej Książnicy Zamojskiej gościła na spotkaniu z czytelnikami Anna Janko - poetka, pisarka, felietonistka. I chociaż jej dotychczasowe książki, m.in. *Dziewczyna z zapalkami*, *Pasja według św. Hanki* czy nieco wcześniej wydane zbiory poezji cieszą się uznaniem czytelników i krytyki, rozmowa zdominowana została treścią jej ostatniej książki *Mała zagłada*. Stało się tak przynajmniej z dwóch powodów: książka właśnie co ukazała się na rynku księgarskim, trudno więc nie promować, ale o wiele istotniejszym powodem był ten następny: jest to literatura dotycząca pamięci drugiego i trzeciego pokolenia ocalałych z zagłady II wojny światowej, a dokładniej - z masakry jaka miała miejsce w Sochach na Zamojszczyźnie 1 czerwca 1943 roku.

Rozmowa nie była łatwa ani dla Anny Janko, ani dla tych, którzy przyszli by jej posłuchać. Autorka jest córką Teresy Ferenc, która wraz z młodszym bratem i siostrą ocaleli z zagłady wsi Sochy. Wydarzenia jakie rozegrały się wówczas w tej miejscowości są jednym z bolesnych przykładów pacyfikacji Zamojszczyzny. Masowe wysiedlenia i egzekucje były konsekwencją realizacji niemieckich planów *oczyszczania terenów z ras niższych* na potrzeby niemieckich kolonistów. Tragycznym, powszechnie znanym rozdziałem tych wydarzeń był los dzieci. Oddzielone od rodziców, poddawane były zniemczeniu, ginęły w obozach lub podczas transportu.

Matka autorki *Małej zagłady* widziała śmierć swoich rodziców. Później, w dorosłym już życiu, mając za sobą także doświadczenia i wiejskiej sieroty i wychowanki domów dziecka, założywszy własną rodzinę nie jest w stanie wyzbyć się traumy powodującej lęk, płacz, wycofanie. Stąd też Anna Janko, również zawsze myślała o wojnie: *Żyłam w jej kontekście od dzieciństwa. Jadłam, bo potem może być głód (...). Nie żyć chciałam, ale przeżyć. W stanie wojennym myślała tylko o ewakuacji, zawsze spakowana, gotowa do drogi.*

Autorka będąc w Zamościu, zdawała sobie sprawę, że mówi m.in. do osób będących potomkami mieszkańców tamtych wojennych Soch. Kiedy wymieniała imiona Stefka, Danusia, Jasiek, Stasia, Józio, Franio (najmłodszych świadków „małej zagłady”) zwrótną odpowiedzią, (jeśli nawet nie wypowiedziane) były głosy z publiczności: „to była moja babcia” „to mój wujek”, „to nasz krewny”. Trudno więc dziwić się wzruszeniu, a nawet łzom, które towarzyszyły spotkaniu.

Wiele emocji i bolesnych wspomnień przywołała interpretacja fragmentów książki przez autorkę. Zabierając słuchaczy na „spacer” po obozie śmierci na Majdanku, tak sugestywnie relacjonuje to co widzi, iż czytelnik nie tylko czuje obecność tamtego miejsca, ale podobnie jak ona, również ogromny strach: *Jestem na Majdanku samiutka, jest wtorek rano. Mam w uszach ciszę. Ona napiera na mnie ze wszystkich stron, aż nie mogę oddychać (...). Idę przez kolejne pomieszczenia krematorium, kompletnie sama, właściwie biegłam, nie szłam, serce miałam w gardle. Tak*

bardzo się śpieszyłam, że gdyby nie rozum, tobym stamtąd uciekła, wołając ratunku. Tamta stara groza w tych ścianach siedziała. Żeby tylko wyjść. Zaraz, natychmiast, na powietrze. I wtedy dostrzegam zbliżająca się postać na rowerze. Widzę czarny mundur i czapkę. Zamieram. Stoję pod ścianą sama, na zapleczu komory gazowej, a uliczką nadjeżdża strażnik więzienny. Skąd tu taki? Co to za teatr absurdu? On się zatrzymuje, rosły, barczysty o jasnej twarzy, kompletny nordyk. Czekam w napięciu. Gdy odzywa się do mnie: „dużo tego oglądania”, odpowiadam: Czy pan wie, że w tym mundurze wygląda pan z daleka jak esesman albo żandarm? On się uśmiecha (...). I odjeżdża, ja czuję ulgę.

Anna Janko, duży akapit w swej książce poświęciła (a podczas spotkania przeczytała) Róży i Janowi Zamoyskim, tym którzy tak wiele uczynili w czasie wojny dla ratowania dzieci. *Hrabia Zamoyski przyjechał pomoc zorganizować dla tej garstki oniemiałych z przerażenia ludzi, którzy zostali na pogorzeliśku, miejsca na cmentarz wyznaczył, a potem Róża przysłała okrycia i żywność (...). To byli wspólni ludzie ci Zamoyscy. To co oni zrobili dla „swoich” wsi, dla dzieci z obozu w Zwierzyńcu, to były takie cuda, że o nich powinno się w największym Hollywoodzie fabułę nakręcić (...). Ryzykowali obóz koncentracyjny (w którym zresztą zginął ojciec Róży), ale ratowali, kogo się dało (...). Ten Zamoyski wyciągnął z za drutów setki małych dzieci, umierających z głodu i chorób (...). Cztery szpitale dziecięce zorganizowali z tą Różą.*

Autorkę ucieszyła też obecność na spotkaniu pana Marcina Zamoyskiego, z którym mogła osobiście porozmawiać.

Mała zagłada to książka niesamowicie przejmująca i mocna. Mocna sposobem narracji, mocna treścią opowiedzianej historii. To książka o wojnie, która nie umiera nigdy i przenika w kolejne pokolenia. Historia twojego dzieciństwa stała się rdzeniem mojego. Dlatego pamiętam tamten dzień jakbym go sama przeżyła - mówi autorka w pisanej rozmowie z matką i pyta uczestników spotkania - Kto z nas nie boi się wojny? skoro od początku ludzkości tak jest (...), że gdy przychodzi TEN CZAS, nie ma zmiłuj...

Spotkanie z Anną Janko odbyło się w ramach działalności Dyskusyjnych Klubów Książki. Z oczywistych względów zgromadziło dużo ponad, tradycyjnie kameralną publiczność. Sfinansowane zostało przez inicjatora DKK Instytut Książki w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Halina Zielińska, Książnica Zamojska

Mój Zamość.

Spotkanie autorskie z Aldoną Dragan-Gawecką

Miałam wtedy dziewięć lat i osiem dni, był maj 1945 roku. Dobijaliśmy po wielu trudach z Wilna do Zamościa. Podróż gehenna trwała dziesięć dni. Liczne przesiadki, wagony towarowe zmienialiśmy na węglarki bez dachu, padały deszcze ze śniegiem, jechaliśmy okrężną trasą. Widziałam Warszawę w gruzach z nierzadko palącymi się jeszcze domami. Jechaliśmy przez Kutno by w końcu przez Lublin, Krasnystaw, Izbicę i znowu z przesiadką w Zawadzie, dobrnąc na ulicę Ogrodową 18 w Zamościu”.

Tak rozpoczęła swój zamojski rozdział życia Aldona Dragan-Gawecka, gość *Zamojskiej Biesiady Literackiej*. Podczas dwóch spotkań (25 i 26 marca 2015 r.), zorganizowanych w Bibliotece Głównej oraz Filii Bibliotecznej nr 1 Książnicy Zamojskiej, czytelnicy mieli okazję wrócić do Zamościa sprzed wielu lat, poczuć atmosferę miasta bezpośrednio dotkniętego wojną.

Aldona Dragan-Gawecka, były nauczyciel akademicki, autorka książek-wspomnień, opowiedziała o swoim niezwykle ciekawym życiu, o pobycie w Wilnie, Zamościu, Paryżu i Warszawie, czterech najważniejszych dla Niej miastach. Najwięcej uwagi poświęciła Zamościowi, w którym spędziła 14 lat, uczęszczając do szkoły podstawowej, liceum oraz biorąc ślub w kościele św. Krzyża na Nowym Mieście.

Do czasów z lat młodości autorka odniosła się na podstawie książki *Mój Zamość. Migawki wspomnień*. Jak sama mówi, ta bardzo osobista książka to „migawki wydobyte z pamięci”. Z nostalgią wróciła do miejsc przeżytych z najbliższą rodziną, do nauczycieli, do koleżanek i kolegów, a przede wszystkim odtworzyła atmosferę miasta z pierwszych powojennych lat.

We wspomnieniach Aldony Dragan-Gaweckiej odnaleźli się uczestnicy spotkań. Podczas rozmowy dawali wyraz swojej tęsknoty za starym, minionym Zamościem. Włączając się do rozmowy, razem z autorką „spacerowali” ulicami Nowego Miasta i okolic. Szukając chwil przeżytych w młodości, wracając do wydarzeń sprzed lat, uzupełniali wspólnie luki w pamięci.

Podczas spotkania mogliśmy się przekonać jak ogromne znaczenie ma dokumentowanie tego co wydarza się zarówno w życiu większych zbiorowości ludzkich jak i pojedynczego człowieka. Jedna z uczestniczek spotkania przyniosła pamiętnik z wpisem Pani Aldony. Autorka ze wzruszeniem przeczytała swoje słowa w pożółkłym zeszycie koleżanki. Spotkanie po latach, uzupełnione słowem pisanym miało niezwykle charakter. Wszyscy staliśmy się przez moment świadkami wydarzeń sprzed lat.

W dalszej części rozmowy Pani Aldona skupiła się na swojej obecnej działalności. Mówiła o czynnym uczestnictwie w życiu społecznym Żoliborza, w którym mieszka od wielu lat. Łącząc klimat ukochanego paryskiego Montmartre'u i żoliborskiej dzielnicy, stworzyła dla siebie nowy wymiar życia. Tutaj, z jej inicjatywy prężnie działa ośrodek wydawniczy żoliborskich publikacji. Organizuje spotkania dla osób, które chcą być ze sobą, dzielą się swoimi pasjami oraz problemami. Jest inicjatorką wielu pomysłów mających na celu kultywowanie pamięci o ludziach i czasach przeszłych, ale też żyje dniem dzisiejszym, myśląc jak pomóc i zorganizować czas tym, którzy tego potrzebują. Wspólnie z przyjaciółmi realizuje swoje plany, jest pełna życia i optymizmu, czym zaraziła nas, uczestników spotkań.

Iwona Proczka, Książnica Zamojska

Leśmianowa Kolekcja Sztuki w Galerii *Ekslibris*

W Galerii Ekslibris Książnicy Zamojskiej w miesiącach kwiecień - maj 2015 r., po raz pierwszy mieszkańcom Zamościa, zaprezentowano wystawę pt. *Leśmianowa Kolekcja Sztuki* ze zbiorów Zamojskiego Towarzystwa „RENESANS”. Zorganizowanie wystawy plastycznej w bibliotece to przykład łączenia sztuk słowa ze sztuką obrazu ale również owoc wieloletniej, partnerskiej współpracy Towarzystwa „RENESANS” z biblioteką.

W sztuce oraz twórczości bardzo ważną jest inspiracja. Dla piszącej ten tekst impulsem do organizacji w Zamościu w 2006 r. pierwszej wystawy pt. „Łąka” dedykowanej poecie, dawnemu mieszkańcowi - Bolesławowi Leśmianowi był zachwyt jego wierszami. Natomiast idea tworzenia Leśmianowej Kolekcji Sztuki w Zamościu zrodziła się w 2009 r., podczas kolejnej już wystawy Zamojskiego Leśmianowego Biennale Sztuki, pt. *Dziejba leśna*. Kolekcja dzieł sztuki współczesnej w Zamościu, powstałych z inspiracji poezją Bolesława Leśmiana jest zamysłem nowatorskim i w pełni uzasadnionym. W latach 1922 - 1935 XX w. Bolesław Leśmian mieszkał w tym mieście wraz z żoną Zofią Chylińską (1885-1964), artystką malarką oraz dwiema córkami Marią Ludwiką zwaną Lusią i Wandą, piśmienniczką nazywaną Dunią. W Zamościu był notariuszem i prowadził kancelarię notarialną ale, nade wszystko, pisał wiersze. Oczarowany bogactwem i barwą okalających miasto łąk, odurzony zapachem traw, ziół i kwiecica poeta zanurzał swe zmysły we własnym świecie wyobraźni, błądząc po obrzeżach, stworzonych w strofach wierszy, światów i zaświatów. Pozostawiona przez poetę ogromna, nad wyraz interesująca spuścizna literacka i poetycka zainspirowała do zaproszenia artystów różnych dziedzin twórczości

plastycznej z kraju i z zagranicy oraz organizacji w Zamościu okolicznościowych wystaw dedykowanych Leśmianowi.

Leśminowa Kolekcja Sztuki jest szczególnym zbiorem. Na wystawie w Galerii *Ekslibris* pokazano prace powstałe z indywidualnych interpretacji i inspiracji poezją Leśmiana, w tym również te, które były wystawiane na wystawach Leśmianowego Biennale Sztuki pt. *Dziejba leśna* (2009), *Napój cienisty* (2011), *Sad rozstajny* (2013), organizowanych przez Zamojskie Towarzystwo „RENESANS” przy współpracy z dyrekcją Muzeum Zamojskiego. Dzieła tworzące kolekcję przekazali artyści Towarzystwu „RENESANS” w darze. Na wystawie można było oglądać 45 obiektów, wśród który były prace prezentujące niemalże wszystkie dziedziny sztuki: malarstwo, rysunek, grafikę warsztatową, ekslibris, grafikę komputerową, ceramikę, rzeźbę ceramiczną, rzeźbę, płaskorzeźbę, formy przestrzenne artystów polskich, włoskich oraz z Francji. Zbiór stanowi jedyną taką kolekcję sztuki w kraju.

W zestawie prac malarskich można było oglądać obrazy następujących artystów: prof. Jagody Adamus (1958-2014), prof. Dariusza Młackiego, Stanisława Stacha, Barbary Diakite, Elżbiety Gnyp, Zofii Kosiorek-Poździk, Elżbiety Hałasy. Twórcy, posługują się językiem poetyckiej personifikacji. W obrazach, na płótnach przywołali do życia nieistniejące światy leśmianowej wyobraźni wypełniając je pozaziemskimi przestrzeniami.

Miłośników grafiki czekały inne doznania, bowiem kolekcja może również poszczycić się reprezentatywnym zbiorem z tej dziedziny sztuki. W zestaw prac graficznych wchodzi: 6 bardzo interesujących i bogatych w wyrazie grafik z pracowni prof. Eugeniusza Delekty, 3 grafiki i 9 ekslibrisów z pracowni dr Krzysztofa Marka Bąka, 4 grafiki wykonane w technice cyfrowej solventa prof. Włodzimierza Pastuszaka oraz pojedyncze dzieła autorstwa prof. Jana Grodka, dr Magdaleny Pastuszek, akwaforta Giovanniego Mazzi. Tematycznie odnoszą się do życia, czasoprzestrzeni, istnienia człowieka, procesu tworzenia oraz przemijania. Wymieniony zestaw dzieł graficznych wzbogacają, nadając kolekcji pewnej lekkości i delikatności, wyrafinowane rysunki Joanny Brześcińskiej-Riccio, nad wyraz subtelny wizerunek kobiety autorstwa dr Janusza Popławskiego, linearna i ekspresyjna w wyrazie artystycznym praca Giana Paolo Giovanettiego. Nastroj lirycznej nostalgii, delikatnego niepokoju, innym razem silnej i intensywnej w kolorystyce ekspresji wyrazu budowany jest przez artystów z indywidualnie przeżytą emocją. Niektóre z nich, jak np. grafiki komputerowe W. Pastuszaka emanują niemalże rozpalonym od energii żarem. Przy powstaniu każdej z prac plastycznych źródeł inspiracji była poezja Bolesława Leśmiana i jego świat wyobraźni.

Na szczególne zainteresowanie i uwagę zasługują delikatne w kompozycji i wysublimowane w kolorystyce cztery rzeźby ceramiczne pt. „Ogród Pana Błaszczynskiego”, „Ogród”, „Owoc” i „Kalina” artystki dr Katarzyny Handzlik.

Na wystawie były również realizacje przestrzenne: rzeźba ceramiczna autorstwa rzeźbiarza Zygmunta Jarmuła oraz formy z cyklu „obiekty natury” w realizacji artysty Bogusława Bodesa.

Twórczość poetycka Bolesława Leśmiana nasycona jest symbolami, można je było także odnaleźć w pracach stanowiących omawiany zbiór.

Leśmianowa Kolekcja Sztuki jest zbiorem otwartym. Z każdym rokiem poszerza swój obszar o kolejne, pozyskane od artystów obiekty sztuki. W 2014 r. wzbogaciła się niezwykle interesujące nabytki otrzymane od artystów z Włoch. Są to prace, które nie tylko reprezentują aktualne kierunki współczesnej sztuki włoskiej ale również odrębną wizję odczytania strof wierszy polskiego poety Bolesława Leśmiana. Po raz pierwszy mieszkańcy miasta i regionu mogli oglądać twórczość utalentowanej, wybitnej włoskiej artystki Marty Gierut (1977-2005). Na wystawie prezentowana była jej płaskorzeźba wykonana w brązie pt. *Maska*, którą przekazał do zbiorów Lodoviko Gieruta krytyk sztuki, literat, właściciel Kolekcji „Comitato Archivio Artistico Cocumentario Gierut”. Dział gromadzący malarstwo powiększył się o otrzymane bezpośrednio od artystki dwie prace pastelowe wykonane na papierze autorstwa Bruny Nizzoli.

Leśmianową Kolekcję Sztuki Towarzystwo „RENESANS” gromadzi od 2009 r. Dla tworzenia zbiorów jest to bardzo krótki okres, mimo to ów zasób był już prezentowany mieszkańcom woj. lubelskiego na wystawach w pięciu miastach. Pierwsza z nich zorganizowana była w lipcu 2013 r. w sali Krasnobrodzkiego Domu Kultury, następny pokaz odbył się jesienią w zabytkowym obiekcie po dawnej bożnicy żydowskiej, w Miejskim Domu Kultury w Szczepreszynie. W 2014 r. *leśmianową* ekspozycję pokazano w Centrum Kultury i Bibliotece Publicznej w Zwierzyńcu oraz w Centrum Kultury w Biłgoraju. Wszystkim pokazom towarzyszył multimedialny pokaz ożywiający prezentowane dzieła sztuki zrealizowany przez prof. Włodzimierza Pastuszaka.

Wystawy budziły duże zainteresowanie i estymę zwiedzających. Dla organizatorów jest to impulsem do dalszej pracy, zarówno tej, dotyczącej rozbudowywania zakresu zbiorów, jak i organizacji szerokiego spektrum dalszej publicznej prezentacji.

Marzeniem właścicieli *Leśmianowej Kolekcji Sztuki* jest, by gromadzone w Zamościu zbioru sztuki współczesnej, powstałe z inspiracji poezją wyjątkowego poety Bolesława Leśmiana, znalazły swą stałą siedzibę prezentacji.

Elżbieta Gnyp, kurator wystawy

Jubileusz Oddziału dla Dzieci i Młodzieży

18 stycznia bieżącego roku minęło 50 lat od momentu, gdy Oddział dla Dzieci Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu rozpoczął swoją misję upowszechniania czytelnictwa wśród najmłodszych mieszkańców miasta i powiatu. Ten okrągły jubileusz stał się okazją powrotu do początków dziejów zamojskiej biblioteki dziecięcej i przybliżenia mniej znanych faktów z jej historii. Co prawda była ona już

przedmiotem publikacji, m.in. w *Bibliotekarzu Zamojskim* nr 2/2000, nie mniej jednak wkrađło się tam sporo nieścisłości, które warto przy okazji sprostować.

Początkowo Oddział dla Dzieci i Młodzieży mieścił się w Powiatowym Domu Kultury (PDK) przy ul. Partyzantów 19, zajmując dwa pomieszczenia o łącznej powierzchni 54 m². Załączek zbiorów stanowił wydzielony z zasobów PiMBP księgozbiór w liczbie 1 125 vol. Z chwilą otwarcia, placówka posiadała katalogi, poziomowy dla zbiorów wypożyczalni oraz poziomowy i rzeczowy dla księgozbioru czytelnicy, dysponującej wówczas 24 miejscami. Prowadzono pracę wychowawczą, a w ofercie znajdowały się organizowane w każdą środę wieczory baśni, podczas których czytano, m.in. legendy lubelskie i ilustrowano je, także lekcje biblioteczne, pogadanki, wieczory poezji, konkursy, zgaduj-zgadule, turnieje wiedzy. Placówka brała udział w różnorodnych akcjach czytelniczych o charakterze ogólnopolskim czy wojewódzkim. Gdy w III kwartale 1965 r. na terenie województwa lubelskiego podjęto temat popularyzacji literatury związanej z Afryką, było to nie tylko impulsem do wydzielenia i wyeksponowania książek o tej tematyce, ale też do ukierunkowanych zakupów nowości, jak również do założenia kartoteki zagadnieniowej, w oparciu o czasopisma posiadane przez Oddział i PDK. Pierwsze hasło tej kartoteki brzmiało - *Afryka*. Prasy podróźniczo-geograficznej było wówczas pod dostatkiem. Na bieżąco bibliografowano m.in. *Kontynenty*, *Poznaj Świat*, *Magazyn Turystyczny*. Zwracano również uwagę na wizualne formy, przygotowywano dekoracje ścienne, organizowano wystawy książek, przeglądy nowości, przygotowywano plakaty, tworzone albumy dziecięcych prac plastycznych. Pierwszą osobą, która pracowała w Oddziale była nieżyjąca już Irminda Szyper. Koleżanki wspominają ją jako *wspaniałego człowieka, bibliotekarza z prawdziwego zdarzenia*. W lutym 1966 r. bibliotekę przeniesiono do innego, mniejszego pomieszczenia. Był to jeden pokój o powierzchni 25 m². Mały, nie mniej jednak zachowano 16 miejsc do korzystania ze zbiorów na miejscu. Z rozmachem rozbudowywano kartoteki - zagadnieniową, osobową, repertuarową, regionalną, recenzji, które na koniec 1966 r. liczyły 195 opisów bibliograficznych. Założono katalog tytułowy, tworzone teczki wycinków prasowych. We wrześniu 1968 r. I. Szyper przeszła do pracy w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym, na jej miejsce przeniesiona została z biblioteki głównej Krystyna Fil. Z protokołu zdawczo-odbiorczego sporządzonego w dniu 20.09.1968 r. możemy dowiedzieć się, że w lokalu Oddziału Dziecięcego znajduje się: 10 regałów metalowych (typ dziecięcy), 1 regał drewniany, 4 stoliki (typ dziecięcy), 16 fotelików (typ dziecięcy), 1 biurko jasne, 4 skrzynki katalogowe, 1 magnetofon „Tonette”, 1 rzutnik wypożyczony z Działu Instrukcyjnego PiMBP, dziurkacz, nożyczki, datownik, 3 pieczątki podłużne. W grudniu nastąpiły ponowne przenosiny. Nowe lokum musiało być jeszcze mniejsze, bo kiedy po roku pracy K. Fil odchodziła, a bibliotekę w październiku przejmowała Mirosława Lis, to w podobnym, jak wyżej wymieniono tylko 1 stolik i 4 foteliki. Przez kolejne, długie lata w sprawozdaniach nie wykazywano wyników czytelnicy. W tej sytuacji działalność kulturalna placówki ograniczała się w zasadzie do form wizualnych. Pani Fil po latach wyznała, że wołała pracę

w bibliotece głównej, dlatego wystarała się o powrót do niej. Z całą pewnością Oddział mieścił się w domu kultury jeszcze w 1972 r. (używano pieczętki z adresem PDK). Kiedy dokładnie został przeniesiony do synagogi dokładnie nie jest wiadome. Stanisław Rudy, emerytowany dyrektor domu kultury, podpowiada, że stało się to wiosną 1973 r. Z dokumentacji sprawozdawczej za rok 1975 wynika, że dział dziecięcy w tym czasie zajmował pokój o powierzchni 24 m kw., który sąsiadował z gabinetem dyrektora. Te dwa pomieszczenia przejęto od PTTK-u.

W kwietniu 1977 r. nastąpiły zmiany kadrowe. Pani Lis, mając na uwadze względy rodzinne, wystarała się o przejście do Działu Gromadzenia i Opracowania. Zastąpiła ją Leonia Michalska, której wkrótce powierzono funkcję kierownika Oddziału. W związku z trwającym procesem przekształcania biblioteki w placówkę wojewódzką, nowe wyzwania czekały również Oddział, który wówczas *pełnił funkcję głównego organizatora czytelnictwa dla dzieci i młodzieży w bibliotekach całej sieci województwa. Sprawował nadzór merytoryczny oraz koordynował pracami obejmującymi całokształt upowszechniania czytelnictwa wśród dzieci młodzieży (...)*. W sierpniu przyjęto do działu drugą osobę, była nią Danuta Wójcik (do tego momentu obsada była jednoosobowa). L. Michalska angażowała się w przedsięwzięcia o zasięgu wojewódzkim, m.in. w opracowywanie *Regulaminu współzawodnictwa bibliotek publicznych, szkolnych, zakładowych*, realizację konkursu otwartego na odznakę czytelniczą, organizację imprez organizowanych w ramach Dekad Czytelniczych.

Wkrótce nastąpiły kolejne przenosiny, tym razem niedaleko. Bogdan Pardus w artykule *Wołanie o bibliotekę* („Tygodnik Zamojski” nr 5 z dn. 1.02.1980 r.) przedstawiając katastrofalną sytuację lokalową WiMBP, sytuuje *wypożyczalnię literatury dziecięcej* w jednym z babińców. Pomieszczenie o powierzchni 32 m², usytuowane w zachodniej części babińca południowego wygospodarowane zostało poprzez podzielenie tej sali przepierzeniami z deseczek na trzy przechodnie pokoiki, które w górnych partiach miały nawet wstawione szybki. Oddział umieszczono tam najprawdopodobniej w 1979 r. We wrześniu 1980 r. przyjęto do działu trzecią osobę. Niebawem L. Michalska wystąpiła z prośbą o zwolnienie jej z funkcji kierownika, co nastąpiło w dniu 1.06.1981 r., natomiast z dniem 15.08.1981 r. została przeniesiona na stanowisko d/s katalogu, a kierownikiem została ponownie M. Lis. Nieżyjąca już pani Michalska była osobą bardzo lubianą przez współpracowników, o czym świadczy nadany jej przydomek *Misia*. W ich opinii była *osobą o wysokiej kulturze osobistej, elegancką, z poczuciem humoru, a w swoim dziale wprowadzała niezapomnianą atmosferę ciepła i zaufania*. Ponadto pani *Misia* była aktywną działaczką założonego w październiku 1980 r. związku zawodowego NSZZ *Solidarność*, po ogłoszeniu stanu wojennego wraz z koleżankami organizowała w bibliotece zbiórkę pieniędzy i kosztowności z przeznaczeniem na pomoc internowanym, wśród których znalazł się również przewodniczący organizacji związkowej Andrzej Gąsienica. Na początku 1982 r. D. Wójcik (sekretarz organizacji związkowej) została zwolniona z pracy. Przyczyną była jej działalność związkowa. Po odwołaniu się do

Terenowej Komisji Odwoławczej do Spraw Pracy, została wprawdzie przywrócona do pracy, ale do działu dziecięcego już nie wróciła.

W czasie opisywanych powyżej wydarzeń Oddział mieścił się już w nowym lokalu przy ul. Rynek Wielki 3. W dniu 6 października 1981 r. swoje podwoje otworzyła przestronna wypożyczalnia o powierzchni 50 m² (czytelnię otwarto dopiero 1 września następnego roku). Placówka posiadając trzy, potem czteroosobową obsadę pracowała w systemie dwuzmianowym. W zespole tym pracowała m.in. Małgorzata Małyszka, z przerwami na dwa urlopy macierzyńskie. Wkrótce Oddział został przekształcony w Filię nr 8. Z *Informacji nt. realizacji „Programu rozwoju kultury w województwie zamojskim w latach 1983-1985” przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną w Zamościu, wg stanu wykonania zadania na dzień 31.12.1984 r.* wynika, że stało się to w 1983 r.

Mimo świetnych warunków lokalowych (łączna powierzchnia pomieszczeń filii wynosiła 116 m kw.), dużych funduszy przeznaczanych na zakup księgozbioru, w tym zbiorów specjalnych (w granicach 3000 egz. rocznie) i działalność oświatową, placówka borykała się z dużymi problemami. Aby to zobrazować warto przytoczyć fragmenty sprawozdań z jej działalności. W tym, za I półrocze 1984 r., M. Lis pisała: *Ciągłe zmiany kadrowe są plagą tej placówki. W ciągu dwóch lat i sześciu miesięcy pracowało w bibliotece dziecięcej 12 pracowników.* W podobnym dokumencie rok później zauważała: *Ciągłe zmiany pracowników są też powodem niewłaściwej postawy czytelników przy wolnym dostępie do półek. Zanim pracownik zacznie orientować się w księgozbiornie, czytelnik musi radzić sobie sam, a niektórzy kradną książki. I to jest największy problem.* Monity te pozostały bez reakcji przełożonych, a wkrótce okazało się, że skala problemu była bardzo duża. Inwentaryzacja zbiorów przeprowadzona w lipcu 1986 r. wykazała braki w księgozbiornie w liczbie ponad 2 500 vol. (z czego udało się odnaleźć zaledwie 200). Czytelnicy wykorzystując ciągłą rotację załogi, niedoświadczenie pracowników oraz wolny dostęp do półek nagminnie kradli książki. Konsekwencje poniosła kierowniczka, którą przeniesiono do pracy w Filii nr 1. Zaistniałą sytuację można uznać za paradoksalną, ponieważ pani Lis o wszystkich problemach, także o kradzieżach, informowała swoich przełożonych, a ponadto, w opinii innych pracowników WiMBP była *osobą bardzo odpowiedzialną, sumienną i obowiązkową.*

Kierownictwo powierzono Ewie Hawro. Skompletowano też nowy zespół. Kiedy po roku przeprowadzono scontrum, a związane ono było ze zmianą dwóch pracowników (jedną z nich była wybierająca się na urlop macierzyński Anna Wróbel), braki były w normie, tj. 10 razy mniejsze, niż poprzednio. Zamknięcie wolnego dostępu do półek okazało się skuteczną barierą dla *miłośników* książek. Po dwóch latach E. Hawro odeszła do innej firmy, gdzie pracuje do dziś.

Od listopada 1988 placówką kieruje Joanna Kołtun. Ten okres działalności Oddziału (od 2005 r. ponownie Oddział) to już inne czasy, współczesne i na bieżąco opisywane na łamach *Bibliotekarza*, m.in. w numerze wspomnianym na początku, czy też numerze 1/2006.

O tym, że są to zupełnie odmienne czasy, jakby inna epoka w dziejach czytelnictwa, niech świadczą wyniki ostatniego spisu kontrolnego przeprowadzonego w ubiegłym roku. Brakowało raptem dwudziestu kilku książek, i to przy wolnym dostępie do zbiorów. Z jednej strony można się cieszyć, z drugiej jednak, trudno nie dostrzegać faktu, że książka przestała być atrakcyjnym towarem i obiektem pożądania. Posiłkując się słowami niezującej już pani Lis, chociaż użytymi w zupełnie innym kontekście, stwierdzić należy - *i to jest największy problem*.

Warto, przypominając dzieje Oddziału, zwrócić uwagę na ludzi tu pracujących. Oprócz kadry kierowniczej i kilku wspomnianych już pracowników, na przestrzeni 50 lat w pracowały: Małgorzata Stąsiek, Krystyna Kurdybanowska, Danuta Tomiło, Joanna Tabiszewska, Ewa Dziuba, Beata Rycyk, Jolanta Piechota, Anna Majdan, Elżbieta Biblis, Elżbieta Zabawska, Mirosława Redka, Renata Złomaniec, Elżbieta Szczurek, Danuta Łuszczewska, Zofia Magdziak, Edyta Wójcik, Renata Buczek, Dorota Gromek, Elżbieta Radziejewska, Beata Węclawik, Marzena Rosiak, Renata Ożgo, Elżbieta Szykuła, Agnieszka Szewczuk.

Joanna Kołtun, Książnica Zamojska

Wspomnień czar

Wszyscy potrzebujemy źródeł – z nich wychodzimy i do nich wracamy.
Anna Termińska

Początki biblioteki publicznej w Zamościu sięgają 1921 r., kiedy to Rada Miasta powołała do życia Bibliotekę Publiczną im. Jana Zamoyskiego. W ciągu prawie stu lat swojej działalności placówka święciła liczne sukcesy, jak również przechodziła momenty trudne, m.in. okres okupacji niemieckiej, podlegała licznym zmianom strukturalnym, reorganizacjom, zmieniała nazwy i lokale. Informacje o tych wydarzeniach są dostępne i można je czerpać z monografii biblioteki autorstwa Reginy Pałczyńskiej wydanej w roku 1996, z wydawnictwa jubileuszowego *90 lat biblioteki publicznej w Zamościu* oraz z licznych artykułów prasowych.

Zapoznając się z tymi publikacjami, odczuwa się potrzebę poszerzenia tej wiedzy, a zwłaszcza poznania bliżej osób, które tutaj pracowały, ich wzajemnych stosunków, atmosfery minionych lat, realiów pracy bibliotecznej, tym bardziej, że możliwe jest dotarcie do osób, które tę wiedzę posiadają, jak np. Joanna Sawczuk i Krystyna Fil, które rozpoczęły swoją pracę na początku 1960 roku. W tym właśnie celu zorganizowane zostało spotkanie byłych i obecnych pracowników biblioteki, w tym emerytów i rencistów, które odbyło się 13 maja 2015 roku w Książnicy Zamojskiej.

Inicjatywa spotkała się z pozytywnym odbiorem, a w organizację imprezy zaangażowało się wiele osób. Spotkanie poprzedziła spontaniczna akcja zbierania starych

fotografii, prezentujących pracowników biblioteki oraz samą placówkę. Pozyskana kolekcja 200 zdjęć z lat 1960-2005, a więc z okresu kiedy biblioteka mieściła się w synagodze, została pokazana w formie prezentacji multimedialnej. Część została wydrukowana i zaprezentowana, z podziałem na dekady, na wystawie *Okruchy naszej historii*.

To właśnie wokół starych fotografii i czasów, których dotyczyły, koncentrowało się to spotkanie. Siedząc przy wspólnym stole, przy kawie, herbacie i domowych ciastach oglądaliśmy pracowników biblioteki uchwyconych w kadrze w oficjalnych i mniej oficjalnych sytuacjach – podczas seminariów, konferencji, jubileuszy, wyjazdów szkoleniowych i integracyjnych, pochodów pierwszomajowych, czynów społecznych czy zabaw choinkowych. Razem wspominaliśmy minione czasy, uściślaliśmy daty i fakty, wspominaliśmy ludzi, którzy odeszli już na zawsze, przypominaliśmy powtarzane z pokolenia na pokolenie biblioteczne anegdoty. Znalazło się również miejsce na przybliżenie fragmentów wspomnień z lat 1960-1964 autorstwa Anny Termińskiej dotyczących jej pracy w naszej placówce oraz fragmentu listu, który pani Anna nadesłała do nas z Czeladzi, odpowiadając na nasze zaproszenie.

Atmosfera spotkania była uroczysta, a jednocześnie swobodna i sprzyjająca integracji środowiska bibliotekarskiego, wymianie wiedzy i doświadczeń zawodowych. Nasze koleżanki emerytki były wyraźnie wzruszone, przede wszystkim tym, że pamięta się o nich. Poczują się ważne i potrzebne. Po rozmowach z nimi nasuwa się wniosek, że wykonywana praca nie musi być tylko obowiązkiem, może być źródłem satysfakcji, radości, a pracownicy mogą poczuć się jak w rodzinie. Po raz kolejny potwierdza się, że biblioteka to nie tylko lokal, sprzęty i księgozbiór, ale również ludzie, którzy ją tworzą, a w przypadku instytucji funkcjonującej od ponad 90 lat, to całe pokolenia pracowników, dzięki którym mogła się ona rozwijać i znaleźć się na obecnym etapie rozwoju.

Inicjatorce tego spotkania, Joanna Kołtun i Danuta Wójcik, zapowiedziały kontynuację w przyszłym roku, także w maju. Pomysł spotkał się z aprobatą uczestników, pojawiły się nawet głosy, by takie imprezy organizować częściej. Z pewnością warto, bo już to jedno spotkanie zaowocowało zacieśnieniem więzi między byłymi, a obecnymi pracownikami, a nasze koleżanki emerytki chętniej i częściej zaglądają do naszych bibliotek.

Joanna Kołtun, Danuta Wójcik, Książnica Zamojska

Nocne spotkania w bibliotekach powiatu zamojskiego

Wszystkim biblioteka kojarzy się tylko z książką, nauką, i ciszą. Odstępstwem od tych zasad była I ogólnopolska edycja *Nocy Bibliotek*, przeprowadzona pod hasłem *Groza nie czytać* zorganizowana z soboty na niedzielę (30/31 maja br.). Wzięło w niej udział ponad 500 bibliotek w całym kraju, 23 w woj. lubelskim i 3 w powiecie zamojskim. Biblioteki biorące udział w akcji pojawiły się na Mapie bibliotek: <http://ceo.dev.grupakropla.pl/>.

Inaugurację ogólnopolską rozpoczęto w Warszawie wspólnym czytaniem *Lokomotywy* Juliana Tuwima (u nas dzieci też czytały ten wiersz). Na nasze spotkanie zaprosiliśmy najmłodszych mieszkańców gminy Sitno w wieku od 8 do 13 lat, bo to dzieci, już od najmłodszych lat warto zarażać czytaniem i przekonywać, że biblioteka jest tym miejscem, w którym należy bywać.

W nocnych zabawach w Centrum Kultury z Biblioteką wzięło udział 19 dzieci. Impreza rozpoczęła się o godz. 18.00. Jedną z największych atrakcji dla młodych czytelników była możliwość spędzenia czasu poza domem, spanie w śpiworach oraz poszukiwanie skarbu ukrytego wśród książek. Tej nocy nie zabrakło zabaw i gier, czytania wierszy oraz wspólnej kolacji z Kubusiem Puchatkiem, przygotowanej specjalnie na tę noc.

Biblioteki biorące udział w akcji (w tym nasza), dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem *Nowe Horyzonty* otrzymały bezpłatny dostęp do filmu animowanego *Sekret Eleonory*, którego główny bohater Nathaniel przekonywał o sile jaka drzemie w czytaniu książek.

O godz. 8.00 rano rodzice zabrali swoje pociechy do domu. W nagrodę za odwagę każdy uczestnik otrzymał pamiątkowy dyplom oraz maskotkę.

To była druga NOC w Centrum Kultury w Sitnie, a pierwsza w ramach ogólnopolskiej akcji, z pewnością nie ostatnia, bowiem spotkanie dostarczyło uczestnikom niezapomnianych wrażeń. Dzieci opuściły nas zmęczone, może trochę niewyspane, ale szczęśliwe. A to dla nas organizatorów najważniejsze. W końcu zjeść kolację z Kubusiem Puchatkiem i popробować słodkiego „małe co nieco” to nie lada gratka. Wszystkich chętnych zapraszamy za rok.

Danuta Wrotniak, Centrum Kultury z Biblioteką w Sitnie

Do kalendarza wydarzeń kulturalnych na trwałe zapisała się NOC BIBLIOTEK. Zaproszone władze gminy Zamość, pracownicy zamojskich bibliotek, księgarń i okoliczni mieszkańcy mogli uczestniczyć w takiej imprezie 8 maja wieczorem w bibliotece w Mokrem.

Bibliotekarze, dla zaproszonych gości przygotowali wiele ciekawych atrakcji i wysmienity poczęstunek. Gwoździem wieczoru okazała się relacja młodego podróżnika Seweryna Błasiaka, który uchylił rąbka tajemnicy z wyprawy do Chin i Mongolii. W sposób niezwykle barwny i sugestywny opowiadał o wyprawie, przedstawiając też materiał zdjęciowy. Dzięki temu uczestnicy wieczoru mogli podziwiać urocze i nieznanne tereny Mongolii, a zwłaszcza pociągi, które są hobby pana Seweryna. To dla nich głównie poświęcił miesiąc życia w ekstremalnych warunkach.

Ponadto goście bibliotecznej nocy chętnie włączyli się w rozwiązywanie zagadek literackich. Cieszyły nie tylko poprawne odpowiedzi ale też nagrody. Atrakcją wieczoru okazał się występ zespołu *Echo Lipska*, który rozbawił publiczność skeczami i śpiewem znanych i mniej znanych pieśni i piosenek. Kolejnym punktem imprezy bibliotecznej była prezentacja własnej twórczości uczestników spotkania lub czytanie wierszy innych autorów. Spotkanie przeciągnęło się do późnych godzin nocnych, ale

opuszczający bibliotekę czytelnicy stwierdzili, że czują jednak niedosyt. To znak, że warto organizować tego typu spotkania. Już dzisiaj planujemy i zapraszamy na kolejną czwartą NOC w BIBLIOTECE.

Elżbieta Stankiewicz, BPG Zamość z s. w Mokrem

Z piątku 22 maja na sobotę 23 maja, wzorem ubiegłego roku, Gminna Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Kultury w Starym Zamościu wspólnie zorganizowały dla dzieci NOC w BIBLIOTECE. Akcja wzorowana jest na NOCY MUZEÓW, które nieodpłatnie udostępniają swoje zbiory. Biblioteki natomiast w takie „noce” organizują różne akcje promujące bibliotekę i czytelnictwo w lokalnym środowisku.

Tematem przewodnim tegorocznej, całonocnej imprezy był starożytny Egipt. Wzięło w niej udział trzydzieścioro dzieci w wieku od 6 do 15 lat. Na młodych czytelników czekało wiele ciekawych i zaskakujących atrakcji, poszerzających ich wiedzę z zakresu znajomości życia w państwie faraonów. Zaczęło się o godzinie 19⁰⁰ powitaniem i krótką prezentacją przybliżającą starożytny Egipt. Następnie uczestnicy w grupach, lub indywidualnie zdobywali „talony umiejętności” rozwiązując zadania i uczestnicząc w konkursach sprawdzających zdobytą wiedzę.

Kolejną atrakcją, długo wyczekiwaną przez uczestników akcji, było poszukiwanie w ciemnościach skarbu, przy pomocy latarek oraz wskazówek odnajdywanych w trakcie poszukiwań. W czasie tych zadań dzieci spotykały różne „mrozące krew w żyłach” postacie ze starożytnego Egiptu takie jak: mumia, kapłan i wojownik. Poszukiwania owego skarbu zakończyły się sukcesem na szkolnym placu zabaw. Po powrocie do biblioteki odbył się pokaz filmu, związanego tematycznie z Egiptem. Najwytrwalsi spędzili bezsenność całą noc, do momentu zakończenia imprezy o godzinie 8⁰⁰ rano. Każdy uczestnik otrzymał certyfikat za całonocne rozgrywkę.

Elżbieta Czarny, GBP w Starym Zamościu

Nowoczesna biblioteka - nowoczesny bibliotekarz **- I Lubelskie Forum Bibliologów, Informatologów** **i Bibliotekarzy**

Każdy dzień niesie za sobą coś nowego, często nieprzewidywalnego. Szybki rozwój nauki i techniki pokazuje, że zarówno jego efektywne wykorzystanie, jak i ludzkie oczekiwania gwałtownie się zmieniają. Nie ma wątpliwości, że postęp i rozwój nowych technologii, popyt na szeroko pojętą informację przyczyniają się do zmian w funkcjonowaniu bibliotek, a tym samym pracy i oczekiwań wobec bibliotekarzy.

Podstawowe zadania bibliotek, jak gromadzenie i ochrona zbiorów oraz komputeryzacja są nieodłączną częścią działalności biblioteki. Jednak dla bibliotekarza współpraca z czytelnikiem i jakość jego obsługi staje się jednym z priorytetowych zadań. Od sposobu przekazania informacji zależy, czy użytkownik wróci do biblioteki chętnie, czy bez obaw poprosi o pomoc kolejny raz. W dzisiejszych czasach, dostęp do szeroko pojętej informacji w każdej dziedzinie życia jest wyjątkowo szybki i łatwy, a u czytelnika wzrasta świadomość jego praw. Czynniki te stymulują konieczność stworzenia przez współczesną bibliotekę wysokiej jakości usług oraz możliwość spędzenia przyjemnie wolnego czasu.

Ta nowa sytuacja stała się powodem do zorganizowania *I Lubelskiego Forum Bibliologów, Informatologów i Bibliotekarzy*, które odbyło się 19 marca 2015 pod hasłem „*Nowoczesna biblioteka – nowoczesny bibliotekarz*”.

Głównym organizatorem i pomysłodawcą był Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS wraz z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Miejską Biblioteką Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie i Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie.

Przedsięwzięcie to cieszyło się dużym zainteresowaniem. Wzięło w nim udział około stu osób reprezentujących biblioteki różnego typu: publiczne, szkolne, pedagogiczne, naukowe, ośrodki informacji i kultury oraz środowisko badaczy książki i informacji naukowej z Lublina i Lubelszczyzny. Ilość przybyłych gości świadczyła o bardzo dużym zainteresowaniu tematem i wręcz koniecznością zdobycia wiedzy o prowadzeniu nowoczesnej biblioteki.

Forum otworzyły wystąpienia dyrektorów instytucji organizujących spotkanie: prof. dr hab. Marii Judy (IINiB UMCS), mgr Renaty Filipiak (MBP w Lublinie) i mgr Barbary Rzeszutko (PBW w Lublinie).

W części plenarnej, prowadzonej przez dr Anitę Has-Tokarz wystąpiło sześciu prelegentów. Dr Renata Malesa z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS, zajmująca się badaniem roli bibliotek na rynku usług informacyjnych oraz wykorzystaniem nowych technologii w kształtowaniu wizerunku biblioteki i bibliotekarza, przedstawiła referat pt. *Marketing partnerski w działalności współczesnej biblioteki*. Wojciech Olchowski, pedagog medialny współpracujący z Urzędem Miasta Lublin, współautor projektu „Komunikacja dla integracji” wygłosił wystąpienie pt. *Biblioteka – lokalny ośrodek aktywności społecznej*. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę, na to, jak ważna jest komunikacja bibliotekarz-użytkownik, użytkownik-bibliotekarz, we współczesnym bibliotekarstwie i jakie ma to znaczenie dla kształtowania się biblioteki w środowisku.

Dwa kolejne referaty zaprezentowali pracownicy Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie. Katarzyna Poleszak z Filii nr 2 przygotowała prezentację pt. *Biblioteczny Viral*, w której pokazała możliwości wykorzystania narzędzi marketingu wirusowego w promocji czytelnictwa i usług bibliotecznych. Grzegorz Woźniak, kierownik lubelskiej mediатеki w referacie pt. *Biblioteka inaczej. Działania mediатеki BIBLIO* omówił niestandardowe działania podejmowane przez placówkę, które służą budowaniu marki i kreowaniu pozytywnego wizerunku.

Kolejni prelegenci przedstawili w swoich wystąpieniach tematykę wykorzystania nowoczesnych technologii w praktyce bibliotecznej. Wystąpienie Macieja Szorca z Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Lublinie dotyczyło Internetu, jako doskonałego narzędzia promocji bibliotek. Udowodnił swoim słuchaczom, że jeżeli nie ma cię w sieci, to nie istniejesz.

Z kolei Kamil Stępień z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS, którego zainteresowania badawcze oscylują wokół zagadnień wizualizacji informacji i funkcjonowania fotografii w przestrzeni sieciowej, zaprezentował referat pt. *Wyszukiwanie obrazem. Nowoczesne trendy w wyszukiwaniu informacji*. Był to kolejny przykład, w jaki sposób bibliotekarz może wykorzystać Internet do pracy z czytelnikiem i jak zachęcić do ponownych odwiedzin w bibliotece.

Po prezentacji referatów odbyła się dyskusja, pod hasłem *Nowoczesna biblioteka - czyli jaka? O wyznacznikach nowoczesności oraz Nowoczesny bibliotekarz - czyli jaki? Kompetencje szczególnie pożądane*. Moderatorami panelu dyskusyjnego byli dr Renata Malesa, mgr Maciej Szorc i mgr Grzegorz Woźniak.

Dyskusja dotyczyła nowoczesności bibliotek, jak promować działalność nawet najmniejszej biblioteki i jakie zadania spoczywają na pracownikach biblioteki, a w szczególności osób zajmujących się promocją. Przykłady działalności lubelskich bibliotek przedstawianych na *Forum* spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników. Współczesna biblioteka powinna wychodzić naprzeciw czytelnikom, rezygnując ze stereotypowych zwyczajów i dostosowywać swoją działalność do potrzeb współczesnego czytelnika, który oczekuje coś więcej niż tylko wypożyczenie książek, czy uczestnictwo w nudnych spotkaniach autorskich, na które, nie oszukamy się, przychodzi coraz mniej osób.

Takim przykładem jest Filia Nr 2 Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie, czy mediateka *BIBLIO*, których niestandardowe działania, ciekawe i świeże pomysły sprawiły, że nastąpił bardzo duży wzrost czytelnictwa, a zawód bibliotekarza zmienił swoje stereotypowe miano. Przykłady pracy lubelskich bibliotek dowodzą, że dobra promocja, współczesnej biblioteki jest jedyną szansą na zaistnienie placówki w środowisku i jej dalszej egzystencji.

Dyskusja objęła też umiejętności i kompetencje nowoczesnego bibliotekarza. Uczestnicy dyskusji doszli do wniosku, że musi on dobrze czuć się w różnorodnych rolach: powinien być ekspertem w swojej dziedzinie, menedżerem, negocjatorem, badaczem, operatorem baz danych, planistą, znawcą technologii informacyjnych i zasad przedsiębiorczości, a także psychologiem, opiekunem i nauczycielem, ciągle otwartym na wiedzę i nowe umiejętności ucznia i użytkownika. I tu ważne zadanie dla instytucji zajmujących się kształceniem przyszłych bibliotekarzy. Nowoczesny bibliotekarz powinien posiadać wszechstronne wykształcenie na poziomie uniwersyteckim oraz posiadać odpowiednie predyspozycje do pracy z każdym czytelnikiem, niezależnie od wieku, czy stopnia niesprawności.

Na zakończenie Forum wielokrotnie podkreślano zasadność takich spotkań, które są doskonałą okazją do integracji środowiska bibliotekarskiego i umożliwiają wymianę doświadczenia, podkreślono również konieczność organizowania w przyszłości takich spotkań. Dlatego jesienią Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS planuje kolejne spotkanie.

Dorota Piasecka, Książnica Zamojska

Blisko wiersza

**- warsztaty w ramach 8. Festiwalu Miasto Poezji
(Lublin 25-30 maja 2015 r.)**

Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN oraz Instytut Filologii Polskiej KUL, to główni organizatorzy Festiwalu Miasto Poezji, w którym miałam okazję uczestniczyć przez trzy kolejne dni.

Festiwal funkcjonuje od 2008 roku, pod duchowym patronatem Józefa Czechowicza. On też patronuje nagrodzie Miasta Poezji - *Kamień*, przyznawanej każdego roku (nazwa *Kamień* pochodzi od tytułu pierwszego tomiku wierszy Józefa Czechowicza z 1927 roku). Pierwszym nagrodzonym poetą był Ryszard Krynicki, w roku bieżącym nagrodę zdobył Jacek Podsiadło.

Lublin ze swoimi tradycjami stanowi doskonale miejsce do rozmów o poezji, spotkań z poetami oraz do wszelkich działań popularyzujących poezję. Miejscami spotkań i zdarzeń związanych z poezją są sale uniwersytetów, bibliotek, domów kultury oraz ulice, parki, przystanki autobusowe, szpitale, szkoły, galerie, kawiarnie i świątynie.

Tradycją Miasta Poezji stało się tatuowanie chodników Lublina tekstami wierszy oraz tworzenie murali poetyckich.

Charakter spotkań i zdarzeń poetyckich podkreśla scenografia tworzona na ulicach miasta i miejscach do tego przeznaczonych. Na małych uliczkach z kolei funkcjonuje Małe Miasto Poezji, tworzone z myślą o dzieciach.

W Ośrodku Brama Grodzka bije serce Festiwalu. Tutaj mają miejsce spotkania z poetami. Gośćmi kolejnych edycji byli: Ryszard Krynicki, Julia Hartwig, Piotr Matywiecki, Marcin Świetlicki, Andrzej Sosnowski, Paweł Huelle, Jacek Podsiadło i wielu innych.

Tradycją festiwalu są spotkania z poezją w formie tzw. *Mieszkań Poezji*. Każdy z mieszkańców, kto wyrazi ochotę na udostępnienie swojego mieszkania, kreuje we własnym zakresie wydarzenie literackie, zapraszając do wspólnego czytania wierszy i dyskusji o nich.

Jedną z odsłon Miasta Poezji były warsztaty *Blisko wiersza*, w których uczestniczyłam. W ciągu trzech dni miały miejsce spotkania z literatami, krytykami literackimi, filologami, wydawcami i oczywiście poetami. Brali w nich udział bibliotekarze, uczestnicy DKK, studenci, początkowi poeci i krytycy oraz przypadkowi ludzie. Każdego dnia, na podstawie tematów przygotowanych przez osoby prowadzące, rozmawialiśmy o tym jak tworzone są wiersze, jak je czytać, jak o nich pisać, jak wiersze czyta poeta, a jak wydawca.

Z wielką przyjemnością uczestniczyłam w spotkaniu z Krzysztofem Siwczukiem, ubiegłorocznym laureatem Nagrody Kościelskich (za poemat *Dokąd bądź*), poetą, krytykiem literackim oraz aktorem (rola Rafała Wojaczka w filmie Lecha Majewskiego z 1999 r.).

Jarosław Borowiec, krytyk literacki, przybliżył nam postać poetki Krystyny Miłobędzkiej, podczas wspólnej analizy jej wierszy. Borowiec jest autorem publikacji o życiu i twórczości Miłobędzkiej. Szczególną uwagę poświęciliśmy wyjątkowemu wydaniu *Dwunastu wierszy w kolorze* jej autorstwa. Dwanaście wierszy wydanych w formie dwunastu kartoników, pozwala na dowolną kombinację zarówno formy jak i treści. Prowadzący podał uczestnikom warsztatów przykład połączenia oraz równowagi słowa i obrazu w książce *Na wysokiej górze*, gdzie tekst napisała właśnie Krystyna Miłobędzka, ilustracje zrobiła zaś Iwona Chmielewska, jedna z najlepszych polskich ilustratorek, autorka książek obrazowych (*Oczy*).

O sensie życia we współczesnych realiach dyskutowaliśmy na podstawie wiersza Czesława Miłosza. Dyskusja odbyła się z udziałem Tomasza Kuntza, teoretyka i krytyka literackiego, pracownika Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Niezwykłą rozmowę o poezji poprowadzili Piotr Śliwiński oraz Mariusz Grzebalski. Piotr Śliwiński - badacz polskiej poezji współczesnej, od lat przewodniczący jury Literackiej Nagrody Gdynia, rozmawiał z Mariuszem Grzebalskim - poetą i prozaikiem, autorem wielu nagradzanych zbiorów wierszy, redaktorem wydawnictwa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej oraz Centrum Animacji Kultury

w Poznaniu. W dyskusji dotyczącej interpretacji wierszy Mariusza Grzebalskiego wzięli udział uczestnicy spotkania oraz poeta Ryszard Krynicki.

Ryszard Krynicki był też kolejnym gościem festiwalu. Poeta, tłumacz, wydawca, jeden z najważniejszych twórców polskiej poezji współczesnej, laureat wielu nagród literackich, w tym Nagrody Kościelskich oraz w tym roku Nagrody Literackiej im. Zbigniewa Herberta, od ponad dwudziestu lat prowadzi razem z żoną *Wydawnictwo A5*, specjalizujące się w wydawaniu książek poetyckich. Swoje wiersze recytował podczas wieczornego koncertu w Bramie Grodzkiej, przy akompaniamencie zespołu *Rdzeń 2*. Atmosfera panująca w Sali Czarnej Teatru NN, była niezwykła. Głębi dodawała burza i ogromna ulewa, jaka przeszła w tym czasie nad Lublinem.

Oprócz warsztatów *Blisko wiersza* miały miejsce spotkania, poświęcone między innymi poezji kontestacji. Dyskusja na temat tekstów, które brzmią w muzyce hip-hopowej nosiła tytuł *Wyraźnie wyraż nie: poezja sprzeciwu*. Uwieńczeniem tej rozmowy był koncert muzyki hip-hopowej.

Podczas spacerów po Lublinie, proponowanych przez organizatorów festiwalu, wielokrotnie można było dostrzec obecność poezji w codziennym życiu Lublinian i osób odwiedzających miasto. Spotkania, w których miałam przyjemność uczestniczyć, oprócz możliwości dyskusji z osobami z różnych środowisk były dla mnie wyjątkowymi wydarzeniami. Poznałam ludzi, dla których poezja to świat magii, świat gdzie granice nie istnieją, a marzenia stają się elementem życia codziennego.

Iwona Proczka, Książnica Zamojska

SYLWETKI BIBLIOTEKARZY

Stanisław Zybala - bibliotekarz Gminnej Biblioteki Publicznej w Radecznicy w latach 1955 - 1980

Stanisław urodził się 6 listopada 1930 roku, zmarł 1 lutego 2014 roku. Jego dzieciństwo i lata szkolne przypadały na bardzo trudny okres. Czas przed II wojną światową nie był łatwy do przeżycia dla młodego człowieka, który zdany był na łaskę losu, a los nie był życzliwy dla niego. Mając niepełne 7 lat bardzo chciał się uczyć i pójść do szkoły razem z rówieśnikami, ale... musiał zarobić sobie na elementarz i przybory szkolne.

W tamten czas w Radecznicy budowano drogę z tzw. "kocich łbów", tj. dużych i drobnych głazów - kamieni. Starszy o 2 lata kolega Stanisława znając jego problem poszedł wraz z nim do majstra, kierownika tej budowy, przedstawił problem i wyjaśnił, że ten młodszy kolega potrzebuje pieniędzy na zakup elementarza i przybory szkolne do klasy I szkoły podstawowej - kwota 2 złote 10 groszy. Prośba została wysłuchana i obaj chłopcy następnego dnia poszli do pracy. Starszy kolega nosił troszkę większe głazy, a młodszy mniejsze, a nawet malutkie, bo tymi malutkimi głazikami wypełniane były luki znajdujące się pomiędzy dużymi głazami. Tak pracował przez okres wakacyjny - ile godzin, dni czy tygodni w swoich wspomnieniach nie określił. Pod koniec wakacji otrzymał zapłatę za pracę. Książka została kupiona, ale już na przybory zabrakło pieniędzy. Trzeba było znów poszukać pracy - tym razem też udało się zdobyć pieniądze. Za zbieranie ziół (sporysz, bławat), aptekarz Bączkowski solidnie zapłacił. Radości nie było końca, że będzie uczniem, że nie będzie już w domu na świeżo wybielonej ścianie rysować liter, podpatrzonych z gazety lub z kartki wyrwanej z jakiejś książki. Będzie mógł pisać w kajecie - zeszyt. Tak, jak była chęć wielka pójść do szkoły, tak też i uczyć się była chęć.

W klasie I wszystko dla niego było łatwe. W II klasie pojawił się problem z rachunkami, natomiast z językiem polskim radził sobie świetnie, do tego stopnia, że pani nauczycielka z klas starszych (IV, V) przychodziła po niego do klasy II by pokazać uczniom jak dziecko w kl. II pięknie i bezbłędnie czyta każdy tekst w książce z klasy IV i V. W klasie III dopadła go choroba - zapalenie płuc, ale dotrwał do końca roku szkolnego i zdał do klasy IV.

W czas wojny edukacja została przerwana, by zarobić na swoje utrzymanie musiał iść do pracy, do ludzi zamożnych by przeżyć ten podły czas.

W swoich wspomnieniach (7 zeszytów 100 kartkowych A4), które napisał w czasie, kiedy pracował jeszcze w bibliotece i później będąc na emeryturze opisał całą historię swojego życia odkąd sięgnął pamięcią (a pamięć miał bardzo dobrą do końca życia). Swoje doznania i przeżycia z czasów okupacji niejako "uzupełnił" wspomnieniami innych, starszych od siebie osób. Tamten czas był nieludzki dla każdego, a szczególnie

dla dziecka i to dla dziecka, które często samo o sobie musiało decydować. Rok 1939 i 1940 był przykry z powodu braku zajęć szkolnych i ciężkiej pracy zarobkowej poza domem, bez odpoczynku, bez wytchnienia. W roku 1941 pojechał do pracy do Białobrzegów k/Zamościa, do potomków byłych kolonistów niemieckich o nazwisku Fr. Szpringer - tam pracował od początku kwietnia do końca listopada (230 dni) jako pastuch, bo był za mały by pracować jako parobek. Pojechała też z nim jego ciotka jako służąca, w ten sposób uniknęli wywozu do Niemiec na przymusowe roboty, bo byli ludźmi bezrolnymi.

Daleko od domu i od babci, która go częściowo wychowywała, obcy ludzie, obce miejsce zamieszkania. Cierpiał głód i zimno, spał w stajni razem ze stajennym parobkiem, o czym często wspominał w swoim życiu, ale nie narzekał na nikogo, ani na swój los. W Białobrzegach spotkał się z żołnierzami Wehrmachtu, którzy stacjonowali u kolonistów. Nauczył się i przyswoił sobie dużo słów z języka niemieckiego, a to w przyszłości było mu pomocą w wielu różnych życiowych sytuacjach okupacyjnej rzeczywistości.

Lata 1942 - 44 były dla niego czasem ciężkiej pracy zarobkowej, by jakoś przeżyć okres wojny. Po wyzwoleniu, w latach 1945 - 47 pracował w Radeczniczy jako robotnik ogrodowy u Ojców Bernardynów. Tam wiele się nauczył. Był ciekawy jak szczepi się drzewa owocowe, hoduje króliki. Pielęgnacja ogrodu i kwiatów była dla niego dobrą szkołą życia, co w przyszłości zaowocowało wieloma nowatorskimi rozwiązaniami w naszym ogródku działkowym. Pracując w ogrodzie klasztornym spotykał uczniów z Prywatnego Gimnazjum i Liceum OO Bernardynów. Niektórzy z nich pomagali mu ukończyć szkołę podstawową (wypożyczając mu m.in. książki i podręczniki). Po tym czasie wyjechał na Ziemię Odzyskane, by tam podjąć pracę zarobkową. Marzenia o szkole średniej zostały odsunięte na plan dalszy. W Fabryce Maszyn Rolniczych "Warfama" w Dobrym Mieście został zatrudniony przy cięciu desek. Chwila nieuwagi i... piła uszkodziła mu 2 palce u prawej ręki. Wydawało mu się że, świat się zawałił. Jednak cierpliwość się opłaciła. Mimo niesprawnej dłoni świetnie sobie poradził z czynnością pisania. A pisał dużo, ręcznie i na maszynie, zwłaszcza w latach 1951 - 1954, kiedy pracował jako referent wojskowy i meldunkowy w gromadzkich radach na terenie gminy Radecznicza oraz na poczcie.

Była jesień 1955 roku. Stanisław przyszedł do biblioteki. Pracowała w niej wówczas pani Cieplak, która z powodu rodzinnych trudności (musiała opiekować się dziećmi) zamierzała zrezygnować z posady. Zapytano więc czy może chciałby on podjąć pracę bibliotekarza. W pierwszej chwili zaniemówił z wrażenia, bo przecież było to jego największym marzeniem. Za kilka dni nastąpiło komisyjne przekazanie księgozbioru i odtąd pracy w bibliotece poświęcił całą swoją energię i czas. Biblioteka w Radeczniczy była pewnie placówką wiodącą w powiecie, skoro przyjeżdżali tu bibliotekarze z różnych miejscowości, by zobaczyć co on robi. Dyrektor biblioteki powiatowej pan Borowski oraz instruktorki - panie Mędryś i Rajska także wysoko oceniali jego pracę. Taka szczęśliwa karta trwała do okresu, kiedy państwo zaczęło się zmieniać. Transformacja państwa i ustroju odwróciła jego kartę. Nie poradził sobie ze stresem.

Nastąpiła komplikacja zdrowotna, zawał serca jeden po drugim. Długie leczenie, a wreszcie diagnoza lekarza prowadzącego jak i orzecznika ZUS, że musi przejść na rentę chorobową (rok 1980). Przeżył to również bardzo boleśnie. Będąc na rencie wciąż tworzył, pisząc m.in. *Kronikę Gminy Radecznicza*. W tomie pierwszym zamieścił informacje i dokumenty obrazujące najdawniejszą przeszłość Radeczniczy, a pierwsze informacje o istnieniu tej miejscowości sięgają 1300 lat p. n. e. *Kronika* to wielkie bogactwo wiedzy, z której korzystają wszyscy - dzieci i młodzież szkolna, młodzież akademicka a nawet doktoranci. Jeżeli ktoś chciał wiedzieć jeszcze więcej niż zostało opisane, to przychodził do nas do domu na wykłady (jak to ujął jeden ze studentów Wydziału Antropologii Kultury i Etnografii Uniwersytetu Warszawskiego). Studenci, którzy odwiedzali nas w domu byli zadziwieni precyzją i wnikliwością uzyskiwanych informacji. Jeden ze studentów zapytał wprost, gdzie i kiedy Stanisław kończył studia. Dowiedział się, że ma ukończone tylko liceum ogólnokształcące i nie mógł nadziwić się jego ciekawości, która pozwoliła mu posiadać tak ogromną wiedzę.

Mąż mój był zawsze otwarty na ludzi i ich prośbę. Był szczęśliwy, że jeszcze może im służyć swą wiedzą, podobnie jak w czasach gdy pracował w bibliotece. Jak już wspomniałam, w swojej pracy nigdy niczego nie zaniedbał, zarówno zawodowo jak i prywatnie. Zawsze dokładny i perfekcyjny, niestrudzony w zbieraniu informacji.

Pisząc wspomnienia opisał swoje dzieciństwo, przeżycia z okresu wojny, okrucieństwo i mordowanie ludzi, szczególnie ludności żydowskiej. Był świadkiem tragicznej śmierci koleżanki dziecięcych zabaw - Rażli i jej matki, które zostały zastrzelone. Ten widok pozostał mu w pamięci na całe życie. Widział i opisał również inne okrucieństwa popełnione na niewinnych ludziach; rozpacz dzieci oddzielonych od rodziców, każdy wywieziony w różne strony, cierpienie ludzi, strach przed utratą życia swojego i bliskich, pożar domu rodzinnego podczas pożogi Radeczniczy 25 lipca 1944 roku. To ciągnęło się za nim całe lata. 1 700 dni okupacji to jeden wielki koszar dla dziecka.

Nie tracąc czasu pisał, pisał, tworzył. Wszystkie pozycje pisane ręcznie i na maszynie podam na końcu tej historii. Pisał, tworzył, rzeźbił różne stworki, ptaki - bociany, uprawiał korzenioplastykę. Wyczarował zawsze coś interesującego z korzeni zwisających czasem bezładnie w lesie. W domu nadawał mu kształt, który zachwycał i zawsze zachwyca oglądających, a jest tego dużo w zbiorach domowych i rodzinnych.

Oprócz rzeźb, korzenioplastyki i pisania miał jeszcze inne ciekawe zainteresowania - zbierał różne archeologiczne narzędzia i naczynia, groty, noże z krzemienia wołyńskiego, które przekazał do Muzeum Ziemi w Warszawie. W kopalni piaskowca w Żelebsku znalazł ciekawe muszelki. Swoje półki ma w Archiwum Państwowym w Warszawie, Lublinie, Zamościu, a także w muzeach (Warszawa, Zamość, Lublin). Zbierał również wojskowe pamiątki: orzelki, guziki, gilzy po pociskach, to wszystko było dla niego historycznie wartościowe. Bardzo ciekawe dokumenty znaleziono podczas likwidacji budynku starego Urzędu Gminy w Radeczniczy. Budynek został rozebrany, a na jego miejsce powstał nowy. Wszystko co było jego strychu, udało się ocalić, a wiele z tego przekazane zostało do Archiwum w Zamościu (przechowywane są pod nazwą: *Zbiór akt Stanisława Zybały regionalisty 1864-1966; zesp. nr 1092*).

Nieubłagalnie nadeszła starość. Stanisław większość czasu spędzał w domu i pisał następne tomy *Kroniki Gminy Radecznicza*. W naszej gminie jest 19 wsi, każda z nich dostała swoją metrykę, w miarę możliwości uzyskania informacji o jej założeniu

i nazwie, wszystkie teksty poparte zostały fotografiami. To dla mieszkańców poszczególnych wsi było i jest ciekawe. *Kronika* nadal jest pisana, ale od 2010 roku przez naszą starszą córkę Laurę.

Stanisław również bardzo dużo czytał. Kupowaliśmy różne czasopisma: *Focus*, *Polityka*, *Newsweek*, *Rzeczpospolita*. Czytał całymi dniami, rozmawiał też z ludźmi, którzy chcieli korzystać z żywej historii. Wizyty Rabinistycznej Komisji ds. Cmentarzy Żydowskich w Polsce były częste i bardzo dyskusyjne. Któregoś dnia nasza córka Laura zaproponowała mu by pooglądał (w komputerze) ciekawe miejsca na Ziemi. Przy tej okazji znalazł jeszcze coś ciekawszego - Program Świadomej Donacji. Od tej pory wciąż o tym myślał i pytał nas o zgodę żeby mógł zostać donatorem. Po pewnych oporach z naszej strony w końcu zgodziłyśmy się i w maju 2009 roku sporządził akt notarialny donacji. Był szczęśliwy, mówił, że przez całe życie prywatne i zawodowe służył nauce, to niech po śmierci jego ciało też jej posłuży. Był przy tym zaniepokojony, czy aby tej zgody na nas nie wymusił. Otrzymał więc zapewnienie, że skoro jest taka jego wola to nam pozostaje się z nią zgodzić. Spodziewaliśmy się też różnych reakcji środowiska i jak się okazało musieliśmy się z tym zmierzyć. Dziś to już jednak przeszła część problemu.

Po dokonaniu wszystkich formalności odnośnie podarowania swojego ciała Uniwersytetowi Medycznemu w Lublinie, prof. Katedry Anatomii Prawidłowej Człowieka Ryszard Maciejewski przysłał podziękowanie - Medal Wdzięczności Po tym czasie mój mąż jakby powoli zaczął przygotowywać się do odejścia. Jego sposób myślenia i zachowanie stały się inne niż dotychczas. Napisał też wiersz w tym temacie:

Zanim odejdę

*Polóście mnie tam,
gdzie Martyniak i Sękalski leżeli
gdy im wraza kula
życie odebrała
połóście mnie tam
niech sobie poleżę
a później pod rękę z nimi
zbratany dziejami
pójdę hen w zaświaty
pomiędzy gwiazdami
hen, hen daleko
poza Mleczną Drogę
na Siódmy Kontynent
bo tam dotrzeć mogę
gdzie przestrzeń przoległa
słoneczność złocista
strumyki perliste i zieleń soczysta*

*gaiaki cieniste, stoki ukwiecone
gdzie cisza i cisza
wszędzie w każdą stronę
i wiatru nie będzie
tylko oddech lekki
i tak będzie pięknie
poprzez wieczne wieki.
Od czasu do czasu
jak dotąd bywało
ktoś do mnie dołączy
... spotka się z Zybą
opowie solennie
co tam w Radechnicy
a ja to zapiszę
w Kosmicznej Kronice*

25. 06. 2009.

Dzisiaj czytam ten wiersz ze łzami w oczach. Czekałam też na wiadomość o pogrzebie, który zorganizuje Lubelski Uniwersytet Medyczny.

2014 roku przy pomocy pań bibliotekarek - Zofii Sykały i Bożeny Ligaj odbyła się w Bibliotece w Radechnicy promocja jego książki *Coś niecoś o wodzie w Radechnicy*. Przy okazji nie zabrakło wspomnień o jego życiu i całej twórczości. Oprawę spotkania stanowiła prezentacja prac plastycznych (rzeźby, korzenioplastyka) oraz maszynopisy i rękopisy jego utworów. Czytelnicy robili zdjęcia, by upamiętnić tę szczególną dla wszystkich chwilę, a nasza druga córka Gertruda odczytała swój wiersz napisany dla Stanisława *Dla Mojego Taty*.

wykaz prac Stanisława Zybały od 1974 roku:

1. *Bernardyni w Radechnicy*. 1947, format A5 (maszynopis), s. 30,
2. *Kronika Gminy Radechnica*, t.1 i 2. 1975, format A3,
3. *Orkiestra Dęta Zaburze*. 1976, format A4 (maszynopis), s. 100,
4. *O Kółkach Rolniczych Gminy Radechnica*. 1977, format A4 (maszynopis),
5. *Ochotnicza Straż Pożarna w Zakłodziu*. 1978, format A4 (maszynopis),
6. *Dziejba szkolna*. 1978, format A4 (rękopis), s. 60,
7. *O radechnickim lecznictwie*. 1978, format A4 (maszynopis),
8. *Kółko Rolnicze w Radechnicy*. 1979, format A5, s. 12,
9. *O[cho]tnicza] S[traż] P[ożarna] Zakłodzie*. 1979, format A5, s. 10,
10. *OSP Dzielece*. Format A5 (maszynopis), s. 10,
11. *OSP Radechnica*. Format A5 (maszynopis), s. 18,
12. *OSP Latyczyn*. 1986, format A5 (maszynopis), s. 12,
13. *OSP i wieś Latyczyn*. 1986, format A4 (maszynopis),
14. *Organizatorzy strażactwa pożarniczego i naczelnicy Straży w Radechnicy*. 1998, format A5 (rękopis), s. 30,
15. *Ochotnicza Straż Pożarna w Radechnicy 1929*. 1998, format A4 (rękopis) s. 248,
16. *Ochotnicza Straż Pożarna w spódniczkach*. 1999, format A5 (rękopis) s. 78,
17. *Henryk Waśniowski*. 1999, format A5 (rękopis), s. 16,
18. *Bogdan Strusiński*. 1999, format A5 (rękopis), s. 18,
19. *Gustaw Bączkowski*. 1999, format A5 (rękopis), s. 22,
20. *Paweł Hrycuniak*. 1999, format A5 (rękopis), s. 18,
21. *Stanisław Bracha*. 1999, format A5 (rękopis), s. 22,
22. *Fotograficy w Radechnicy 1918 i dalej*. 1999, format A5 (rękopis), s. 26,
23. *Soltys (Stanisław Jasiński)*. 2000, format A5 (maszynopis), s. 20,
24. *Młyn w Radechnicy*. 2000, format A5 (rękopis), s. 46,
25. *Żydzi*. 2001, format A5 (rękopis), s. 32,
26. *Bebecanci*. [Opowieść jak w okresie okupacji z dziecięcych oddziałów tworzyła się armia leśna - partyzanci]. 2002, format A4 (rękopis), s. 98,
27. *Karol Maksymilian Hanf*. 2002, format A4 (rękopis), s. 24,
28. *Jan Kłodnicki*. 2004, format A5, s. 20,
29. *Czesław Ruciński*. 2004, format A5, s. 20,
30. *Radechnica - przewodnik turystyczny*. 2004, format A4 (maszynopis), s. 60, praca opublikowana: Marianna Zybała, Stanisław Rozwar Zybała. *Tak Cię widzę Radechnico*. Radechnica, 2013,

31. *Powstanie radecznicke* (opis akcji odwetowa, w wyniku której Niemcy spalili Radecznicę),
32. *Słownik nie tylko biograficzny*,
33. *Szymon Tkacz - ciekawa historia o objawieniu św. Antoniego w Radecznicy i co z tego wynikało*,
34. *Ulice Radecznicy*. Szczepieszyn 2015 (praca wydana pośmiertnie),
35. *Wacław Płonka - ksiądz kapelan I i II konspiracji*.

Publikacje przygotowane wspólnie z Reginą Smoter-Grzeszkiewicz:

1. *Dzieje gminy Radecznicza*. Zamość 2006
2. *Rzeczpospolita Radecznicza (wrzesień 1939 - lipiec 1944)*. Lublin 2007,
3. *Prawosławni i grekokatolicy na terenie gminy Radecznicza*. Szczepieszyn 2009

postscriptum

Pisząc te wspomnienia nie zmierzałam ukazywać mojego męża jako bohatera, ale nie mogłam pominąć faktów z życia Stanisława, które świadczą o jego niezwykłości. Przeżyliśmy razem 57 lat 3 miesiące i 10 dni. W każdym kierunku naszego życia było nam zawsze po drodze. Fakty zawarte w tej historii są prawdziwe, zaczerpnięte ze wspomnień. To co napisałam jest moim podziękowaniem dla niego za wspólne, piękne życie.

Marianna Zybała, Radecznicza

Introligatorka - klinika książek scenariusz wystawy

cele:

- zaakcentowanie obchodów *Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich*,
- zaprezentowanie czytelnikom warsztatu pracy introligatora oraz przybliżenie technik i sposobów ratowania zniszczonych książek,
- zachęcenie młodych ludzi do kształcenia się w zawodzie introligatora,

Wystawa miała miejsce w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży Książnicy Zamojskiej w dniach 8 kwietnia - 30 maja 2015 r. Przygotowana została przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży przy udziale introligatora Książnicy Zamojskiej Marka Sadło, który udostępnił narzędzia i materiały introligatorskie, będące na wyposażeniu pracowni introligatorskiej oraz ekspozycję prywatną. Niektóre z nich to zabytki pochodzące z okresu międzywojennego, a pozyskane zostały przez M. Sadło od znanego zamojskiego introligatora Bazylego Gryszczuka. Materiał wystawienniczy podzielono na działy i wyeksponowano w gablotach, antyramach i na parapetach okiennych.

W dziale I zaprezentowano liczne narzędzia i przyrządy introligatorskie, w tym: tłoczki-stemple służące do dekoracji całej oprawy książki, ornamenty płaskie służące do dekoracji okładek i opraw, linały mosiężne pomocne przy podkreślaniu tytułu książki, linały ołowiane ozdobne wykorzystywane do zdobienia okładek i grzbietów książek, kostkę introligatorską służącą do przecierania, wciskania papieru lub płótna we wgłębienia, linały stosowane do dekoracji opraw, nożyce zwykłe, młotek introligatorski, igły introligatorskie, szpilorek. Zbiory uzupełniono także o fotografie narzędzi nie prezentowanych na wystawie, a były to gładziki do skóry służące do wygładzania i polerowania skóry, kamień litograficzny do cieniowania skór, rolki do tłoczenia i złocenia linii prostych na okładkach i oprawach oraz kociołek do rozpuszczania kleju kostnego.

W dziale II pokazano różnego rodzaju czcionki drukarskie wykorzystywane do wykonywania nadruków, tytułów książek i czasopism, np. czcionkę Rex, czcionkę Baccarat, Paneuropę 60 pkt (czcionka o największym kroju) oraz Modenę 12 pkt (czcionka o najmniejszym kroju). Zaprezentowano również wierszowniki służące do uchwycenia zestawu czcionek tworzących, np. tytuł książki.

W dziale III zaprezentowano materiały introligatorskie: płótna, okleiny, tektury, kartony, różnego rodzaju papier marmurek i papier szary, bibułę japońską do reperacji starodruków, kolorowe folie do złoczeń, kawałki skór naturalnych oraz ekologicznych stosowanych do wykonywania opraw, nici, kapitałki, tasiemki, sznurki ozdobne oraz klej introligatorski.

W **dziale IV** uwidoczniło na fotografiach urządzenie i maszyny stanowiące typowe wyposażenie pracowni introligatorskiej: zszywarkę do szycia drutem np. ze sztytów, bloków - grzbietowo i czołowo, gilotynę jednołożową stosowaną do obcinania bloków książek, czasopism oraz cięcia papieru na wymiar, gilotynę introligatorską ręczną wykorzystywaną do przycinania papieru, tektury, oklein, skóry, introligatorską prasę drukarską stosowaną do prasowania książek, opraw i luźnych składów.

W **dziale V**, również poprzez fotografie, przybliżono czytelnikom zabytkowe oprawy książek znajdujących się w bibliotecznym depozycie, m.in. Louisa Figuiera *Les merveilles de la science ou desceiptioin populaire des inventions modernes* z roku 1867, Jacquesa Robbe'sa *Methodes Pour Apprendre facilement La Geographie* z roku 1695, dzieło teologiczne Gregora Kimpflera *Theologiae Moralis* wydane w roku 1735 oraz Tukidydesa *Thoukydidou Oloru, peri tou Peloponnesiakou polemou biblia okto* z roku 1594.

Materiał ekspozycyjny uzupełniały książki znajdujące się w zbiorach własnych biblioteki, tj. egzemplarze z ozdobnymi okładkami, złoceniami, ornamentami, naryżnikami, książki w oprawach ze skóry ekologicznej i naturalnej oraz książki w oprawach introligatorskich, wykonanych w pracowni konserwatorskiej biblioteki w czasie jej wieloletniej działalności. Zaprezentowano również oprowione roczniki czasopisma.

Joanna Kołtun, Marek Sadło, Książnica Zamojska

Rocznice literackie 2016

- wybór -

STYCZEŃ

- 4.01 75 rocz. śm. - HENRI BERGSON (1859-1941), fr. pisarz i filozof; 1927 - Nagroda Nobla
- 4.01 5 rocz. śm. - ZOFIA BYSTRZYCKA (1922-2011), pol. pisarka
- 4.01 5 rocz. śm. - JERZY S. SITO (1934-2011), pol. poeta, eseista i tłumacz
- 6.01 15 rocz. śm. - MICHAŁ RUSINEK (1904-2001), pol. pisarz, poeta
- 10.01 65 rocz. śm. - SINCLAIR LEWIS (1885-1951), pisarz amer.; 1930 - Nagroda Nobla
- 10.01 30 rocz. śm. - JAROSLAV SEIFERT (1901-1986), czes.; 1984 - Nagroda Nobla; 23.09 - 115 rocz. ur.
- 12.01 15 rocz. śm. - ALEKSANDER BOCHEŃSKI (1904-2001), pol. pisarz
- 13.01 75 rocz. śm. - JAMES JOYCE (1882-1941), irl. pisarz piszący w jęz. ang.
- 14.01 130 rocz. ur. - HUGH LOFTING (1886-1947), bryt. autor literatury dziecięcej
- 15.01 125 rocz. ur. - OSIP MANDELSZTAM (1891-1938), ros. poeta i prozaik

- 18.01 80 rocz. śm. - RUDYARD KIPLING (1865-1936) – ang. prozaik i poeta; 1907 - Nagroda Nobla
- 18.01 10 rocz. śm. - JAN TWARDOWSKI (1915-2006), pol. poeta, ksiądz
- 28.01 20 rocz. śm. - IOSIF BRODSKI (1940-1996), pisarz ros.; 1987 - Nagroda Nobla
- 29.01 150 rocz. ur. - ROMAIN ROLLAND (1866-1944), fr. pisarz; 1915 - Nagroda Nobla
- 29.01 85 rocz. ur. - WŁODZIMIERZ SCISŁOWSKI (1931-1994), pol. autor utworów dla dzieci i młodzieży, satyryk
- 31.01 60 rocz. śm. - ALAN ALEXANDER MILNE (1882-1956), ang. pisarz, autor książek dla dzieci

LUTY

- 6.02 110 rocz. ur. - JADWIGA KORCZAKOWSKA (1906-1994), pol. pisarka, autorka książek dla dzieci
- 11.02 100 rocz. ur. - SEWERYNA SZMAGLEWSKA (1916-1992), pisarka pol., autorka utworów dla młodzieży
- 18.02 50 rocz. śm. - STANISŁAW MACKIEWICZ „Cat” (1896-1966), pol. pisarz, eseista, publicysta; 18.12 - 120 rocz. ur.
- 18.02 85 rocz. ur. - TONI MORRISON (1931), pisarka amer.; 1993 - Nagroda Nobla
- 19.02 65 rocz. ur. - ANDRÉ GIDE (1869-1951), pisarz fr.; 1974 - Nagroda Nobla
- 20.02 10 rocz. śm. - LUCJAN WOLANOWSKI (1920-2006), pol. pisarz, reporter
- 24.02 75 rocz. śm. - EMIL ZEGADŁOWICZ (1888-1941), pol. poeta, prozaik
- 28.02 100 rocz. śm. - HENRY JAMES (1843-1916), amer.-bryt. pisarz
- 28.02 40 rocz. śm. - JÓZEF WITTLIN (1896-1976), pol. poeta, prozaik

MARZEC

- 5.03 50 rocz. śm. - ANNA ACHMATOWA (1889-1966), ros. poetka
- 12.03 85 rocz. ur. - JÓZEF TISCHNER (1931-2000), pol. ksiądz, filozof, pisarz
- 14.03 85 rocz. ur. - ANNA STROŃSKA (1931-2007), pol. pisarka, reporterka
- 18.03 20 rocz. śm. - ODISEAS ELITIS (1911-1996), gr. poeta; 1979 - Nagroda Nobla; 2.11 - 105 rocz. ur.
- 23.03 85 rocz. ur. - JERZY KRZYSZTOŃ (1931-982), pol. pisarz, dramaturg
- 23.03 135 rocz. ur. - ROGER MARTIN DU GARD (1881-1958), pisarz fr.; 1937 - Nagroda Nobla
- 24.03 90 rocz. ur. - DARIO FO (1926), wł. dramatopisarz, reżyser; 1997 - Nagroda Nobla
- 27.03 10 rocz. śm. - LESŁAW M. BARTELSKI (1920-2006), pol. pisarz
- 27.03 10 rocz. śm. - STANISŁAW LEM (1921-2006), pol. pisarz; 12.09 - 95 rocz. ur.
- 28.03 75 rocz. śm. - VIRGINIA WOOLF (1882-1941), pisarka ang.
- 29.03 5 rocz. śm. - EWA NOWACKA (1934-2011), pol. pisarka

KWIECIEŃ

- 3.04 25 rocz. śm. - GRAHAM GREENE (1904-1991), ang. pisarz i dramaturg
- 3.04 5 rocz. śm. - MARIAN PANKOWSKI (1919-2011), pol. prozaik, dramaturg

- 4.04 25 rocz. śm. - MAX FRISCH (1911-1991), szwajc. pisarz, dramaturg; 15.05 - 105 rocz. ur.
- 8.04 85 rocz. śm. - ERIK AXEL KARLFELDT, szwedz. poeta (1864-1931), 1931 - Nagroda Nobla
- 10.04 25 rocz. śm. - ADOLF LEKKI (1923-1991), pol. pisarz, autor utworów dla dzieci i młodzieży
- 13.04 110 rocz. ur. - SAMUEL BECKETT (1906-1989), irl. dramaturg, prozaik i eseista; 1969 - Nagroda Nobla
- 14.04 100 rocz. ur. - WOJCIECH ŻUKROWSKI (1916-2000), pol. prozaik, autor książek dla dzieci i młodzieży
- 15.04 85 rocz. ur. - TOMAS TRANSTRÖMER (1931-2015), szwedz. poeta, pisarz i tłumacz; 2011 - Nagroda Nobla
- 17.04 220 rocz. ur. - STANISŁAW JACHOWICZ (1796-1857), pol. bajkopisarz, pedagog, autor utworów dla dzieci
- 17.04 30 rocz. śm. - MARIA WARDASÓWNA (1907-1986), pisarka pol., autorka utworów dla dzieci i młodzieży
- 21.04 200 rocz. ur. - CHARLOTTE BRONTË (1816-1855), ang. pisarka
- 23.04 400 rocz. śm. - MIGUEL DE CERVANTES SAAVEDRA (1547-1616), pisarz hiszp.
- 23.04 400 rocz. śm. - WILLIAM SZEKSPIR (1564-1616), ang. dramatopisarz
- 27.04 10 rocz. śm. - JANUSZ WOLNIEWICZ (1929-2006), pol. pisarz

MAJ

- 3.05 25 rocz. śm. - JERZY KOSIŃSKI (1933-1991), pisarz amer. poch. pol.
- 7.05 50 rocz. śm. - STANISŁAW JERZY LEC (1909-1966), pol. poeta, satyryk
- 9.05 10 rocz. śm. - JERZY TADEUSZ FICOWSKI (1924-2006), pol. poeta, prozaik
- 10.05 30 rocz. śm. - ANNA KAMIŃSKA (1920-1986), pol. poetka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży
- 11.05 100 rocz. ur. - CAMILO JOSÉ CELA (1916-2002), hiszp. prozaik; 1989 - Nagroda Nobla
- 13.05 100 rocz. śm. - SZOLEM ALEJCHEM (1859-1916), pisarz żyd.
- 13.05 15 rocz. śm. - PAWEŁ HERTZ (1918-2001), pol. pisarz, poeta, tłumacz
- 14.05 10 rocz. śm. - MAGDA LEJA (1935-2006), pol. pisarka, autorka utworów dla dzieci
- 15.05 125 rocz. ur. - MICHAŁ BULHAKOW (1891-1940), ros. pisarz
- 19.05 45 rocz. śm. - CZESŁAW JANCZARSKI (1911-1971), pol. pisarz i poeta; 2.09 - 105 rocz. ur.
- 21.05 175 rocz. śm. - JULIAN URSYN NIEMCEWICZ (1757-1841), pol. dramaturg, powieściopisarz, poeta i pamiętnikarz
- 23.05 125 rocz. ur. - PÄR LAGERKVIST (1891-1974), szwedz. poeta, prozaik, dramatopisarz; 1951 - Nagroda Nobla

CZERWIEC

- 6.06 70 rocz. śm. - GERHART HAUPTMANN (1862-1946), niem. dramaturg i powieściopisarz; 1912 – Nagroda Nobla
- 6.06 175 rocz. ur. - ELIZA ORZESZKOWA (1841-1910), pol. pisarka
- 8.06 60 rocz. śm. - JAN LECHON (1899-1956), pol. poeta, prozaik, krytyk
- 14.06 30 rocz. śm. - JORGE LUIS BORGES (1899-1986), argent. pisarz, poeta
- 18.06 80 rocz. śm. - MAKSYM GORKI (1868-19360), ros. pisarz i publicysta
- 22.06 90 rocz. ur. - TADEUSZ KONWICKI (1926-2015), pol. prozaik
- 27.06 15 rocz. śm. - TOVE JANSSON (1914-2001), pisarka fińska tworząca w jęz. szwedz., autorka utworów dla młodzieży
- 30.06 105 rocz. ur. - CZESŁAW MIŁOSZ (1911-2004), pol. poeta; 1980 - Nagroda Nobla

LIPIEC

- 2.07 50 rocz. śm. - JAN BRZECHWA (1898-1966), pol. poeta
- 2.07 55 rocz. śm. - ERNEST HEMINGWAY (1899-1961), amer. pisarz; 1954 - Nagroda Nobla
- 3.07 65 rocz. śm. - TADEUSZ BOROWSKI (1922-1951), pol. poeta, prozaik
- 4.07 75 rocz. śm. - TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI (1874-1941), pol. pisarz, poeta
- 9.07 100 rocz. ur. - STANISŁAW PAGACZEWSKI (1916-1984), pol. pisarz, poeta, autor książek dla dzieci
- 10.07 20 rocz. śm. - CZESŁAW CENTKIEWICZ (1904-1996) - pol. pisarz, reportażysta, podróżnik, autor książek dla młodzieży
- 10.07 85 rocz. ur. - ALICE MUNRO (1931), pisarka kanad.; 2013 - Nagroda Nobla
- 10.07 25 rocz. śm. - WŁODZIMIERZ SŁOBODNIK (1900-1991), pol. poeta, tłumacz, satyryk, autor książek dla młodzieży
- 24.07 25 rocz. śm. - ISAAC BASHEVIS SINGER (1902-1991), prozaik żyd. tworzący w jidysz; 1978 - Nagroda Nobla
- 26.07 160 rocz. ur. - GEORGE BERNARD SHAW (1856-1950), irl. dramaturg i prozaik; 1925 - Nagroda Nobla
- 27.07 175 rocz. śm. - MICHAŁ J. LERMONTOW (1814-1841), poeta ros.

SIERPIEŃ

- 6.08 15 rocz. śm. - JORGE AMADO (1912-2001), pisarz braz.
- 7.08 75 rocz. śm. - RABINDRANATH TAGORE (1861-1941), ind poeta, prozaik, filozof; 1913 - Nagroda Nobla; 7.05 – 155 rocz. ur.
- 10.08 25 rocz. śm. - TADEUSZ NOWAK (1930-1991), pol. poeta, prozaik
- 10.08 120 rocz. ur. - STEFAN WIECHECKI, Wiech (1896-1979), pol. pisarz
- 19.08 90 rocz. ur. - MAŁGORZATA HILLAR (1926-1995), poetka pol.
- 20.08 115 rocz. ur. - SALVATORE QUASIMODO (1901-1968), wł. poeta, krytyk teatralny; 1959 - Nagroda Nobla
- 25.08 40 rocz. śm. - EYVIND JOHNSON (1900-1976), prozaik szwedz.; 1974 – Nagroda Nobla
- 25.08 125 rocz. ur. - GUSTAW MORCINEK (1891-1963), pol. pisarz

- 30.08 10 rocz. śm. - NADŻIB MAHFUZ (1911-2006), egipski prozaik; 1988 - Nagroda Nobla; 11.12 - 105 rocz. ur.
- 31.08 75 rocz. śm. - MARINA CWIETAJEWA (1892-1941), ros. poetka

WRZESIEŃ

- 4.09 100 rocz. śm. - JOSÉ ECHEGARAY Y EIZAGUIRRE (1832-1916), hiszp. dramatopisarz i polityk; 1904 - Nagroda Nobla
- 12.09 35 rocz. śm. - EUGENIO MONTALE (1896-1981) - wł. poeta, eseista; 1975 - Nagroda Nobla; 12.10 - 120 rocz. ur.
- 13.09 100 rocz. ur. - ROALD DAHL (1916-1990), bryt. pisarz, autor utworów dla dzieci
- 19.09 105 rocz. ur. WILLIAM GOLDING (1911-1993), pisarz ang., 1983 - Nagroda Nobla
- 20.09 45 rocz. śm. - JORGOS SEFERIS (1900-1971), gr. poeta, eseista; 1963 - Nagroda Nobla
- 21.09 150 rocz. ur. - HERBERT GEORGE WELLS (1866-1946), pisarz ang.; 13.08 - 70 rocz. śm.
- 26.09 25 rocz. śm. - JERZY AFANASJEW (1932-1991), pol. pisarz, poeta
- 27.09 25 rocz. śm. - STEFAN KISIELEWSKI (1911-1991), pol. prozaik, publicysta, kompozytor, krytyk muzyczny; 7.03 - 105 rocz. ur.
- 27.09 25 rocz. śm. - ERYK LIPIŃSKI (1908-1991), pol. satyryk, grafik
- 28.09 50 rocz. śm. - ANDRÉ BRETON (1896-1966) - fr. pisarz, poeta, eseista; 19.02 - 120 rocz. ur.
- 28.09 125 rocz. śm. - HERMAN MELVILLE (1819-1891), amer. pisarz, poeta
- 28.09 30 rocz. śm. - EWA SZELBURG-ZAREMBINA (1899-1986), pol. pisarka, poetka, autorka utworów dla dzieci

PAŹDZIERNIK

- 4.10 275 rocz. ur. - FRANCISZEK KARPIŃSKI (1741-1825) pol. poeta
- 9.10 80 rocz. ur. - AGNIESZKA OSIECKA (1936-97), pol. poetka, autorka tekstów piosenek, pisarka, reżyser
- 9.10 95 rocz. ur. - TADEUSZ RÓŻEWICZ (1921-2014), pol. poeta, dramaturg
- 11.10 100 rocz. ur. - JULIAN KA WALEC (1916-2014), pol. poeta, prozaik
- 17.10 115 rocz. śm. - MICHAŁ BAŁUCKI (1837-1901), pol. pisarz, komediopisarz
- 18.10 130 rocz. ur. - HELENA BOGUSZEWSKA (1886-1978), pol. pisarka, autorka utworów dla dzieci
- 20.10 70 rocz. ur. - ELFRIEDE JELINEK (1946) pisarka austr.; 2004 - Nagroda Nobla
- 20.10 90 rocz. ur. - ANDRZEJ WALIGÓRSKI (1926-1992) - pol. poeta, satyryk, dziennikarz, aktor
- 27.10 100 rocz. ur. - KAZIMIERZ BRANDYS (1916-2000), pol. prozaik

LISTOPAD

- 1.11 10 rocz. śm. - WILLIAM STYRON (1925-2006), pisarz amer.
- 2.11 20 rocz. śm. - ARTUR MIĘDZYRZECKI (1922-1996), pol. poeta, prozaik

- 3.11 45 rocz. śm. - JANINA PORAZIŃSKA (1888-1971), pol. poetka, prozaik, tłumaczka, autorka utworów dla dzieci
- 10.11 125 rocz. śm. - JEAN ARTHUR RIMBAUD (1854-1891), fr. poeta
- 13.11 70 rocz. ur. - STANISŁAW BARAŃCZAK (1946-2014), pol. poeta, tłumacz
- 15.11 100 rocz. śm. - HENRYK SIENKIEWICZ (1846-1916), pol. pisarz, nowelista i publicysta; 1905 - Nagroda Nobla; 5.05 – 170 rocz. ur.
- 20.11 5 rocz. śm. - OLGIERD BUDREWICZ (1923-2011), pol. dziennikarz, reportażysta, pisarz, podróżnik
- 22.11 100 rocz. śm. - JACK LONDON (1876-1916), amer. pisarz; 12.01 - 140 rocz. ur.
- 23.11 100 rocz. śm. - TADEUSZ HOŁUJ (1916-1985), pol. poeta, pisarz
- 24.11 190 rocz. ur. - CARLO COLLODI (1826-1890), pisarz wł.
- 24.11 125 rocz. ur. - MARIA PAWLIKOWSKA-JASNORZEWSKA (1891-1945), pol. poetka i dramatopisarka
- 29.11 30 rocz. śm. - ZOFIA WOŹNICKA (1924-1986), pisarka pol., autorka utworów dla dzieci

GRUDZIEŃ

- 5.12 10 rocz. śm. - CEZARY LEŻEŃSKI (1930-2006), pol. prozaik, autor utworów dla dzieci i młodzieży
- 6.12 5 rocz. śm. - ZBIGNIEW SAFJAN, (1922-2011) - pol. pisarz, scenarzysta
- 10.12 80 rocz. śm. - LUIGI PIRANDELLO (1867-1936), pisarz wł.; 1934 - Nagroda Nobla
- 10.12 125 rocz. ur. - NELLY SACHS (1891-1970), niem. poetka; 1966 - Nagroda Nobla
- 16.12 10 rocz. śm. - RYSZARD LISKOWACKI (1932-2006), pol. prozaik, poeta, publicysta, autor książek dla młodzieży
- 21.12 95 rocz. śm. - GABRIELA ZAPOLSKA (1857-1921), pol. pisarka, dramatopisarka
- 24.12 135 rocz. ur. - JUAN RAMÓN JIMÉNEZ (1881-1958), poeta hiszp.; 1956 - Nagroda Nobla
- 26.12 125 rocz. ur. - HENRY MILLER (1891-1980), amer. prozaik
- 31.12 30 rocz. śm. - OLGIERD TERLECKI (1922-1986), pisarz pol.

Anna Kalniuk, Książnica Zamojska

Rocznice regionalne w 2016 roku

1. Arct Michał (1840-1916) - słynny wydawca i księgarz warszawski, ur. w Zamościu - 100. rocznica śmierci.
2. Balicki Marian (1895-1956) - organizator życia szachowego w Zamościu - 60. rocznica śmierci.
3. Biblioteka Publiczna im Jana Zamoyskiego w Zamościu = Książnica Zamojska (25.10.1921) - 95. rocznica powstania.
4. Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu (1936) - 80. rocznica powstania.

5. Birkowski Szymon (1574-1626) - filolog, filozof, lekarz, jeden z pierwszych profesorów Akademii Zamojskiej i jej rektor.
6. Bjarczuk Michał (1900-1986) - długoletni dyr. Liceum im. Jana Zamoyskiego, działacz społeczny, regionalista, kronikarz - 30. rocznica śmierci.
7. Branicki Zygmunt (1911-1987) - adwokat, czołowa postać powojennego Zamościa - 105. rocznica urodzin.
8. Burski Adam (1560-1611) - najwybitniejszy uczony i wielokrotny rektor Akademii Zamojskiej - 405. rocznica śmierci.
9. Caritas - Towarzystwo Miłosierdzia w Zamościu (1946) - 70. rocznica powstania.
10. Chlebowski Bronisław (1846-1918) - wybitny historyk i krytyk literacki - 170. rocznica urodzin.
11. Chrzan Nelly (1946-) - animatorka kultury, działaczka opozycyjna - 70. rocznica urodzin.
12. Czernicki Tomasz (1886-1947) - adwokat, poseł, wpływowi przedstawiciel życia publicznego w międzywojennym Zamościu - 130. rocznica urodzin.
13. Dąbrowski Józef (1888-1976) - infulat zamojski - 40. rocznica śmierci.
14. De Kawe Jerzy (ok. 1720-1761) - architekt, oficer artylerii, geometra - 255. rocznica śmierci.
15. Derdziuk, Eugeniusz (1956-) - ksiądz, dr teologii, duszpasterz diecezjalny - 60. rocznica urodzin.
16. Drezner Tomasz (1560-1616) - prawnik, uczony, profesor i rektor Akademii Zamojskiej 400. rocznica śmierci.
17. Dulewski Baltazar (1718-1796) - długoletni profesor i rektor Akademii Zamojskiej - 220. rocznica śmierci.
18. Ettinger, Salomon (1801-1856) - lekarz, literat, jeden z pionierów literatury w języku jidysz - 215. rocznica urodzin i 160. rocznica śmierci.
19. Gąsiorowska, Janina (1936-) - działaczka społeczna, matka chrzestna statku m/s „Ziemia Zamojska” - 80. rocznica urodzin.
20. Gołębiowski Marian (1911-1996) - porucznik AK, żołnierz Podziemia, działacz opozycyjny - 105. rocznica urodzin i 20. rocznica śmierci.
21. Gomułka, Robert (1956-) - malarz artysta - 60. rocznica urodzin.
22. Gradziuk Mieczysław (1951-) - nauczyciel, artysta plastyk - 65. rocznica urodzin.
23. Grechuta Marek (1945-2006) - kompozytor, poeta, malarz, muzyk, architekt - 10. rocznica śmierci.
24. Hadziewicz Rafał (1803-1886) - znany polski malarz - 130. rocznica śmierci.
25. Halon Eugeniusz (1925-2011) - piłkarz i trener - 5. rocznica śmierci.
26. Iwańczyów Marian (1906-1971) - malarz, pedagog - 110. rocznica urodzin i 45. rocznica śmierci.
27. Kawala Tadeusz (1951-2009) - ksiądz, prałat, ekumenista - 65. rocznica urodzin.
28. Kawalko Danuta (1956-) - regionalistka, dyrektor Książnicy Zamojskiej -60. rocznica urodzin.
29. Kino „Stylowy” (1926) - 90. rocznica oficjalnego otwarcia.
30. Kisiel Tadeusz (1915-1996) - pułkownik WP, żołnierz Września 1939 roku, powstaniec warszawski, inżynier budowlany - 20. rocznica śmierci.
31. Klukowski Tadeusz (1931-1953) - żołnierz Podziemia, syn Zygmunta Klukowskiego - 85. rocznica urodzin.

32. Kościński Zbigniew (1924-1996) - literat, dyrektor Liceum Plastycznego w Zamościu - 20. rocznica śmierci.
33. Kowalczyk Kazimierz (1938-2001) - regionalista, historyk, pedagog - 15. rocznica śmierci.
34. Kowalicka Romualda (1941-2001) - muzealnica, poetka - 75. rocznica urodzin i 15. rocznica śmierci.
35. Kozioł, Urszula (1931-) - poetka i pisarka - 85. rocznica urodzin.
36. Koźmian Józef (1773-1831) - biskup, XVI infulat, działacz oświatowy - 185. rocznica śmierci.
37. Koźmian Kajetan (1771-1856) - poeta, krytyk literacki, senator - 245. rocznica urodzin i 160. rocznica śmierci.
38. Krauze Zygfryd (1896-1995) - rejent, redaktor „Teki Zamojskiej” - 120. rocznica urodzin.
39. Kukolnik Bazyli (1765-1821) - pedagog, redaktor „Dziennika Ekonomicznego” - 195. rocznica śmierci.
40. Leleweł Jan Paweł (1796-1847) - inżynier wojskowy, podpułkownik - 220. rocznica urodzin.
41. Lorentz Ewa (1956-) - konserwator zabytków, autorka prac badawczo-konserwatorskich dot. zabytków Zamościa - 60. rocznica urodzin.
42. „Lutnia” Towarzystwo Śpiewacze (20.07.1926) - 90. rocznica powstania.
43. Łempicki Stanisław (1886-1947) - wybitny historyk, badacz kultury i literatury Zamościa - 130. rocznica urodzin.
44. Łoński Kazimierz (1940-2011) - nauczyciel, twórca ekslibrisów - 5. rocznica śmierci.
45. Łukasiński Walerian (1786-1868) - działacz patriotyczny, więzień zamojskiej twierdzy - 230. rocznica urodzin.
46. Madlerowa Wanda (1891-1969) - nauczycielka, działaczka społeczna - 125. rocznica urodzin.
47. Magdziak Alfreda (1926-) - poetka ludowa - 90. rocznica urodzin.
48. Malletski Jan (1777-1846) - generał, inżynier wojskowy, autor modernizacji twierdzy zamojskiej - 170. rocznica śmierci.
49. Maria Kazimiera (1641-1716) - królowa Polski, żona Jana III Sobieskiego - 375. rocznica urodzin i 300. rocznica śmierci.
50. Matuszewski Jerzy (1926-2000) - żołnierz Podziemia, więzień stalinowski, społecznik - 90. rocznica urodzin.
51. Muzeum Zamojskie (1926) - 90. rocznica powstania.
52. Namysłowski Karol (1856-1925) - twórca orkiestry włościańskiej, kompozytor, dyrygent, skrzypek - 160. rocznica urodzin.
53. Niklewicz Adam (1956-) - grafik i ilustrator - 60. rocznica urodzin.
54. Niklewicz Maria (1926-) - nauczycielka, poetka - 90. rocznica urodzin.
55. Oblężenie Zamościa przez Szwedów (luty 1656) - 360. rocznica.
56. Oblężenie Zamościa przez Rosjan (lipiec 1831) - 185. Rocznicza.
57. Onyszkiewicz Czesława (1905-2006) - lekarz pediatra - 10. rocznica śmierci.
58. Pakulski Lucjan (1916-1985) - malarz, twórca szkoły plastycznej w Zamościu - 100. rocznica urodzin.
59. Pałczyński Jerzy (1949 -2006) - malarz, rzeźbiarz - 10. rocznica śmierci.

60. Piechowicz Szymon (1580-1651) - profesor i rektor Akademii Zamojskiej, lekarz, filolog, aptekarz - 365. rocznica śmierci.
61. Polkowska Irena (1936-) - nauczycielka muzyki, poetka, tłumaczka, pisarka - 80. rocznica urodzin.
62. Pomarański Zygmunt (1898-1941) - księgarz, wydawca, kompozytor, legionista - 75. rocznica śmierci.
63. Popek Stanisław Leon (1936-) - pedagog, psycholog, malarz, literat - 80. rocznica urodzin.
64. Przytuła Józef (1941-) - dyrygent i dyrektor Orkiestry Włociańskiej - 75. rocznica urodzin.
65. Rosiński Henryk (1883-1941) - adwokat, bibliofil, działacz kulturalny i społeczny - 75. rocznica śmierci.
66. Rybałtowska Barbara (1936-) - pisarka, autorka tekstów kabaretowych i piosenek, tłumaczka - 80. rocznica urodzin.
67. Saturska Alicja (1951-) - muzykolog, wieloletni kierownik i dyrygent chóru „Rezonans” - 65. rocznica urodzin.
68. Siegieńczuk Marian (1951-1990) - muzealnik, regionalista, działacz turystyczny, fotograf - 65. rocznica urodzin.
69. Singer Isaac Bashevis (1904-1991) - pisarz żydowski, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1978 roku - 25. rocznica śmierci.
70. Starnigiel Wawrzyniec (1571-1639) - profesor Akademii Zamojskiej, II infułat zamojski - 445. rocznica urodzin.
71. Staszic Stanisław (1755-1826) - uczyony, filozof, prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk, pisarz, ksiądz - 190. rocznica śmierci.
72. Szczerbowski Adam (1894-1951) - poeta, krytyk literacki, pedagog - 60. rocznica śmierci.
73. Szewc Piotr (1961-) - pisarz, poeta, krytyk - 55. rocznica urodzin.
74. Szyszka Bogdan (1946-) - pedagog, regionalista - 70. rocznica urodzin.
75. Terlecki Marek (1951-) - malarz, ilustrator - 65. rocznica urodzin.
76. Wicherek Tadeusz (1961-) - dyrygent, dyrektor Orkiestry Symfonicznej im. Karola Namysłowskiego w Zamościu - 55. rocznica urodzin.
77. Wierchowiak Zygmunt (1936-) - pedagog, pisarz - 80. rocznica urodzin.
78. Zamojski Maurycy Klemens (1871-1939) - XV ordynat, polityk, dyplomata, mecenas kultury - 145. rocznica urodzin.
79. Zamojski Stanisław Kostka (1775-1856) - XII ordynat, założyciel Biblioteki Ordynacji Zamojskiej, mecenas kultury i nauki - 160. rocznica śmierci.
80. Zawisza Franciszek (1905-1976) - ksiądz kanonik, wieloletni proboszcz Kolegiaty - 40. rocznica śmierci.
81. Żurawski Jacek (1926-2007) - XVIII infułat zamojski, proboszcz i opiekun Kolegiaty, protonotariusz apostolski - 90. rocznica urodzin.
82. Żubrowa Joanna (1786-1852) - pierwsza kobieta odznaczona krzyżem Virtuti Militari, wsławiona obroną oblężonego Zamościa w 1809 roku - 230. rocznica urodzin

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Adam Andrzej Witusik (1940-2008)

- historyk, autor publikacji o Zamojskich i Zamościu - 75. rocznica urodzin

Adam Andrzej Witusik urodził się 14 maja 1940 r. w Brzyszcach koło Jasła, syn Władysława i Anny z domu Dygas. Szkołę podstawową ukończył w swojej rodzinnej miejscowości, do Liceum Ogólnokształcącego uczęszczał w Kołaczycach. W 1958 r. rozpoczął studia historyczne na Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Działał w Zrzeszeniu Studentów Polskich, w 1962 r. został sekretarzem Rady Okręgowej ZSP w Lublinie. W latach 1959-1962 był wiceprezesem Studenckiego Koła Naukowego Historyków przy UMCS, a w okresie 1962-63 był przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Studenckich Kół Naukowych Historyków. Studia ukończył w 1963 r. i niezwłocznie podjął pracę na UMCS w Katedrze Historii Polski, następnie w Zakładzie Historii Średniowiecznej, w rezultacie osiadł na stałe w Zakładzie Historii XVI - XVIII wieku. Od 1964 roku pracował na rzecz Polskiego Towarzystwa Historycznego - Oddział w Lublinie. Prezesem Oddziału Lubelskiego był dwukrotnie w latach 1976-1978 i 1993-2006. Był redaktorem organu naukowego Lubelskiego Oddziału PRH „Rocznika Lubelskiego”. Aktywnie uczestniczył w pracach Związku Nauczycielstwa Polskiego, działał w Radzie Ideowo-Programowej Akademickiego Centrum Teatralnego (1978-1981). Był kierownikiem Punktu Konsultacyjnego UMCS w Zamościu (1978-1981). Od 1974 roku należał do Zamojskiego Towarzystwa Nauk i był zaangażowany w jego prace. Uczestniczył w organizowaniu przygotowywanych przez Towarzystwo sesjach naukowych i konferencjach. Na sesji, w 350. rocznicę śmierci Szymona Szymonowica (4.05.1979 r.) wygłosił referat *Szymon Szymonowicz w Zamościu i Czernięcinie*. Podczas ogólnopolskiej sesji naukowej (12 - 13.06.1980) poświęconej losom Zamościa zaprezentował wykład *Kanclerz Jan Zamoyski - założyciel miasta*. Kolejne wygłoszone przez niego referaty to: na sesji Jan Zamoyski pod Byczyną (25.03.1988 r.) - *Jan Zamoyski Zwycięzca spod Byczyny*, na ogólnopolskiej sesji poświęconej obchodom 450-lecia urodzin Jana Zamoyskiego (1-3.05.1992 r.) - *Kanclerz Jan Zamoyski*, na sesji z okazji 400-lecia Akademii Zamojskiej (27-28.05.1994 r.) - *Szymon Szymonowicz - współorganizator Akademii Zamojskiej*. Ze swoimi referatami uczestniczył również w sesjach: Akademia Zamojska na tle praktyki edukacyjnej w Europie Środkowo-Wschodniej (11 13.05.1995r.): - wykład: *Geneza Akademii Zamojskiej*, Twierdza Zamość w 350. rocznicę chrztu bojowego (7.11.1997 r.) - *Chrzest bojowy Twierdzy Zamość, Zamoyscy, Zamość i Ordynacja Zamojska w badaniach w końcu XIX i XX w.* (2-4.12.2004 r.) - *Życie i działalność Jana Zamoyskiego w badaniach Wacława Sobieskiego i Kazimierza*

Lepszego, Jan Zamoyski - Wódz - Mecenas - Polityk (3-4.06.2005 r.) - *Życie rodzinne Jana Zamoyskiego*, Ogólnopolska Konferencja „Zamojscy w dziejach Polski” (15-17.09.2005 r.) - *Inicjatywy oświatowe Jana Zamoyskiego*.

Doktor A. A. Witusik współpracował z Muzeum Zamojskim, od 1996 r. był członkiem Rady Muzealnej. Pomysłodawcą cyklu *Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa* (11 zeszytów). Brał udział w pracach Rady Programowej „Rocznika Zamojskiego”. W 1972 r. obronił pracę doktorską *Tomasz Zamoyski 1594-1638. Studia z dziejów wychowania i kariery synów magnackich w Polsce w pierwszej połowie XVII wieku*. Opiekunem rozprawy doktorskiej, jak i wcześniej pracy magisterskiej Witusika, był prof. Adam Kersten.

Dorobek ponad 40 lat pracy naukowej A. A. Witusika był wyjątkowo bogaty i zróżnicowany, stanowi go około 600 publikacji. Dotyczą one dziejów społeczno-politycznych Rzeczypospolitej XVI - XVII w. Należy tu wymienić studium *Elekcja Jana Kazimierza w 1648 roku* (1965) oraz opartą na doktoracie monografię *Młodość Tomasza Zamoyskiego. O wychowaniu i karierze syna magnackiego w Polsce w pierwszej połowie XVII wieku* (1977).

O szczególnym zainteresowaniu Witusika historycznymi losami Zamościa i rodu Zamoyskich świadczą już jedno z pierwszych jego publikacji; w 1968 r. w wydawnictwie „Polska w Europie” został opublikowany artykuł *Tomasz Zamoyski a świat turecko-tatarski*. Następnie powstały artykuły dotyczące kanclerza Jana Zamoyskiego oraz rodu Zamoyskich, Akademii Zamojskiej, Twierdzy Zamość czy Szymona Szymonowica, łącznie około 130.

Doktor Witusik skreślił wiele prac z zakresu historii Lublina i Lubelszczyzny, zajmował się problematyką Unii Lubelskiej 1569 r., opracowywał artykuły biograficzne do *Polskiego Słownika Biograficznego*, pisał recenzje. Publicystykę historyczną uprawiał m.in. na łamach „Kuriera Lubelskiego”, „Mówią Wieki”, „Kamenny” i „Kalendarza Lubelskiego”.

Za swoją pracę i zaangażowanie w ruch umysłowy Lubelszczyzny otrzymał indywidualnie i zespołowo nagrody Ministra Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki, nagrodę Wojewody Zamojskiego, nagrodę naukową Zamojskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Złotą Odznakę ZSP (1964), Srebrny Krzyż Zasługi (1973), Złoty Krzyż Zasługi (1979), Odznakę za Zasługi dla Województwa Zamojskiego (1979), Medal 40-lecia Polski Ludowej (1984), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1987), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1988), Honorowa Odznaka za Zasługi dla Lubelszczyzny (1988), Pamiątkowy Medal Prezydenta Miasta Lublina (1988), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1999) oraz nagrody rektora UMCS. Dnia 29.11.2005 r. została zorganizowana przez Instytut Historii i Dziekana Wydziału Humanistycznego UMCS uroczystość jubileuszowa wręczenia doktorowi A. A. Witusikowi książki pamiątkowej z okazji 65. rocznicy urodzin - 20 tom „Res Historica”.

Od 1968 r. był żonaty z Magdaleną z domu Bujalską, miał dwoje dzieci - córkę Agnieszkę i syna Andrzeja. A. A. Witusik zmarł 12.12.2007 r. w Lublinie gdzie został pochowany na cmentarzu przy ul. Lipowej.

Doktor A. A. Witusik był wybitnym historykiem, zasłużonym dla całego regionu organizatorem życia naukowego i kulturalnego oraz badaczem dziejów Lubelszczyzny.

1. Litwiński, Robert: Witusik Adam Andrzej // W: Słownik biograficzny miasta Lublina. - Lublin, 2009, T. 3. - S. 340-342.
2. Szyszka, Bogdan: Adam Andrzej Witusik (1940-2007) - historyk Zamoyskich, Zamościa i Akademii Zamojskiej // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 2008, nr 2, s. 111-113.

I. Bibliografia podmiotu:

ARTYKUŁY:

1. Afekty miłosne Kościuszki. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 30, s. 5
2. Akademia Zamojska i jej pierwsi profesorowie. - Il. // Mówią Wieki. - 1980, nr 12, s. 1-5
3. Arakielowicz i jego kronika [Zachariasz Arakielowicz]. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1978, nr 5, s. 4
4. Bitwa pod Byczyną [1588 r.]. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1978, nr 226, s. 3
5. Bitwa pod Gołębiem. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 284, s. 5
6. Bitwa pod Dubienką [18 lipca 1792 r.]. - Il. // Gazeta Wyborcza. - 1992, nr 151, dod. „Gazeta w Lublinie”, s. 5
7. Bohaterowie polskiego hymnu narodowego // W: Z epoki Legionów i Mazurka Dąbrowskiego / red. Wiesław Śladkowski. - Lublin : Wydaw. UMCS, 2000. - S. 179-198
8. Bryką po drogach Lubelszczyzny. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 17, s. 4
9. Budowniczy Zamościa. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 125, s. 5
10. Był lampartem, to jest świnią, co się sobą delectował. - Portr. // Kamena. - 1988, nr 18, s. 13
11. Chełm pachniał szabasowymi specjałami... [o reportażach Stanisława Reymonta]. - Fot. // Tygodnik Chełmski Zwierciadło. - 1982, nr 35, s. 8
12. Chełm w oczach Reymonta. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1976, nr 182, s. 5
13. Chmielnicki pod murami Zamościa [Bohdan Chmielnicki]. - Rys. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 160, s. 5-6
14. Chrzest bojowy zamojskiej twierdzy // Tygodnik Zamojski. - 1979, nr 2, s. 10
Fragment książki "Zamość. Z przeszłości twierdzy i miasta".
15. Chrzest bojowy zamojskiej twierdzy // W: Zamość. Z przeszłości twierdzy i miasta. Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1980. - S. 7-20

16. Collectanea albo wypisy do Sejmu Czteroletniego // W: Dzień to kraju święcony... : w 200 rocznicę Konstytucji 3 Maja. - Lublin : WDK, 1991. - S. 41-64
17. Cyrulik z piekła rodem. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1976, nr 53, s. 5
18. Czemięciński samotnik. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 176, s. 5
19. Członek z płamą na... . - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1979, nr 184, s. 4
20. Daliśmy przykład Europie [Unia Lubelska] // Gazeta Wyborcza. - 2003, nr 132, dod. "Lublin", s. 3
21. Dobrodziej Lublina. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski - 1978, nr 34, s. 5
22. Dobrodziejka zakonów... . - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 108, s. 5
23. Dość ma słów od nas Rzeczypospolita [Twierdza Zamość] // Kurier Lubelski. - 1980, nr 274, s. 4
24. Dwa listy z 1620 r. [Tomasz Zamoyski] // Kurier Lubelski. - 1981, nr 15, s. 4
25. Dyrektor Nauk Tomasza Zamojskiego. - Il. // Mówią Wieki. - 1976, nr 10, s. 1-5
26. Dziadek króla Jana III Sobieskiego. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 74, s. 5
27. Działalność urbanistyczna Jana Zamoyskiego // Zamojskie Studia i Materiały. - R. 4, z. 3 (2002), s. 453-463
28. Dzieło rozumu i serca. W 425 rocznicę Unii Lubelskiej. - Il. // Kurier Lubelski. - 1981, nr 136, s. 8-9
29. Edukacja królewiczów // W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej. - Lublin, 1987. - S. 93-98
30. Egzamin bojowy twierdzy zamojskiej. - Il. // Mówią Wieki. - 1966, nr 2, s. 22-26
31. Elekcja Jana Kazimierza w 1648 roku // Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Nauki Filozoficzne i Humanistyczne. - vol. 17 (1965), s. 119-153
Toż: Mówią Wieki. - 1967, nr 4
32. Figliki profesora Akademii Zamojskiej Stanisława Niewieskiego. - Il. // Kurier Lubelski. - 1989, nr 79, s. 6
33. Frankfurcka przygoda księżnej. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 194, s. 4
Toż: // Sztandar Ludu. - 1974, nr 135, s. 6
34. Fundator miasta. 400 lat Zamościa [Jan Zamoyski]. - Fot. // Sztandar Ludu. - 1980, nr 130, s. 5
35. Fundator wielki miast [Jan Zamoyski // Kurier Lubelski. - 1978, nr 289, s. 11
36. Fundator Zamościa [Jan Zamoyski]. - Il. // Kalendarz Lubelski. - R.23 (1980), s. 66-71
37. „Godziny liczę w melankolyjey”... Listy Katarzyny Zamojskiej // Kamena. - 1968, nr 7, s. 7

38. Gorajscy [Adam Gorajski]. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 184, s. 4
39. Gorzkie owoce po zwycięstwie wiedeńskim // Kamena. - 1983, nr 24, s. 1, 8-9
40. Gruell-Gretz Teodor Franciszek // W: Słownik biograficzny miasta Lublina. T. 1. - Lublin : Wydaw. UMCS, 1993. - S. 97-99
41. Handel niewolnikami w Lublinie // Kamena. - 1988, nr 7, s. 9
42. Hołd pruski w Lublinie. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 69, s. 5
43. Hołd pruski w Lublinie w 1569 roku // W: Lublin w dziejach i kulturze Polski. - Lublin : Polskie Towarzystwo Historyczne. - KAW, 1997. - S. 125-128
44. Hryniewiecki Kajetan Franciszek // W: Słownik biograficzny miasta Lublina]. T. 1. - Lublin : Wydaw. UMCS, 1993. - S. 111-112
45. Humanista niemiecki o Zamościu. - (Z raptularza historia) // Kurier Lubelski. - 1976, nr 36, s. 4
46. Intrygująca sprawa : sensacje z przeszłości [Jan Zamoyski]. - Portr. // Kamena. - 1988, nr 26, s. 14
47. Jak bawiono się w dawnych Puławach. - II. // Kalendarz Lubelski. - R.18 (1975), s. 114-116
48. Jak starościc krasnostawski dyplomata turekicm zostal. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - R. 19 (1976), druk 1975, s. 120 - 122
49. Jak w powieści. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 132, s. 4
List Stanisława Żółkiewskiego do Jana Zamoyskiego.
50. „Jam z nim musiała zażywać kwaśnych jabłek” // Mówią Wieki. - 1975, nr 10, s. 33
Rok 1654 - zeznania wdowy po cyruliku lubelskim przed sądem grodzkim w Lublinie.
51. Jan "Sobiepan" Zamoyski i Bogusław Radziwiłł // Kurier Lubelski. - 1980, nr 220, s. 7
52. Jan Sobieski i piękna Marysienka. - (Z raptularza historia). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 83, s. 5
53. Jan z Kijan. - (Z raptularza historia) // Kurier Lubelski. - 1976, nr 98, s. 4
54. Jan Zamoyski. - Portr. // Kalendarz Lubelski. - 1974, s. 90-95
55. Jan Zamoyski i młodziotka [Krystyna] Radziwiłłówna. - (Ambicje, namiętności, pasje). - Fot // Kalendarz Lubelski. - R. 28 (1985), s. 178-182
56. Jan Zamoyski - polityk. - II. // Przegląd Tygodniowy. - 1982, nr 9, s. 1,12
57. J/ana/ Zamoyskiego pochwała nauki // Sztandar Ludu. Magazyn. - 1973, nr 286, s. 6
58. Jubileusz z 1939 r. - (Z raptularza historia) // Kurier Lubelski. - 1978 nr 129 s. 5
59. Kariera Jana Zamoyskiego. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 42, s. 4
60. Karol Gustaw pod Zamościem. - (Z raptularza historia). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 187, s. 5
Oblężenie Zamościa przez wojska Szwedzkie pod wodzą Karola Gustawa.

61. Karta z dziejów Akademii Zamojskiej // Rocznik Lubelski. - T. 27/28 (1985/1986), s. 257-262
Memoriał "Konsekwencje z odebrania prerogatywy universitatis Akademii Zamojskiej wynikające" z 1772 r.
62. Kasper Niesiecki i jego herbarz. - Il. // Mówią wieki. - 1977, nr 9, s. 24-25
63. Kasper Niesiecki w Krasnymstawie. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 130, s. 4-5
64. Kasztelan chełmski. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 251, s. 4
65. Kersten Adam // W: Słownik biograficzny miasta Lublina. T. 2. - Lublin : Wydaw. UMCS, 1996. - S. 99-101
66. Kim był Jeremi Wiśniowiecki? - Portr. // Kamena. - 1986, nr 16, s. 6, 7
67. Kobieta za 300 dukatów : z dziejów europejskiego Lublina // Gazeta Wyborcza. - 2007, nr 225, dod. "Lublin", s. 5
68. Kochał młodą żonę. Romanse staropolskie [Jan Zamoyski i Barbara Tarnowska]. - Portr. // Tygodnik Domowy. - 1993, nr 38, s. 7
69. Kościuszko pod Dubienką [1792]. - Fot. // Tygodnik Chełmski Zwierciadło. - 1992, nr 26, s. 8
70. Kraszewski o Białej Podlaskiej i Lublinie. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 286, s.5
71. Król Władysław IV w Zamościu. - (Z raptularza historyka). - Rys. // Kurier Lubelski. - 1978, nr 103, s. 5
72. Królowa Bona // Sztandar Ludu. - 1982, nr 21, s. 6
73. Książę mazowiecki na Belzie... - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 85, s. 5
74. Lata pierwsze hetmańskiego grodu. (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. 1989, nr 128, s. 4
75. Listy Barbary Zamoyskiej [do Tomasza Zamoyskiego]. Szafirem usta pocieraj... // Kamena. 1968, nr 1, s. 5, 9
76. Listy jeńców cecorskich. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1973, nr 152, s. 5
77. Listy kanclerzyny Barbary Zamoyskiej do syna Tomasza z lat 1605-1610 // W: Ojczyzna i wolność. Prace ofiarowane Profesorowi Janowi Ziółkowi w siedemdziesiąt rocznicę urodzin. Lublin : TNKUL, 2000. S. 725-731
78. Listy kochanki [Jan "Sobiepan" Zamoyski]. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 97, s. 6
79. Listy matki [Tomasz Zamoyski ; Barbara Zamoyska]. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 51, s. 5
80. Listy żony [Katarzyna Zamoyska]. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 57, s. 5
81. Lubelskie w oczach francuskiego podróżnika. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 103, s. 5
82. Lubelszczyzna w oczach Krasickiego. - Il. // Mówią Wieki. - 1977, nr 5, s. 7-10

83. Lublin i Zamość w oczach francuskiego podróżnika. - Il. // Kalendarz Lubelski. - R. 20 (1977), s. 173-174
Relacja zawarta w " Pamiętnikach " Franciszka Pawła Dalairaca.
84. Lublin 1569. - Rys. // Kamena. - 1986, nr 14, s. 9
85. Lublin przed i po „potopie”. - Il. // Kalendarz Lubelski. - R.16 (1973), S. 95-100
86. Łączna // W : Łączna : studia z dziejów miasta i kulturze polskiej. - Łączna : TPZŁ, 1989. - S. 55-71
87. Małżeństwo ordynata Tomasza Zamoyskiego. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 222, s. 5
88. Marcin z Urzędowa. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 261, s. 5
89. Matka króla [Gryzelda Konstancja z Zamoyskich Wiśniowiecka]. - Fot. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 178, s. 4
90. Mecenat Jana Zamoyskiego. - Fot. // Kamena. - 1973, nr 17, s. 7
91. Mecenat Jana Zamoyskiego - Interes czy potrzeba wewnętrzna?. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 256, s. 5
92. Mecenat kulturalny Tomasza Zamoyskiego / Małgorzata Smolińska ; Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (Lublin) // Praca magisterska napisana w Zakładzie Historii Polski XVI-XVIII w. UMCS w Lublinie pod kierunkiem dra Adama Andrzeja Witusika. - Lublin, 1985
93. Memoriał w obronie Akademii Zamojskiej // W: Akademia Zamojska i jej tradycje : referaty przygotowane na sesję naukową zorganizowaną dla upamiętnienia 400 rocznicy utworzenia przez Jana Zamoyskiego Akademii Zamojskiej, 27-28 maja 1994 w Zamościu : jubileusz 400-lecia Akademii Zamojskiej 1594-1994. - Zamość : Muzeum Okręgowe, 1994. - S. 110-117
94. Memoriał w sprawie Akademii Zamojskiej // Kurier Lubelski. - 1978, nr 249, s. 5
95. Memoriał władz miejskich Zamościa z 1764 r. // W: Na pograniczu kultur, języków i tradycji : prace ofiarowane profesorowi doktorowi Ryszardowi Szczygłowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin. - Lublin : UMCS, 1984. - S. 185-187
Dokument z 1764 r. o handlu przez kupców w Zamościu.
96. Merkuriusz Zamojski wszystkie dzieje miasta w sobie zamykający dla informacji pospolitej. - Fot. // Kurier Lubelski. - 1980, nr 129, s. 3-4
97. Miaskowski Łukasz Kazimierz h. Leliwa (zm. ok. 1654) // W: Polski Słownik Biograficzny. - Wrocław ; Kraków [etc.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich. - 1975, T 20/3 z. 86. - S. 544 - 545
98. Miasta Lubelszczyzny w oczach XVI-wiecznego dziejopisa. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 204, s. 4
99. Miasta pana hetmana [Jan Zamoyski]. Skąd nasz ród. - Fot. // Rota. - 1, nr 1, s. 20-25
100. Miasto wypłat wojskowych. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1979, nr 213, s.5
101. Mikołaj Firlej z Dąbrowicy. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 246, s. 5

102. Miłośnik i znawca koni [Spirydon Ostaszewski]. - Fot. // Kurier Lubelski. - 1978, nr 238, s. 4
103. Młoda królowa i stary król // W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej. - Lublin, 1987. - S. 64-71
104. Mowa w obronie hetmana Żółkiewskiego. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976 nr 268 s. 5
105. Mowa Tomasza Zamoyskiego w obronie Żółkiewskiego. - Portr. // Kalendarz Lubelski. - R. 19 (1976), s. 118-119
106. Na noclegu. Sensacje i ciekawostki z przeszłości // Kamena. - 1988, nr 20, s. 14
107. Najdroższa sercu Polaka // Kamena. - 1987, nr 15, s. 4, 5
108. Najstarszy opis Warszawy jako stolicy. - Il. // Sztandar Ludu. - 1973, nr 226, s. 1, 4
109. Nazywano go polskim Demostenesem [Mikołaj Siennicki] // Mówią Wieki. - 1977, nr 3, s. 18-19
110. "Niechaj bym ja był Arystotelesem" [Tomasz Zamoyski] // Kamena. - 1974, nr 21, s. 5; nr 23, s. 10, nr 24, s. 5
111. Niefortunne zamorskie zaloty. - (Z kroniki epoki zygmuntońskiej). - Il. // Perspektywy. - 1986, nr 32, s. 32, 31
112. Niemcewicz w Ameryce. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 126, s. 5
113. Nieszczęśliwe romanse Tadeusza Kościuszki // Kamena. - 1988, nr 16, s. 10
114. Niewieski Stanisław Jan h. Nowina (zm. 1699) // W: Polski Słownik Biograficzny. - Wrocław ; Kraków [etc.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich. - 1973, T. 23/1, z. 96. - S. 88-89
115. Niezawinione błędy polityczne Jana Zamoyskiego. Odpowiedź po dyskusji // W: Czterysta lat Zamościa. Materiały sesji naukowej zorganizowanej przez Wydział I Nauk Społecznych PAN, Uniwersytet im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Zamojskie Tow. Przyj. Nauk, 12-13 czerwca 1980 r. w Zamościu. - Wrocław : Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1983. - S. 248-249
116. Nowa biografia Jana Zamoyskiego // Dziennik Zamojski A-B. - 1994, nr 199, s. 10
117. O Adamie Burskim z zamojskiej Almae Matris. - Fot. // Kalendarz Lubelski. - R. 27 (1984), s. 109-112
118. O Gorayskich ciąg dalszy [Zbigniew Gorajski]. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1979, nr 190, s. 4
119. O handlu w XVIII-wiecznym Zamościu // Kurier Lubelski. - 1978, nr 63, s. 4
120. O hołdzie pruskim w Lublinie [Hołd lenny 19.07.1569 r.] // Kalendarz Lubelski. - R.21 (1978), s. 32-34
Toż: // Rota. - 1994, nr 3-4, s. 32-33
121. O Janie Tęczyńskim i szwedzkiej królowej. - Il. // Mówią Wieki. - 1977, nr 7, s. 25-26
122. O Janie Ursynusie z Akademii Zamojskiej. - (Konterfekt uczonego). - Fot. // Kalendarz Lubelski. - R. 28 (1985), s. 94-96
123. Oblężenie i obrona Zamościa w 1648 roku // W : Zamość i Zamojszczyzna w dziejach i kulturze polskiej / pod red. Kazimierza Myślińskiego. - Zamość : Zamojskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 1969. - S.191-202

124. "Obyś był dla naszego Zamościa drugim Archimedesem" [Adrian van Roomen] // Kamena. - 1973, nr 12, s. 8
125. Oleśnicki Mikołaj h. Dębno (ok. 1558-1629) // W: Polski Słownik Biograficzny. - Wrocław ; Kraków [etc.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich. - 1978, T. 23/4, z. 99. - S. 771-773
126. Opis miast Lubelszczyzny w drugiej połowie XVI wieku // Kultura i Życie. - 1969, nr 38, s. 2
127. Orientalista z konieczności [Tomasz Zamoyski] // Kamena. - 1967, nr 19, s. 5
128. Orientalista z potrzeby Franciszek Ormiński // Kurier Lubelski. - 1979, nr 14, s. 5
129. Ormiński Tomasz. Franciszek h. Prus (zm. 1735) // W: Polski Słownik Biograficzny. - Wrocław ; Kraków [etc.] : Zakł. Nar. im. Ossolińskich. - 1979, T. 24/2, z.101. - S. 248
 Profesor Akademii Zamojskiej.
130. Ostatnia placówka powstania listopadowego. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 181, s. 5
131. Pamiętna Unia Lubelska 1569 roku // W: Lublin w dziejach i kulturze Polski. - Lublin : Polskie Towarzystwo Historyczne ; Krajowa Agencja Wydawnicza, 1997. - S. 115-123
132. Pamiętna unia lubelska 1569 roku // Biuletyn Lubelskiego Klubu Polonijnego. - 1993, nr 2, s. 10-16
 Toż: // Rota. - 1994, nr 3-4, s. 26-31. - Fot. ; Lublin w dziejach i kulturze Polski. - Lublin : Polskie Towarzystwo Historyczne ; Krajowa Agencja Wydawnicza, 1997. - S. 115-124
133. Pamiętny sejm lubelski // W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej. - Lublin, 1987. - S. 179-186
134. Pan kanclerz - mąż roztropny [Jan Zamoyski]. - Fot // Polska. - 1975, nr 6, s. 30-32
 Toż: // Poland. - 1975, nr 8 amer.; Poland, nr 6 (ang.); La Pologne, nr 6 (fr.); Polonia, nr 6 (hisz.); Polen, nr 6 (ni en); Polen, nr 6 (szw.)
135. Pani na Kurowie [Anna ze Stanisławskich Zbąska]. - Il. // Kamena. - 1975, nr 11, s. 8-9
136. Pani na zamku wawelskim // W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej. - Lublin, 1987. - S. 150-161
137. Peregrynacje zagranicze Tomasza Zamoyskiego w latach 1615-1617 // Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Nauki Filozoficzne i Humanistyczne. - Vol. 25 (1970), s. 27-47
138. Perła Lubelszczyzny // Kamena. - 1970, nr 11, s. 8
139. Pierwsi profesorowie Akademii Zamojskiej. - Fot. // Kalendarz Lubelski. - R. 23 (1980), s. 80-83
140. Pierwsi profesorowie Akademii Zamojskiej. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 63, s. 5
141. Pierwsze lata Zamościa. - Il. // Mówią Wieki. - 1975, nr 4, s. 29-34

142. Pierwszy konstytucyjny prezydent Lublina [Teodor Franciszek Gruell-Gretz] // W: Dzień do kraju święcony... : w 200 rocznicę Konstytucji 3 Maja. - Lublin : WDK, 1991. - S. 30-32
143. Pierwszy konstytucyjny prezydent Lublina. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - . 1976, nr 132, s. 4
144. Pierwszy prezydent [Lublin : Teodor Franciszek Gruell-Gretz] // Dziennik Wschodni. - 1997, nr 281, s. 9
145. Pierwszy opis Warszawy królewskiej // Życie Warszawy. - 1974, nr 67, s. 8
146. Pięćdziesiąt lat pracy Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego // Rocznik Lubelski. - T. 21 (1979), s. 175-179
147. Piotr Firlej z Dąbrowicy Pierwsi profesorowie Akademii Zamojskiej. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 234, s. 4
148. Pochwała podróży do Włoch Pierwsi profesorowie Akademii Zamojskiej. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 46, s. 4-5
149. Pochwała wojaży do Italii // Kalendarz Lubelski. - R. 19 (1976), druk 1975, s. 106-108
150. Pochwała wykształcenia. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 121, s. 4
151. Początki kariery rodu Sobieskich. - II. // Mówią Wieki. - 1982, nr 3, s. 32-36
152. Podkomorzyna lubelska. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 115
153. Podkrakowska decyzja Łokietka : [nadanie prawa miejskiego] : 680 lat miasta Lublina. - Rys. // Dziennik Wschodni. - 1997, nr 183, s. 10
154. Pojmanie na morzu i śmierć w Kopenhadze Jana Tyczyńskiego // W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej / pod red. Macieja Podgórskiego, Adama A. Witusika. - Lublin, 1987. - S. 144-149
155. Pokłon Augusta Bielowskiego Szymonowi Szymonowicowi // Kamena. - 1972, nr 19, s. 11
156. Pokłon zamojskiemu poecie [August Bielowski] Pochwała podróży do Włoch Pierwsi profesorowie Akademii Zamojskiej. - (Z raptularza historia) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 170, s. 5
157. Polska w czasach Grzegorz Piramowicza // W: Grzegorz Piramowicz i jego epoka. - Kurów : KTR, 2001. - S. 7-28
158. Polski Demostenes XVI wieku [Mikołaj Siennicki]. - Fot. // Kalendarz Lubelski. - R. 25 (1982), s. 57-59
159. Poniżać gdzie należy gdzie trzeba wynosić // Kamena. - 1980, nr 17, s. 6-7
160. Porównywano go z Konstantynem Wielkim. [Jan Zamoyski]. - Fot. // Dziennik Lubelski. - 1992, nr 100, s. 5
161. Porównywano go do Konstantyna Wielkiego. W 450 rocznicę urodzin Jana Zamoyskiego. - Fot. // Tygodnik Chełmski Zwierciadło. - 1992, nr 18, s. 9
162. Poturczeniec Bielecki. - (Z raptularza historia). - II. // Kurier Lubelski. - 1976 nr 25 s. 25

163. Poturczeniec Jan Kierdej // W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej / pod red. Macieja Podgórnego, Adama A. Witusika. - Lublin, 1987. - S. 133-143
164. Prawnik J. Zamoyskiego. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 120, s. 5
165. Prezydent Trybunału Małopolskiego. - (Z raptularza historyka). - II. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 290, s. 5
166. Przodkowie Jana Zamoyskiego. - II. // Kamena. - 1972, nr 21, s. 7
167. Przywódca konfederacji tarnogrodzkiej // W: Konfederacja tarnogrodzka i jej tradycje. - Tarnogród : [Zarząd Miasta i Gminy], 1995. - S. 41-53
168. Rezydencja kanclerza. - (Z raptularza historyka). - Rys. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 5, s. 4
169. Rezygnacja z urzędu pieczętarskiego [Andrzej Zamoyski]. - (Z raptularza historyka). - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 142, s. 4
170. Romans w Sosnowicy [pow. Parczew]. - II. // Kamena. - 1975, nr 17, s. 4
- Dot. Tadeusza Kościuszki i Ludwiki Sosnowskiej - l. 1774-1789
171. Rycerz z płamą na życiorysie W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej. - Lublin, 1987. - S. 79-82
172. Rzecz o awansie rodu Zamoyskich. - II. // Mówią Wieki. - 1973, nr 4, s. 9-13
173. Rzecz o hołdzie pruskim w Lublinie : z dziejów europejskiego Lublina [1569 r.] // Gazeta Wyborcza. - 2007, nr 249, dod. "Lublin", s. 7
174. Rzecz o zabawach na dworze puławskim. - (Z raptularza historyka). - II. // Kurier Lubelski. - 1976 nr 199 s. 5
175. Rzeczpospolita w czasach Jana Kochanowskiego // W: Jan Kochanowski i jego czasy. - Warszawa : "Interpress", [1984]. - S. 1-5
176. Saga rodu Zamoyskich. - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 256, s. 4-5
177. Sald bej. - (Z raptularza historyka). - II. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 48, s. 4
178. Sejm nadziei // W: Dzień to kraju święcony... : w 200 rocznicę Konstytucji 3 Maja. - Lublin : WDK, 1991. - S. 3-16
179. Sejm reform i nadziei // W: Biały orzeł wlatuje w błękitny ... : 3 maj 1791. - Lubaczów : Miejska Biblioteka Publiczna, 1990. - S. 7-34
180. Sensacja w Horodle. - Fot. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 272, s. 4
181. Sejm rozumu i serca [1569]. Lublin w okresie Rzeczypospolitej Jagiellońskiej. - II. // Gazeta Powszechna Poczta. - 1992, nr 4, s. 6 ; nr 5, s. 6
182. Sesja naukowa UMCS [w Chełmie] poświęcona 164 dniom Polski Ludowej // Kwartalnik Historyczny. - 1964, nr 4, s. 1123-1124
183. Sesja poświęcona 400-leciu Komisji Morskiej. - (Kronika) // Rocznik Lubelski. - T. 13 (1970), s. 255-256
184. Sesja poświęcona Lubelszczyźnie w Tysiąclecie Polski // Rocznik Lubelski. - R. 9 (1966), s. 417-419
185. Sensacja w Horodle. - (Z raptularza historyka). - II. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 272, s. 4
186. Sierotka zezwolił // Perspektywy. - 1986, nr 32 s, 32-31

187. Stanisław Jan Niewieski. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 148, s. 5
188. Stanisław Niewieski - profesor Akademii Zamojskiej. - Il. // Mówią Wieki. - 1978, nr 2, s. 30-31
189. Stanisław Niewieski i jego fraszki // Tygodnik Zamojski. - 1989, nr 4, s. 11
190. Stanisław Sarnicki. Uczony z Mokregolipia. - Il. // Tygodnik Chełmski Zwierciadło. - 1992, nr 47, s. 8
191. Stanisław Sarnicki z Mokregolipia : rys biograficzny // Rocznik Chełmski. - T. 1 (1995), s. 329-334
192. Starosta hrubieszowski Jan Żółkiewski. - Rys. // Kurier Lubelski. - 1978, nr 180, s. 5
193. Stary merkuriusz zamojski. - Fot. // Gazeta Wyborcza (A). - 1994, nr 214, dod. „Gaz w Zamościu”, s. XII
194. Stróżem państwa ten, co miał je psować : z alkowy pani na Kurowie. Anna Zbąska, autorka wierszowanego pamiętnika „Transakcja albo opisanie całego życia jednej sieroty” // Gazeta Puławska. - 1999, nr 21, s. 5
195. Synowie Kazimierza Jagiellończyka na Zamku Lubelskim : z dziejów europejskiego Lublina // Gazeta Wyborcza. - 2007, nr 237, dod. "Lublin", s. 7
196. Syn książęcy upadł na kolana. Hołd pruski w Lublinie [Albrecht II Franciszek złożył hołd lenny królowi polskiemu Zygmuntowi Augustowi w Lublinie w 1569 r.]. - Il. // Kurier Lubelski. - 1994, nr 151, s. 7
197. Szczęk kajdan. - Rys. // Kurier Lubelski. - 1978, nr 107, s. 5
Utworzenie twierdzy wojskowej w Zamościu - 1815 r.
198. Szwagier ordynata Tomasza Zamoyskiego. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 977 nr 228 s. 5
199. Szymon Szymonowic 1558-1629 // Kalendarz Lubelski. - R.23 (1980), s. 116-118
200. Szymon Szymonowic człowiek humanista. - Il. // Kalendarz Lubelski. - R. 17 (1974), s. 96-99
201. Szymon Szymonowic - "dyrektor nauk i inspektor" Tomasza Zamoyskiego// Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Nauki Humanistyczne. - vol. 29 (1974), druk 1976, s. 69-84
202. Szymon Szymonowic - współorganizator Akademii Zamojskiej // W: Akademia Zamojska i jej tradycje : referaty przygotowane na sesję naukową zorganizowaną dla upamiętnienia 400 rocznicy utworzenia przez Jana Zamoyskiego Akademii Zamojskiej, 27-28 maja 1994 w Zamościu : jubileusz 400-lecia Akademii Zamojskiej 1594-1994. - Zamość : Muzeum Okręgowe, 1994. - S. 26-34
203. Szymonowic w Zamościu i Czernięcinie : w 350 rocznicę śmierci. - Fot. // Kamena. - 1979, nr 14, s. 4
204. Ścięcie Samuela Zborowskiego. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 59, s. 5
205. Śmierć hetmana Koniecpolskiego // Kamena. - 1988, nr 24, s. 16
206. The old Zamość mercury // Gazeta Wyborcza. - 1994, nr 214, dod. „Gazeta w Zamościu”, nr 214, s. 12

207. Tak jak w Konstantynopolu... // W: Lublin w dziejach i kulturze Polski. - Lublin : Polskie Towarzystwo Historyczne ; Krajowa Agencja Wydawnicza, 1997. - S. 143-148
208. Tomasz Franciszek Ormiński. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 14, s.5
 Profesor Akademii Zamojskiej.
209. Tomasz Zamoyski a świat turecko - tatarski // W: Polska w Europie. - Lublin 1968. - S. 18 4-182
210. Twierdza Zamość. - Il. // Kamena. - 1965, nr 23-24, s. 5-6
211. Uczeń Jana Zamoyskiego. - (Z raptularza historyka). - Il. / Kurier Lubelski. - 1977, nr 210, s. 4
212. Uczony flamandzki na zamojskim dworze. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976 nr 211 s. 4
213. Unia horodelska : z raptularza historyka // Kurier Lubelski. - 1978, nr 158, s. 4
214. Unia horodelska // W: Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkice z dziejów epoki jagiellońskiej. - Lublin, 1987. - S. 36-41
215. Unia Lubelska. - Fot. // Kalendarz Lubelski. - R. 25 (1982), s. 54-56
216. Uprowadzenie z klasztoru. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1976, nr 143, s. 4
217. Urodziliśmy się dla ojczyzny. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 217, s. 5
218. W krainie staropolskiego Kupidyna. - Il. // Kamena. - 1985, nr 25, s. 8
219. W murach Akademii Zamojskiej. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 103, s. 5
220. W służbie chana krymskiego // Kamena. - 1974, nr 10, s. 9, 12
221. W 350 rocznicę śmierci Szymona Szymonowica. - Rys. // Sztandar Ludu. - 1979, nr 99, s. 5
222. Węgierski w Ameryce. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 109, s. 4
223. Wielka miłość Kościuszki [Ludwika Lubomirska] // Gazeta Wyborcza. - 2004, nr 205, dod. "Lublin", s. 5
224. Wiersze z kalendarzy zamojskich Stanisława Jana Kiewdeskiego wydawanych w latach 1672 - 1699 (wybór) // Kalendarz Lubelski. - R.23 (1980), s.143
225. Więzień Twierdzy Zamojskiej [Arvid Wirtenberg von Debern 1634 r. - wielki hetman króla szwedzkiego] // Kurier Lubelski. - 1980, nr 83, s. 5
226. Więzień twierdzy zamojskiej – Arwid Wittenberg. - Il. // Mówią Wieki. - 1980, nr 2, s. 7-9
227. Wiktoria wiedeńska 1683 roku // Akcent. - 1983 , nr 6, s. 12-23
228. Władysław Łokietek – dobroczyńca Lublina // W: Lublin w dziejach i kulturze Polski . - Lublin : Polskie Towarzystwo Historyczne ; Krajowa Agencja Wydawnicza, 1997. - S. 23-26
229. Właściciel Kurowa i Klementowic. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976 nr 205 s. 4

230. Woląta bruneta [Gryzelda Konstancja z Zamoyskich Wiśniowiecka]. - Fot. // Tygodnik Domowy. - 1993, nr 4, s. 3
231. Wojaże młodego magnata [Tomasz Zamoyski]. - Il. // Kamena. - 1971, nr 16, s. 6 ; nr 17, s. 4, 6
232. Wojaże zagraniczne młodego magnata // Mówią Wieki. - 1973, nr 1, s. 7-13
233. Wojaże zagraniczne wojewodzica lubelskiego. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 82, s. 4 ; nr 88, s. 4, 6 ; nr 93, s. 4
234. Wojewoda lubelski K[ajetan] Hryniewiecki. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 274, s.5
235. Wojewoda lubelski Mikołaj Oleśnicki // Kurier Lubelski. - 1978, nr 197, s. 5
236. Wojna młodego magnata [syna Jana Zamoyskiego]. - Il. // Kamena. - 1971, nr 16, s. 6 ; nr 17, s. 4, 6
237. Wojski krasnostawski Stanisław Sarnicki. - Fot. // Kalendarz Lubelski. - R. 24 (1981), s. 39-41
238. Wyprawa pana na Kraśniku po rękę królowy szwedzkie. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 285, s. 5
239. Wstęp / Tadeusz Radzik, Adam Andrzej Witusik // W: Lublin w dziejach i kulturze. - Lublin : Polskie Towarzystwo Historyczne ; KAW, 1997. - S. 5-6
240. Wychowawca syna hetmańskiego [Tomasz Zamoyski]. - Portr. // Kalendarz Lubelski. - R. 20 (1977), s. 176-178
241. Wyprawa mołdawska [Jan Zamoyski] // Kurier Lubelski. - 1979, nr 72, s. 4
242. Wychowawca hetmanowica. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 160, s. 5
243. Wychowawca królewiczów. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 279, s.5
244. Wychowawca syna hetmańskiego // Kalendarz Lubelski. - R. 20 (1977) druk 1976, s. 176-178
245. Wychowawca synów królewskich. - Il. // Mówią Wieki. - 1981, nr 5, s. 16-18
246. Wyklęty Koniecpolski // Kamena. - 1988, nr 25, s. 10
247. Wykup z jasyru. - (Z raptularza historyka) // Kurier Lubelski. - 1979, nr 9, s. 5
248. Wyprawa mołdawska // Kurier Lubelski. - 1979, nr 72, s. 4
249. Z lubelskich wojaży Krasickiego. - Il. // Kalendarz Lubelski. - R. 21 (1978), druk 1977, s. 112-115
250. Z dziejów unii polsko-litewskiej. Pamiętny rok 1569 . - Fot. // Przegląd Kresowy. - 1991, nr 4, s. 9-11
251. Z końskowolskiego zamku do Stambułu [Krzysztof Zborowski] // Gazeta Puławska. - 2000, nr 15, s. 5
Toż: Echo Końskowoli. - 2000, nr 6, s. 4-5
252. Z Liśnika do Turcji. - (Z raptularza historyka). - Il. // Kurier Lubelski. - 1977, nr 28, s. 4
253. Z Liśnika do porty Osmańskiej // Mówią Wieki. - 1978, nr 4, s. 24-25
254. Z narodowego panteonu : Głowacki, co był Bartosem // Perspektywy. - 1985, 17, nr 28, s. 31-32

255. Z pańszczyźnianego chłopca bogacz na Rzeczpospolitą : pan na Dęblinie i Klementowicach // *Gazeta Puławska*. - 2000, nr 6, s. 4
256. Z prac Instytutu Historii UMCS // *Życie Szkół Wyższych*. - 1976, nr 10, s. 67-71
257. Z pobytu Casanovy w Puławach... - (Z raptularza historyka). - Il. // *Kurier Lubelski*. - 1977, nr 114, s. 5
258. Z przeszłości handlowej Zamościa // *Rocznik Lubelski*. - T. 31/32 (1989/1990), s. 243-248
259. Zabawy orientalne na dworze puławskim // *Kamena*. - 1973, nr 26, s. 12
260. Zabawy na dworze puławskim // *Mówią Wieki*. - 1975, nr 11/12, s. 20-23
261. Zabójstwo Andrzeja Tyczyńskiego // W: *Od Zawiszy do Tarnowskiego i szkie z dziejów epoki*. - 1987. - S. 110-114
262. Zabójstwo pana na Kraśniku. - (Z raptularza historyka). - Il. // *Kurier Lubelski*. - 1977, nr 267, s. 4
263. Zamojski architekt // *Kurier Lubelski*. - 1978, nr 23, s. 4
264. Zamojskie Ateny. - Il. // *Dziennik Związkowy [Zgoda. Chicago]*. - 1974, 16/17, s. 5-6
265. Zamojskie Ateny. - Il. // *Kamena*. - 1974, nr 7, s. 10
266. Zamojskie "Ateny" // W: *Spojrzenie w przeszłość*. - Lublin, 1974. - S. 59-78
267. Zamojski epizod wrześniowy : w 39 rocznicę // *Kurier Lubelski*. - 1978, nr 129, s. 5
268. Zamojskie początki. - Fot. // *Kalendarz Lubelski*. - R.18 (1975), s. 120-128
269. Zamorskie konkury, czyli pojmanie na morzu. - Portr. // *Kamena*. - 1986, nr 25, s. 13-14
270. Zamość doby Jana Zamoyskiego. - Il. // *Dziennik Polski [The Polish Daily News]*. - 1975, nr 24/25, s. 5
271. Zamość w oczach papieskiego dyplomaty [wg Bonifacego Wanozzi]. - Il. // *Sztandar Ludu*. - 1973, nr 2014, s. 5
Toż: *Dziennik Polski [The Polish Daily News]*. - 1973, nr 16/17; *Dziennik Związkowy [Zgoda. Chicago]*. - 1973, nr 13/14
272. [Zamoyski Jan (1542-1605)]. - Portr. // *Kamena*. - 1972, nr 21, s. 7
273. Zamoyscy - awans rodu // *Kalendarz Lubelski*. - 1973, s. 109-117
274. Zapoznany syn ziemi chełmskiej. W 400 rocznicę śmierci Mikołaja Siennickiego. - Fot. // *Sztandar Ludu*. - 1982, nr 46, s. 7
275. Zwycięzca spod Grunwaldu // *Kamena*. - 1985, nr 2, s. 8
276. Zwycięzca spod Wiednia. 350 rocznica urodzin Jana III Sobieskiego. - Il. // *Kamena*. - 1979, nr 19, s. 6
277. Żony Jana Zamoyskiego. - (Z raptularza historyka). - Fot. // *Kurier Lubelski*. - 1979, nr 224, s. 5

KSIĄŻKI:

1. Biały orzeł wlatuje w błękitny ... : 3 maj 1791 / pod red. Adama Andrzeja Witusika. - Lubaczów : Miejska Biblioteka Publiczna, 1990. - 112 s. ; 21 cm.
2. Chrzest bojowy twierdzy Zamość. - Zamość : Muzeum Okręgowe, 1980. - 10 s. ; 21 cm. - (Wojenne i Rewolucyjne Losy Zamościa. Biblioteczka Muzeum ; 1)

3. Dzień to kraju święcony... : w 200 rocznicę Konstytucji 3 Maja / oprac. Tadeusz Adamek, Eugeniusz Janas, Adam Andrzej Witusik. - Lublin : WDK, 1991. - 64, [4] s.
4. Grzegorz Piramowicz i jego epoka / pod red. Krzysztofa Andrzeja Boreczka, Adama Andrzeja Witusika ; Kurowskie Towarzystwo Regionalne, Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego. - Kurów : KTR, 2001. - 146 s. : il. (w tym kolor.) ; 21 cm.
5. Jan Kochanowski i jego czasy / pod red. Adama Witusika. - Warszawa : "Interpress", [1984]1 - [4], 45 s. : il., portr., rys. ; 29 cm.
Rec.: Nieznanowski, Stefan: [W roku 1978...] // Rocznik Lubelski. - T. 22 (1980), s. 142-144; Tygielski, Wojciech // Przegląd Historyczny : dwumiesięcznik naukowy. - 1 (1980), s. 188
6. Koczyk szczęśliwej wiktorii wiedeńskiej. Z listów króla Jana III i królowej Marysieńki tuzież z diariusza królewicza Jakuba Sobieskiego usypany. - Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1983. - 116 s. ; 21 cm.
7. Kościuszeko pod Dubienką : praca / pod red. Adama Andrzeja Witusika. - Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza : na zlec. Komitetu Obchodów Dwusetnej Rocznicy Bitwy pod Dubienką, 1992. - 78, [2] s., [4] s. tabl. : il. (w tym kolor.), 1 mapa ; 21 cm.
8. Kościuszeko pod Raclawicami / Tadeusz Adamek, Wiesław Śladkowski, Adam Andrzej Witusik. - Lublin : Wojewódzki Komitet Stronnictwa Demokratycznego, 1984. - 129, [3] s., [12] s. tabl. (w tym kolor.) : il., fot., mapa, portr. ; 20 cm.
9. Lublin / [aut. Adam Andrzej Witusik ; zdj. Piotr Maciuk]. - Bydgoszcz : "Tekst", 1997. - 125, [2] s. : il. kolor. ; 28 cm.
10. Lublin w dziejach i kulturze Polski / pod red. Tadeusza Radzika i Adama A. Witusika ; [rys. Kazimierz Drzewiński, Krystyna Głowniak]. - Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza : Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział, 1997. - 430 s., [32] s. tabl. kolor. ; 24 cm.
11. Młodość Tomasza Zamojskiego : o wychowaniu i karierze syna magnackiego w Polsce w pierwszej połowie XVII wieku / Adam Andrzej Witusik. - Lublin : Wydaw. Lubelskie na zlec. Zamojskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 1977. - [2], 267, [1] s., [8] k. tabl. : il., portr. ; 20 cm.
Rec. (woy) // Kurier Lubelski. - 1977, nr 287, s. 2. - Fot.; Derecki, Mirosław: O wychowaniu młodego magnata // Kamena. - 1978, nr 4, s. 12; Chyra-Rrolicz, Zofia: Ojciec i syn // Nowe Książki. - 1978, nr 4 55-56. - Il.; Kłaczewski, Witold: Wychowanie zamojskiego ordynata. - (Z lubelskiej witryny) // Sztandar Ludu. - 1978, nr 23, s. 6; Tygielski, Wojciech // Kwartalnik Historyczny. - 1978, t. 85, nr 4, s. 1059-1064; Wisner, Henryk // Przegląd Historyczny. - 1978, t. 69, z. 713-714; Froch, Władysław // Rocznik Lubelski. - T. 21 (1979), s.146-148; Kaczmarczyk, Janusz // Studia Historyczne. - R. 23, z. 2 (1980), s. 327-329
12. Na pograniczu kultur, języków i tradycji : prace ofiarowane Profesorowi Doktorowi Ryszardowi Szczygłowi w sześćdziesiątą rocznicę urodzin / pod red. Marka Mądzika i Adama A. Witusika. - Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2004. - 289 s., [1] k. tabl. kolor. : mapy, portr. ; 24 cm.

13. O Zamoyskich, Zamościu i Akademii Zamojskiej. - Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1978 dr. ukończ. 1979. - 273, [3] s., [16] k. tabl. : il., portr. ; 21 cm.
 Rec.: Derecki, Mirosław: O Zamoyskich i Zamościu - ze swadą // Kamena. - 1979, nr 10, s. 12; Sidor, Dionizy: Żle czy dobrze byle o nas? // Tygodnik Zamojski. —1979, nr 1, s. 7; Wisner, Henryk: O Zamoyskich, Zamościu i Akademii Zamojskiej // Nowe Książki. - 1979, nr 17, s. 70-71; (woy): O Zamoyskich : 400 lat Zamościa. - Il. // Kurier Lubelski. - 1979, nr 48, s. 8; Kościński, Mieczysław: O przeszłości Hetmańskiego grodu. - (Z naszej witryny) // Sztandar Ludu. - 1979, nr 202, s. 6;
14. Od Zawiszy do Tarnowskiego : pod red. Macieja Podgórskiego, Adama A[ndrzej]a Witusika. - Lublin : Wojewódzki Komitet Stronnictwa Demokratycznego, 1987. - 236, [4] s. : portr., rys. ; 20 cm.
15. Słownik biograficzny miasta Lublina. T. 1. / pod. red. Tadeusz Radzika, Jana Skarbka i Adama A. Witusika ; aut. biogramów : Tadeusz Bojarski [et al.]. - Lublin : Wydaw. UMCS, 1993. - 318, [1] s. : rys. ; 24 cm.
16. Słownik biograficzny miasta Lublina. T. 2 / pod red. Tadeusz Radzika, Adama A. Witusika i Jana Ziółka ; aut. biogramów : Mieczysława Adrianek [et al.]. - Lublin : Wydaw. UMCS, 1996. - 321, [1] s. : rys. ; 24 cm.
17. Słownik biograficzny miasta Lublina. T. 3 / pod red. Tadeusza Radzika, Adama A. Witusika i Jana Ziółka ; aut. biogramów Tadeusz Adamek [et al.] ; Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział w Lublinie. - Lublin : Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział, 2009. - 368 s. ; 24 cm.
18. Sobieski pod Wiedniem / Tadeusz Adamek, Adam Andrzej Witusik. - Lublin : Wojewódzki Komitet Stronnictwa Demokratycznego, 1983. - 61 s.
19. Spojrzenia w przyszłość Lubelszczyzny / pod red. Kazimierza Myślińskiego i Adama Andrzeja Witusika. - Lublin : Wydaw. UMCS, 1974. - 263 s. ; 24 cm.
20. Unia Lubelska 1569 roku w dziejach Polski i Europy / pod red. Adama Andrzeja Witusika. - Lublin : "Multico", cop. 2004. - 141, [1] s., [32] s. tabl. (w tym złoż.) : il. kolor., fot., mapa, rys. ; 29 cm.
21. Wiktoria wiedeńska 1683 roku / pod red. Adama Andrzeja Witusika. - Warszawa : "Interpress" : na zlec. Towarzystwa "Polonia", 1983. - 65, [3] s. : faks., portr., rys., err. ; 29 cm.
 Rec.: Okoń Jan // Ruch Literacki. - 1986, nr 2, s. 167-171
22. Z raptularza historyka / Adam Andrzej Witusik. - Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1982. - 356, [4] s. : il. portr. ; 18 cm.
 Rec. SWW: Z raptularza historyka // Kamena. - 1982, nr 8, s. 11
23. Zamość : z przeszłości miasta i twierdzy / pod red. Albina Koprakowniaka i Adama Andrzeja Witusika ; aut. Władysław Ćwik [et al.]. - Lublin : Wydaw. Lubelskie na zlec. Zamojskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 1980. - 413, [3] s., [8] k. tabl. : il., portr. ; 20 cm.
 Rec.: Radzik Tadeusz: [obchody 400-lecia powstania Zamościa...] // Rocznik Lubelski. - T. 23/24 (1981/1982), s. 185-187

RECENZJE

1. Czaplński, Władysław: Władysław IV i jego czasy. - Warszawa, 1972
Rec.: Portret władcy // Kamena. - 1973, nr 2, s. 1
2. Dzieje Lubelszczyzny / red. Józef Mazurkiewicz Józef, Henryk Zins . T. 1. Praca zbiorowa. - Warszawa, 1974
Rec.: Dzieje Lubelszczyzny // Kurier Lubelski. - 1975, nr 51, s. 3
3. Hadży Mehmed Senai z Krymu: Historia chana Islam Gereja III. / tekst turecki wydał, przeł. i oprac. Zygmunt Abrahamowicz. - Warszawa, 1971
Rec.: Zanotowane znakami trzcinowego pióra // Kamena. - 1972, nr 12, s. 10
4. Hysliński, Kazimierz: Dzieje kariery politycznej w średniowiecznej Polsce. Dymitr z Goraja 1340-1400. - Lublin, 1981
Rec.: W służbie czterech monarchów // Sztandar Ludu. - 1982, nr 139, s. 5
5. Kara Mistafa pod Wiedniem. Źródła muzułmańskie do dziejów wyprawy wiedeńskiej 1683 r. / z tur. przeł. i oprac. Zygmunt Abrahamowicz. - Kraków, 1973
Rec.: Kara Mustafa pod Wiedniem // Kamena. - 1975, nr 18, s. 12-13
6. Matławska, Halina: Zwierzyniec. - Zwierzyniec, 1991
Rec.: Wdzięczny trud regionalisty, czyli o monografii Zwierzynca // Akcent. - 1993, nr 4, s. 218-220
7. Roztocze / fot. Wiesław Lipiec ; wstęp Grzegorz Rozwałka. - Warszawa, 1977
Rec.: Wydawniczy zakalec : historyk o albumie „Roztocze” // Gazeta Wyborcza. - 1998, nr 52, Gazeta w Lublinie, s. 4
8. Szczygieł, Ryszard: Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI wieku. Warszawa, 1977
Rec.: Z dziejów renesansowego Lublina // Sztandar Ludu. - 1977, nr 224, s. 6
9. Zins, Henryk: Mikołaj Kopernik w angielskiej kulturze umysłowej epoki Szekspira. - Wrocław, 1972
Rec.: O Mikołaju Koperniku inaczej // Sztandar Ludu. - 1973, nr 23, s. 4
10. Zins, Henryk: W świecie anglosaskim. Studia i szkice o Anglii i Kanadzie. - Lublin, 1975
Rec.: W świecie anglosaskim // Kultura, - 1975, nr 48, s. 15

WYWIADY:

1. Dzieje ojczyste przybliżone. Z drem Adamem Andrzejem Witusikiem z okazji ukazania się jego książki pt. "Z raptularza historyka" / rozm. Zygmunt Pikulski // Kurier Lubelski. - 1982, nr 37, s. 1, 3-4
2. Historia szkołą patriotyzmu : rozmowa z prezesem PTH dr... / rozm. Stanisław W. Wojnarowicz. - Portr. // Kurier Lubelski. - 1976, nr 293, s. 3
3. Pół wieku historii / rozm. IIK // Kamena. - 1978, nr 1, s. 4
4. O konstytucji po lubelsku : rozmowa z dr. Adamem Andrzejem Witusikiem, historykiem z UMCS / rozm. Robert Olak // Kurier Lubelski. - 2000, nr 101, s. 1, 12
5. O roli historii w świadomości Polaków / rozm. Barbara Jedynak // Wisielka. - 1982, nr 1/2, s. 28
6. Rzym w środku Sarmacji / rozm. Ryszard Dunin. // Kurier Polski. - 1980, nr 77, s. 5

7. Spotkanie z historią. Pół wieku historii / rozm. Mieczysław Kościński // Sztandar Ludu. - 1977, nr 61, s. 4
8. Wiedeńska wiktoria. Rozmowę z drem Adamem Andrzejem Witusikiem - sekretarzem Lubelskiego Komitetu Organizacyjnego Obchodów 300 Rocznicy Odsieczy Wiedeńskiej przeprowadził Andrzej Szwabe / rozm. Andrzej Szwabe // Kurier Lubelski. - 1982, nr 175, s. 1,4-5
9. Zamość niczym Jasna Góra / rozm. Tomasz Stawecki // Kurier Lubelski. - 2006, nr 52, s. 3

II. Bibliografia przedmiotu:

1. Iskrzycki, Artur: Bibliografia prac Adama Andrzeja Witusika / [oprac. Artur Iskrzycki] ; Stowarzyszenie Autorów Polskich. Oddział w Lublinie. - Lublin : SAP, 1986. - 21, [3] s., [1] k. portr. ; 21 cm
3. Janas, Eugeniusz: Adam Andrzej Witusik (1940-2007) / Eugeniusz Janas. // Rocznik Chełmski. - T. 13 (2009), s. 346-348
4. Janas, Eugeniusz: Jubileusz Doktora Adama Andrzeja Witusika, Res Historica. - T. 24 (2007), s. 223
5. Kędziora, Andrzej: Encyklopedia ludzi Zamościa. - Zamość : ABACUS, 2007. - S. 325
6. Kędziora, Andrzej: Encyklopedia miasta Zamościa. - Wyd. 2. - Zamość : JN Profil : GREENart - Jacek Kardasz, 2012. - S. 758
7. Litwiński, Robert: Witusik Adam Andrzej // W: Słownik biograficzny miasta Lublina. - Lublin, 2009, T. 3. - S. 340-342
8. Pikulski, Zygmunt: wycieczki z przeszłości. Spotkania z ludźmi pióra [Adam Witusik]. - Fot. // Kurier Lubelski. - 1987, nr 104, s. 3
9. Szyszka, Bogdan: Adam Andrzej Witusik (1940-2007) - historyk Zamojskich, Zamościa i Akademii Zamojskiej // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 2008, nr 2, s. 111-113
10. WAM: Witusik świntuszył // Kronika Tygodnia. - 2002, nr 29, s. 5
11. Wierzchowiak, Zygmunt: Na zamojskiej ziemi. - Zamość, 1997. - S. 49
12. WUKA: Na pożegnanie dr. Adama Witusika // Kurier Lubelski (Zamość). - 2007, nr 292, s. 2

Marzena Rosiak, Książnica Zamojska

Andrzej Józef Misiura (1935-1995)

Andrzej Józef Misiura urodził się 20 marca 1935 r. w Ujazdowie na Zamojszczyźnie. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej Nr 5 i I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Zamoyskiego (1953 r.) w Zamościu, przez rok studiował geologię w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W 1957 r. ukończył Studium Nauczycielskie w Lublinie. Od 1960 r. był nauczycielem szkół podstawowych w Lublinie, Baranowie i Markuszowie.

W 1969 r. powrócił do Zamościa, gdzie pełnił obowiązki dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 3, od 1983 r. – nauczyciela języka polskiego w Zespole Szkół Elektrycznych oraz (przez siedem lat) nauczyciela Studium Bibliotekarskiego. W 1977 r. ukończył zaoczne studia polonistyczne na UMCS w Lublinie.

Debiutował na łamach „Kameny” w 1960 r. opowiadaniem pt. *Dom w którym się umiera*. Był laureatem konkursów literackich, m.in. „Szukamy młodych talentów” (1960), Konkursu Literackiego im. Bolesława Leśmiana (1987, 1995). Był aktywnym członkiem Klubu Literackiego przy Wojewódzkim Domu Kultury w Zamościu i Nauczycielskiego Klubu Literackiego im. Józefa Czechowicza w Lublinie. Posiadał odznaczenia: Złoty Krzyż Zasługi, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski i in. Zmarł 14 września 1995 r. w Zamościu.

źródło:

1. Smolarz Jan. Pisarze współcześni regionu lubelskiego : leksykon / Jan Smolarz. – Lublin : Związek Literatów Polskich, 1999

I. Bibliografia podmiotu:

1. Dom w którym się umiera [opowiadanie] / Andrzej Misiura // Kamena. - 1960, nr 17, s. 6
2. Niech każdy da coś od siebie... / Andrzej Józef Misiura // Nowa Szkoła. - 1976, nr 7-8, s. 43-44
3. Mijanie Chomęcisk [w.] / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1987, nr 45, s. 10
4. Zamojski ratusz [w.] / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1987, nr 8, s. 12
Toż : Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1989, nr 3, s. 58 ; Tygodnik Zamojski. - 1989, nr 26, s. 1
5. Galop [w.] ; Niebiescy zawadiacy [w.] // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1988, nr 2, s. 67-68
6. Legenda Pańskiej Doliny / Andrzej Józef Misiura. - Zamość : Wojewódzki Dom Kultury. Klub Literacki, [1989]
Rec.: Cichosz Jan Henryk. Zapatrzenie w Chomęciska // Tygodnik Zamojski. - 1989, nr 43, s. 6-7
7. Pasterka 1881 roku w Starym Zamościu [w.] / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1989, nr 43, s. 6
8. Śmierć Salvadora Dalí [w.] / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1989, nr 40, s. 13
9. Zamojski ratusz [w.] / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1989, nr 26, s. 1
Toż : Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1989, nr 3, s. 58
10. Zamojski ratusz [w.] ; Zaludnione ulice [w.] ; Przed snem [w.] / Andrzej Józef Misiura // W: Szept miasta / oprac. Maria Duławska. - Zamość, 1989. - S. 18-20
11. Składanie czcionek [w.] / Andrzej Józef Misiura // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1990, nr 2, s. 33

12. Ściemnia się na drogach / Andrzej Józef Misiura ; [grafiki Alfred Przybysz ; wybór tekstów i recenzje Marian Janusz Kawalko]. - Zamość : Zamojskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 1990
Rec. : Cichosz Jan Henryk. Wejście do miasta // Przegląd Kresowy. - 1990, nr 20, s. 10
13. "Tomaszów międzywojenny" / Andrzej Józef Misiura // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1990, nr 3, s. 58
14. Pustynia [w.] / Andrzej Józef Misiura // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1991, nr 2, s. 32
15. Zwierzenia o poezji / Andrzej Józef Misiura // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1991, nr 4, s. 25-26
16. Moniuszko i Wieniawski / Andrzej Józef Misiura // Tydzień. - 1992, nr 12, s. 14 : fot.
17. Olszewski, Lucjan. Przygoda z boksem / Lucjan Olszewski ; rozm. przep. Józef Andrzej Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1992, nr 49, s. 17
18. Powiedzieć wreszcie prawdę / Andrzej Józef Misiura // Tydzień. - 1992, nr 12, s. 14 : fot.
19. Radosne śpiewanie / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1992, nr 15, s. 8
20. Wspomnienie : w 3 rocznicę śmierci Jacka Rączkiewicza // Tygodnik Zamojski. - 1992, nr 26, s. 10
21. Biblioteka przy Wiejskiej / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1993, nr 23, s. 10
22. Fale [w.] / Andrzej Józef Misiura // Kresy Literackie. - 1993, nr 3, s. 36
23. Gaudeamus w Sitnie / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1993, nr 1, s. 10
24. Jak słońce [w.] / Andrzej Józef Misiura // Kresy Literackie. - 1993, nr 3, s. 35
25. Koncert kameralistów / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1993, nr 11, s. 6
26. Krasnobrodzka Pani [w.] / Andrzej Józef Misiura // Kresy Literackie. - 1993, nr 3, s. 35
27. Kronika Hyde Parku // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1993, nr 2, s. 18
(not. inf. o spotkaniu z czytelnikami w Zamościu)
28. Literatura i pogranicze / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1993, nr 28, s. 11
29. Pogranicze / Andrzej Józef Misiura ; wybór i posł. Marian Janusz Kawalko ; [rys. Elżbieta Gnyp] ; Urząd Wojewódzki w Zamościu. - Lublin : "Norbertinum", 1993
Rec. : Cichosz Jan Henryk. Kolory ziemi // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1993, nr 2 s. 12 ; (tom). Pogranicze Misiury // Tygodnik Zamojski. - 1993, nr 5, s. 13; (gw).
Nowości Norbertinum // Kurier Lubelski. - 1993, nr 64, s. 4 ; (mad). Wśród książek // Dziennik Lubelski. - 1993, nr 65, s. 6
30. Z prac "Renesansu" // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1993, nr 2, s. 59
13. (not. inf. o spotkaniu z czyt. w ramach "Wieczorów z autografem")
31. Zapytaj sosnę [w.] / Andrzej Józef Misiura // Kresy Literackie. - 1993, nr 3, s. 36
32. Cienie [w.] / Andrzej Józef Misiura // Logos. - 1994, nr 1, s. 6
33. Dębski u "Namysłowiaków" / Andrzej Misiura // Kronika Tygodnia. - 1994, nr 49, s. 14
34. Dialog 47 poetów / Andrzej Józef Misiura // Tygodnik Zamojski. - 1994, nr 5, s. 11
35. Kwartet poetycki / Andrzej Józef Misiura // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1994, nr 3, s. 19-21 ; nr 4, s. 21-23

36. *Moi profesorowie* / Andrzej Józef Misiura // *Kronika Zamojska*. - 1994, nr 26, s. 14 ; nr 27, s. 9
37. *Pogranicze bytu i niebytu* / Andrzej Józef Misiura // *Kronika Zamojska*. - 1994, nr 15, s. 9
38. *Wspomnienie o Tadeuszu Bryku* / Andrzej Józef Misiura // *Kronika Tygodnia*. - 1994, nr 40, s. 10 : fot.
39. *Łąka [w.] ; Cerkiewka [w.]* / Andrzej Józef Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1995, nr 3, s. 38
40. "Owoce" : recenzja po latach / A. Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1995 nr 1-2, s. 43-45
41. *Światło [w.]* / Andrzej Józef Misiura // *Słowo. Dziennik katolicki [Warszawa]*. - 1995, nr 159, s. 7
42. *Jak słońce [w.]* / Andrzej Józef Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1996, nr 4, s. 24
43. *Życie z altówką* / Andrzej Józef Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1995, nr 3, s. 64-66
44. *Tak blisko* / Andrzej Józef Misiura ; [il. Elżbieta Gnypl]. - Zamość : Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, 1996
Rec. : Wantuch Wiesława. *Tak blisko Malczewskiego* // *Nowe Książki*. - 1996, nr 12, s. 19
45. *Odprowadzając [w.]* / Andrzej Józef Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1996, nr 1, s. 23
(facs. autografu jednego z ostatnich wierszy)
46. *Ostatnie zapiski* / Andrzej Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1996, nr 1, s. 19-25
47. *Pozwól mi jeszcze [w.] ; Zostaję [w.] ; Dopłynąć [w.] ; Noc miejska [w.] ; Pamięć miodu [w.]* / Andrzej Józef Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1996, nr 1, s. 14 -15, 22-25
48. *Zostaję [w.]* / Andrzej Józef Misiura // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. - 1998, nr 4, s. 42
49. *Zapytaj sosnę ; Kobiety wiejskich świtów ; Umierają drogi ; Modrzewie w Pańskiej Dolinie ; Spotkanie ; Deszczowy kujawiak ; Zamojski ratusz ; Starówka nocą ; Cmentarz w Starym Zamościu ; Gołębie i nici [wiersze]* / Andrzej Józef Misiura // *W: Zamojszczyzna w poezji i obrazie : antologia / wybór i oprac. Elżbieta Gnypl, Maria Duławska, Zofia Piłat. – Lublin - Zamość : Norbertinum, 2004*

Cz. II. Przedmiotowa

1. *Cichosz Jan Henryk. Andrzej Józef Misiura : wspomnienie (1935-1995)* / Jan Henryk Cichosz // *Gazeta Wyborcza*. - 2005, nr 86, dod. *Gazeta Wyborcza Lublin*, s. 6
2. *Cichosz Jan Henryk. Przedśionek poetycki* / Jan Henryk Cichosz // *Tygodnik Zamojski*. - 1985, nr 3, s. 7
3. *Cichosz Jan Henryk. Przedśionek poetycki* / Jan Henryk Cichosz // *Tygodnik Zamojski*. - 1987, nr 8, s. 12

4. Cimek Edward Franciszek. Andrzeja Misiury pejzaże wierszem malowane / Edward Franciszek Cimek // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1996, nr 1, s. 16-17
5. Guzowski Krzysztof. Homilia pogrzebowa / Krzysztof Guzowski // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1996, nr 1, s. 12-13
6. (Kęđ.). Poezja z bocznych drózek / (Kęđ.) // Tygodnik Zamojski. - 1992, nr 14, s. 8
7. (Kęđ.). Przesłuchanie : Andrzej Józef Misiura poeta, nauczyciel / (Kęđ.) // Tygodnik Zamojski. - 1992, nr 16, s. 10 : fot.
8. (ks). Spotkanie z poezją Józefa Andrzeja Misiury / (ks) // Gazeta Wyborcza. - 1992, nr 66, dod. Gazeta w Lublinie, nr 55, s. 3
9. Kawalko Marian Janusz. O poezji Andrzeja Józefa Misiury / Marian Janusz Kawalko // W: Almanach Nauczycielskiego Klubu Literackiego im. Józefa Czechowicza w Lublinie / pod red. M. J. Kawalko, Z. Michalskiego. Cz. 2. - Lublin, 1991. - S. 116-119
10. Kędziora Andrzej. Encyklopedia ludzi Zamościa / Andrzej Kędziora. - Zamość : ABACUS, 2007. - S. 200
11. Kędziora Andrzej. Zamość od A do Z / Andrzej Kędziora. - Zamość : Regionalna Pracownia PTTK, 1991. - S. 150
12. Kowalska Joanna. Nie umiem żyć bez człowieka / Joanna Kowalska // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1992, nr 2, s. 13
13. Linek Piotr. Powiedział, że zostaje / Piotr Linek // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1996, nr 1, s. 13-15
14. Pamięci poety // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1997, nr 1, s. 25
(not. inf. o wyemitowaniu 1. i 4. XI 1996 r. przez Radio Lublin reportażu o poecie)
15. Przyjaciele o Andrzeju / not. PeeL // Tygodnik Zamojski. - 1995, nr 48, s. 11
Toż: Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1996, nr 1, s. 17-18
16. Smolarz Jan. Pisarze współcześni regionu lubelskiego : leksykon / Jan Smolarz. - Lublin : Związek Literatów Polskich, 1999. - S. 207-208
17. Szyszka Bogdan. Andrzej Józef Misiura / Bogdan Szyszka // Kronika Tygodnia. - 1995, nr 50, s. 16
18. (was). "Tak blisko" / (was) // Dziennik Wschodni. - 1996, nr 67, s. 8
19. Zwolińska Danuta. Zamojska premiera roku 1996 / Danuta Zwolińska // Bibliotekarz Zamojski. - 1996, nr 4, s. 26

Renata Ozgo, Książnica Zamojska

Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej

kolekcja grudzień 2014 - czerwiec 2015

1. Antologia 2012 / [utwory zebr. zespół Halina Graboś et al.] ; Chelmska Grupa Literacka Lubelska 36. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2012
2. Baranowski, Zenon: Księga cudów i łask : Sanktuarium Matki Bożej Łaskawej w Janowie Lubelskim / oprac. Zenon Łukasz Baranowski. - Zamość : Atut Biuro Promocji : na zlec. Janowskiego Stowarzyszenia Regionalnego, 2014

3. Baranowski, Zenon: Lasy Janowskie, przyroda i ludzie = Lasy Janowskie, nature and people / [Zenon Baranowski ; tł. Małgorzata Linek]. - Janów Lubelski : Starostwo Powiatowe ; Zamość : ATUT Biuro Promocji, [2014]
4. Baranowski, Zenon: Roztocze, przyroda i ludzie : Roztocze, nature and people / [Zenon Baranowski ; tł. Małgorzata Linek]. - Janów Lubelski : Starostwo Powiatowe ; Zamość : ATUT Biuro Promocji, [2014]
5. Baranowski, Zenon: Zabytki i ślady historii : Traces of history / [Zenon Baranowski ; tł. Małgorzata Linek]. - Janów Lubelski : Starostwo Powiatowe ; Zamość : ATUT Biuro Promocji, [2014]
6. Białach, Liliana Agnieszka: Geografia polityczna województwa lubelskiego (1919-1930) / Liliana Agnieszka Białach ; Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. - Warszawa : Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego, 2013
7. Bronisz, Urszula: Ludność i gospodarstwa domowe w województwie lubelskim : stan i struktura społeczno-ekonomiczna : Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 / [aut. oprac. Urszula Bronisz]. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
8. Brzozowski, Jerzy: Dwa kokrzyska : czyli modrynieckie opowieści / Jerzy Brzozowski; red. Ewelina Nizio; il. na okł. Mirosław Orkiszewski; projekt okł., projekt graf. i skład Kamil Kawalko. - Mirce : Attyla, 2014
9. Budownictwo w województwie lubelskim w 2012 r. / red. Krzysztof Markowski. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2013
10. Budujemy kapitał ludzki w województwie lubelskim / oprac. Marta Soboś, Robert Ostrowski. - Lublin : Wojewódzki Urząd Pracy, 2012
11. Budzyński, Alfred: Z pamięci i opowiadania / Alfred Budzyński ; [il. Marcin Smola]. - [Warszawa] : Virgo, 2013
12. Burda, Stanisława: Ciszą i słowem / Stanisława Burda ; linoryty Zbigniew Józwik. - Lublin : Wydawnictwo Werset, 2010
13. Bystroń Jan Stanisław: Człowiek i książka / Jan St. Bystroń.- Warszawa : Gebethner i Wolff ; Kraków : G. Gebethner i Spółka, [1916]
14. Charakterystyka Gospodarstw Rolnych w 2013 r. / [Główny Urząd Statystyczny. Departament Rolnictwa, Departament Badań Demograficznych i Rynku Pracy]. - Warszawa : GUS, 2014
15. Chełm i powiat chełmski na starej pocztówce / [kom. red. Katarzyna Bedlińska-Polak et al.]. - Brzeźno : Midex Tyres Group ; Chełm : [Chełmska Biblioteka Publiczna], 2012
16. Chełm literacki XX i XXI wieku. T. 1 / wybór tekstów i oprac. Longin Jan Okoń, Zbigniew Waldemar Okoń. - Chełm : Stowarzyszenie Rocznik Chełmski : Chełmski Klub Literatów "Osnowa" : Longin Jan Okoń, 2014
17. Chudoba, Iwona: Odbite w lustrze / Iwona Chudoba. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2013
18. Chudoba, Iwona: Oczy czasu / Iwona Chudoba. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2010

19. Chudoba, Iwona: Oderwana od cienia / Iwona Chudoba ; [wybór i posł. Longin Jan Okoń ; il. Roman Kraska]. - Chełm : Wydawnictwo TAWA Taurogiński Waldemar, 2009
20. Chudoba, Iwona: Okruchy dnia powszedniego / Iwona Chudoba ; [graf. Patrycja Kurus]. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2012
21. Cichla-Czarniawska, Elżbieta: Tolerancja czasu = Toleranz der Zeit : wybór wierszy = Gedichtauswahl / Elżbieta Cichla-Czarniawska ; przekł. Karl Grenzler. - Lublin : Norbertinum Wydawnictwo, Drukarnia, Księgarnia, 2014
22. Cimek, Edward Franciszek: Jesienne głosy słyszę w dali / Edward Franciszek Cimek. - Izbica : POLIANNA, 2014
23. Czarnowski, Ryszard Jan: Miasteczko w laserunkach - Kazimierz Dolny / Ryszard Jan Czarnowski, Marta Wanda Terajewicz. - Łódź : Galaktyka, cop. 2011
24. Czechowicz, Józef Henryk: Poemat o mieście Lublinie : 111 urodziny Poety 15 marca 1903 - 15 marca 2014 / Józef Czechowicz ; składał ręcznie Tadeusz Budyńkiewicz; drukował na maszynie typograficznej Paweł Głodzik; red. tech. - Lublin : Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN, 2014
25. Czechowicz, Józef Henryk: Spacer z Czechowiczem : poemat o mieście Lublinie / Józef Czechowicz ; oprac. Karol Konwerski, Maciej Pałka. - Lublin : Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN", 2012
26. Czechowicz, Józef Henryk: Wiersze wybrane / Józef Czechowicz ; wyboru dokonał i wstępem poprzedził Tadeusz Różewicz. - Wyd. 2. - Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1979
27. Cztery twarze domu : antologia rodzinna : Teresa Ferenc, Zbigniew Jankowski, Anna Janko, Milena Wieczorek. - Szczecin : "Glob", 1991
28. Czytanie Czechowicza / red. Paweł Próchniak, Jacek Kopciński ; Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wydział Nauk Humanistycznych. Instytut Filologii Polskiej. - Lublin : Wydaw. KUL, 2003
29. Czytanie Czechowicza : (2001-2010) / [red. tekstów Aleksandra Zińczuk, Monika Śliwińska ; oprac. graf. Florentyna Nastaj]. - Lublin : Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN, 2010
30. Darda, Stefan: Opowiem ci mroczną historię : zbiór opowiadań grozy / Stefan Darda. - Chorzów : Videograf, 2014
31. Dąbrowska, Czesława: Znaki życia / Czesława Dąbrowska Boyda. - Lublin : Polihymnia, 2002
32. Dąbrowski, Marcin: NSZZ Solidarność Region Środkowo-Wschodni w latach 1980-1981 / Marcin Dąbrowski ; Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie. - Lublin : Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział, 2014
33. Dlaczego i jak w nowoczesny sposób chronić dziedzictwo kulturowe : konferencja zorganizowana przez Polski Komitet do Spraw UNESCO w Warszawie 25 lutego 2013 roku : materiały pokonferencyjne / red nauk. Andrzej Rotmund. - Warszawa : Polski Komitet do spraw UNESCO, cop. 2014

34. Duławski, Rajmund Edward: Kamyki z jasnych gór / Rajmund Edward Duławski ; [prace plastyczne Klara Stolp]. - Lublin : Polihymnia, 2012
35. Dyda, Zofia: Wyznania ciszy / Zofia Dyda ; [il. Wanda Irena Koźmińska]. - Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 2000
36. Dzięgielewski, Karol: Hrubieszów, stanowisko 104 : osada z wczesnej epoki żelaza na wschodniej Lubelszczyźnie / Karol Dzięgielewski ; z analizami specjalistycznymi Krystyny Wasylikowej, Katarzyny Cywy i Jarosława Kusiaka. - Pękowice : Wydawnictwo i Pracownia Archeologiczna Profil-Archeo Magdalena Dzięgielewska ; Hrubieszów : Muzeum im. ks. Stanisława Staszica, 2013
37. Encyklopedia Chełma. T. 1, Ludzie / zespół red. Zygmunt Gardziński [et al.] ; aut. biogramów Elżbieta Bajkiewicz-Kaliszczyk [et al.]. - Chełm : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa ; Lublin : Wydawnictwo Gaudium, 2011
38. Encyklopedia Chełma. T. 1. Cz. 2, Ludzie / zespół red. Zygmunt Gardziński, Paweł Kiernikowski, Elżbieta Kuszelewska, Zbigniew Lubaszewski, Zbigniew Waldemar Okoń, Andrzej Rybak ; współpr. red. Anna Małysz, Barbara Sztompka, Iwona Szczucka. - Chełm : Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa ; Lublin : Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej "Gaudium", 2013
39. Ferenc, Teresa: Kradzione w raju : wiersze o miłości wybrane i nowe / Teresa Ferenc. - Szczecin : Glob, 1988
40. Ferenc, Teresa: Nóż za ptakiem / Teresa Ferenc. - Warszawa : Czytelnik, 1988
41. Ferenc, Teresa: Poezje wybrane / Teresa Ferenc. - Warszawa : "Czytelnik", 1984
42. Festiwal Kolonii Artystycznych=Festival der Kunstlerkolonien : Kazimierz Dolny - Worpsswede II Europejskie Biennale Sztuki i Filmu=Kazimierz Dolny - Worpsswede II Europaische Kunst- und Filmbiennale / red. Waldemar Odorowski; tł. Tomasz Pryll; oprac. graf. i tech. Marek Popielnicki. - Kazimierz Dolny : Kazimierska Konfraternia Sztuki - Kolonia Artystyczna, 2014
43. Fiedurek, Jan: W poszukiwaniu wartości : fraszki refleksyjne / Jan Fiedurek ; rys. Zbigniew Józwik. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014
44. Flak, Barbara: Kromka Bożej miłości / Barbara Flak. - Łabunie : Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, 2014
45. Galek, Czesław: Obraz szkoły w II połowie XIX wieku w zaborze rosyjskim w świetle pamiątek i literatury pięknej. - Zamość : Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu, 2015
46. Gałan, Robert: Pejzaże tożsamości / Robert Gałan ; [il. Anna Mazur-Betiuk]. - Chełm : Wydawnictwo Tawa Taurogiński Waldemar, 2008
47. Gawarecki, Henryk: Lublin / Henryk Gawarecki, Czesław Gawdzik, Krzysztof Jabłoński ; tekst H. Gawarecki ; fot. K. Jabłoński. - Warszawa : Arkady, 1972
48. Gawecka, Aldona: Mój Zamość : migawki wspomnień / Aldona Dragan-Gawecka. - Warszawa : APAJTE, 2015
49. Gloger, Zygmunt: Dolinami rzek : opisy podróży wzdłuż Niemna, Wisły, Bugu i Biebrzy / przez Zygmunta Glogera ; [przedm. Eliza Orzeszkowa]. - [Warszawa : Wiedza Powszechna, 1990 (druk. w Jugosławii)]

50. Głogowska, Karolina: Gmina Łabunie / tekst Karolina Głogowska, Agnieszka Przysiecka-Macko ; oprac. graf. Marcin Gofryk; zdjęcia Agnieszka Piela [et al.], Archiwum LGD "Ziemia Zamojska", Archiwum Urzędu Gminy w Łabuniach. - Stalowa Wola : Propaganda sp. z o.o., [2013]
51. Głogowska, Karolina: Nowoczesne Gminy / [tekst Karolina Głogowska ; zdj. Zbigniew Światowiec et al.]. - Stalowa Wola : Propaganda, 2013
52. Gmina Skierbieszów / [tekst Karolina Głogowska ; zdj. Zbigniew Światowiec et al.]. - Stalowa Wola : Propaganda, 2013
53. Gospodarstwa domowe i rodziny w województwie lubelskim : charakterystyka demograficzna : Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 / [zesp. red. (przewodniczący) Krzysztof Markowski] . - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
54. Grodziska, Karolina: Obrazy doktora Petera / Karolina Grodziska. - Kraków : Karolina Grodziska, 2014
55. Grzymała, Dorota: Wpisani w krajobraz Ziemi Hrubieszowskiej / [aut. tekstów Dorota Grzymała]. - Hrubieszów : Muzeum im. ks. St. Staszica, cop. 2014
56. Holzer, Franco: Sulle orme de la gallina padovana del gran ciuffo : appunti di viaggio della Polonia al Vaticano / Franco Holzer. Campodarsego : Grafica Faggian, 2013
57. Horbaczewski, Robert: Łaszczów i okolice / fot. Jerzy Cabaj; tekst Robert Horbaczewski; Gmina Łaszczów. - Zamość : Fotpress, 2014
58. Jakubowski, Andrzej: Migracje zagraniczne i wewnętrzne ludności województwa lubelskiego : Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 / [aut. oprac. Andrzej Jakubowski]. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
59. Janko, Anna: Mała zagłada / Anna Janko. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2015
60. Jawor, Marek: Roztocze - mini przewodnik : Józefów, Krasnobród, Susiec, Szczerbieszyn, Tomaszów Lubelski, Zamość : mini przewodnik / [tekst Marek Jawor]. - Wyd. 3. - Zamość : Atut Biuro Promocji, 2014
61. Jawor, Marek: Zamość : miasto idealne = The ideal town / Marek Jawor ; [tł. Małgorzata Linek]. - Wyd. 3. - Zamość : Atut Biuro Promocji, 2013
62. Jaworski, Kazimierz Andrzej: W kręgu Kameny / Kazimierz Andrzej Jaworski. - Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, dr. 1965
63. Juszczak, Jakub: Jakub Juszczak 1893-1945 : Muzeum Rzeźby Alfonsa Kamego. Oddział Muzeum Podlaskiego w Białymstoku, listopad 2006 - styczeń 2007 [projekt i red. katalogu Cezary Szymaniuk]. - Białystok : Muzeum Podlaskie, [2006]
64. Kojder, Marcin: Antroponimia historyczna starostwa hrubieszowskiego w XVII i XVIII wieku / Marcin Kojder. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014
65. Kokowski, Andrzej: Gocka дума Masłomęcza = archeologiczne dziedzictwo regionu hrubieszowskiego = The gothic pride of Masłomęcz : archeological heritage of the Hrubieszów district / Andrzej Kokowski ; aneks Bartłomiej Bartecki ; [tł. Elżbieta Zabłocka, Marta i Eugeniusz Cyranowie] ; Muzeum im. ks. St. Staszica w Hrubieszowie, Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Masłomęcckie Stowarzyszenie "Wioska Gotów". - Hrubieszów [etc.] : Muzeum im. ks. St. Staszica, 2014

66. Koper, Ewa: Każda ofiara ma imię = Every victim has a name / Ewa Koper; tł. Małgorzata Warmińska; oprac. graf. Izabela Tomasiewicz. - Lublin : Państwowe Muzeum na Majdanku, 2014
67. Koper, Sławomir: Dwudziestolecie międzywojenne. T. 1, Arystokracja / Sławomir Koper. - Warszawa : Edipresse Polska : Bellona, 2013
68. Kopera, Kamil: Puszcza Solska 1944 : Wehrmacht w walce z Polskim Państwem Podziemnym / Kamil Kopera. - Łukowa : Gminny Ośrodek Kultury, 2013
69. Kosmala, Mariusz Cezar: Sequel / Mariusz Cezary Kosmala. - Chełm : Wydawnictwo Tawa Taurogiński Waldemar ; Siedliszcze : Urząd Gminy, 2008
70. Kostrzewa, Zofia: Migracje wewnętrzne ludności : Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011 / [autor oprac. Zofia Kostrzewa]. - Warszawa : Główny Urząd Statystyczny, 2014
71. Koszewski, Stanisław: Bez bawelny : nie tylko fraszki / Stanisław Koszewski ; [red. lit. i posł. Longin Jan Okoń]. - Lublin : Związek Literatów Polskich. Oddział, 2014
72. Kościoły nadwiślańskie Lubelszczyzny w świetle badań archeologicznych : praca zbiorowa / pod red. Ewy Banasiewicz-Szykuły ; Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków. - Lublin : Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, 2014
73. Kotyła, Barbara: Do Jasności / Kotyła Barbara, wstęp Stanisław Piro'. - Zamość : GreenART, 2013
74. Królikowski, Bohdan: Ten dzielny Miś : wojenne przygody pluszowego niedźwiadka / Bohdan Królikowski ; il. Szymon Kobyliński. - Lublin : Wydawnictwo Werset, 2014
75. Kryciński, Stanisław: Przedwojenna architektura żydowska : najpiękniejsze fotografie / Stanisław Kryciński. - Warszawa : Wydawnictwo RM, cop. 2014
76. Kseniak, Mieczysław: Parki i ogrody dworskie w województwie lubelskim. Cz. 2., Od Kijan do Dębina wzdłuż Wieprza / Mieczysław Kseniak. - Lublin : Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zarząd Wojewódzki, 1983
77. Kulasza, Stanisław: Wspomnienie : pamiętnik pisany o poranku / Stanisław Kulasza ; Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, Urząd Gminy Łabunie. - Łabunie : Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, 2014
78. Kulik, Adam Wiesław: Noc kupalna / Adam Wiesław Kulik ; [rys. Stanisław Piro]. - Lublin : Wydawnictwo-Drukarnia Liber Duo, 2015
79. Kupczak, Piotr: Przechodząc w cień własny / Piotr Kupczak ; [il. Lucyna Krasiekiewicz]. - Lublin : Norbertinum, 2013
80. Kurzyna, Maria: Piękno Puszczy Solskiej i Roztocza : Ziemia Biłgorajska / [tekst Marian Kurzyna, Andrzej Czacharowski ; tł. Anna Pająk]. - Biłgoraj ; Tomaszów Mazowiecki : Agencja Wydawnicza Paj-Press, 2013
81. Leszczyńska, Zofia. Lubelski panteon żołnierzy wyklętych / Zofia Leszczyńska. - Lublin : Wydawnictwo Werset, 2015
82. Losy absolwentów szkół województwa lubelskiego : raport z badań ilościowych wśród absolwentów szkół wyższych i jakościowych wśród absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i wyższych / [zespół aut. Grzegorz Gach, Gabriela Kasianiuk, Piotr Krzesiński, Cezary Makowski]. - Lublin : Wojewódzki Urząd Pracy, 2014

83. Lubelska pieśń ludowa na tle porównawczym / red. Jerzy Bartmiński, Beata Maksymiuk-Pacek. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014
84. 'Lubelski Ośrodek Akademicki - szanse i zagrożenia rozwoju / [aut. oprac. Andrzej Jakubowski, Sławomir Dziaduch ; zespół red.: Krzysztof Markowski et al.] ; Urząd Statystyczny w Lublinie. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2013
85. Lublin / aut. wstępu Ryszard Szczygieł, Janusz Wrona ; aut. fot. Wojtek Kornet i in. ; tł. j. ros. Nina Wróblewska, j. ang. Magdalena Kruk]. - Lublin : Wydawnictwo Pietrzak, 2013
86. Lublin - drogi do wolności. T. 4, Lublin - Polska transformacja 1989-1991 / [red. Lukasz Kijek, Maciej Sobieraj; red. prow. Agnieszka Wiśniewska ; proj. okł. Małgorzata Rybicka]. - Lublin : Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN", [2014]
87. Lublin 2020 : cztery oblicza przyszłości miasta / pod red. Mariusza Sagana, Krzysztofa Żuka. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014
88. Lublin : przewodnik / aut. Grażyna Michalska [et al.] ; red. tekstu, dobór ilustracji i układ tras Bernard Nowak. - Wyd. 2, uaktual. i rozsz. - Lublin : Test, cop. 2014
89. Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie lubelskim w 2010 r. / zesp. red. Krzysztof Markowski [et al.] ; Urząd Statystyczny w Lublinie. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2011
90. Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie lubelskim w 2013 r. / zesp. red. Krzysztof Markowski [et al.] ; Urząd Statystyczny w Lublinie. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
91. Łogonowicz, Stanisława: Smak wspomnień / Stanisława Łogonowicz ; [il. Stanisława Łogonowicz]. - Biała Podlaska : Wydawnictwo Klub Kultury "Piast", 2011
92. Majewski, Wojciech: Marek Grechuta : portret artysty / Wojciech Majewski ; koment. Marek Grechuta. - Kraków : Społeczny Instytut Wydawniczy Znak, 2006
93. Małanuk, Evgen: Wiersze / Jewhen Małaniuk ; w przekł. Józefa Czechowicza ; przygot. do dr. Hałyna Dubyk. - Lublin : Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN, 2010
94. Markiewicz, Czesław: 80. urodziny Marilyn Monroe / Czesław Markiewicz. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar ; Siedliszcze : na zlec. Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Kultury, 2011
95. Marszałek, Józef: Majdanek / Józef Marszałek, Anna Wiśniewska ; Państwowe Muzeum na Majdanku. - Wyd. 3. - Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1974
96. Marszałek, Józef: Majdanek / [tekst i oprac. red.: Józef Marszałek, Anna Wiśniewska]. - Lublin : Państwowe Muzeum na Majdanku, 1969
97. Materiały źródłowe do dziejów Żydów w księgach grodzkich lubelskich z doby panowania Zygmunta III Wazy 1587-1632 / oprac. Henryk Gmiterek ; Archi-

- wum Państwowe w Lublinie, Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. - Lublin : Archiwum Państwowe : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014
98. Miasta - stolice regionów w Euroregionie Bug w 2012 r. = Cities - the capitals of regions in Euroregion Bug in 2012 = Goroda - stolice regionov v Evroregione Bug v 2012 g. = Místa - stolicí regionív v evroregioní Bug u 2012 r. / [aut. oprac. Andrzej Jakubowski ; zespół red.: Krzysztof Markowski, Waldemar Dymek, Jerzy Greszta, Zofia Kurlej, Elżbieta Łoś, Andrzej Matacz, Kazimierz Tuciki, Paweł Wroński, Aneta Olszewska-Welman ; Urząd Statystyczny w Lublinie. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2013
 99. Michalski, Waldemar: Kazimierz Andrzej Jaworski - poeta, tłumacz, redaktor 1897-1973 : z wyborem wierszy i tłumaczeń / Waldemar Michalski. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2013
 100. Mikitiuk, Renata: Gospodarka a ekologia w powiecie zamojskim / Renata Mikitiuk, Lucyna Cabaj; tł. Małgorzata Linek. - Zamość : Fotpress, 2014
 101. Miłosz - Czechowicz : lektury paralelne / pod red. Andrzeja Tyszczyka, Urszuli Wieczorek, Aleksandry Zińczuk. - Lublin : Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN" : Instytut Filologii Polskiej KUL, 2011
 102. Misiura, Władysława: Nawet echo zatęskni / Władysława Misiura ; [grafiki Alfred Przybysz]. - Zamość : Nauczycielski Klub Literacki, 2003
 103. Młodzi dla wolności / [wybór i oprac. materiałów i red. tekstów Monika Rebizant-Siwiło]. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar ; Zamość : na zlec. Bursy Międzyszkolnej nr 2, 2014
 104. Murawska, Irena: Historia pisana życiem : Łabunie - mały przewodnik / Irena Murawska ; Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, Siostry Franciszkańki Misjonarki Maryi w Łabuniach. - Łabunie : Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, 2014
 105. Myśli wierszem w słowa ubrane. - Zielona Góra : Wydawnictwo Majus, 2011
 106. Myna, Artur: Gospodarka mieszkaniowa w województwie lubelskim w latach 1998-2009 : Housing economy in lubelskie voivodship in the years 1998-2009 / [aut. oprac. Artur Myna]. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2011
 107. Nazar, Anna: Gorzko-słodka / Anna Nazar ; [il. Anna Nazar]. - Chełm : Wydawnictwo TAWA, 2011
 108. Nazar, Anna: Rózo z ogrodu wyobraźni / Anna Nazar. - Kielce ; Piekoszów : Gens, 2013
 109. Nazar, Anna: Żagiew / Anna Nazar ; [il. Anna Nazar]. - Lublin : Związek Literatów Polskich ; Chełm : Drukarnia Kresowa, 2009
 110. Niedźwiedz, Ewa: Dzieje miejscowości gminy Ulhówek powiat tomaszowski / Ewa Niedźwiedz, Józef Niedźwiedz, Mariusz Skorniewski. - Zamość ; Ulhówek : JN Profil, 2014
 111. Niklewiczowa, Maria: Hetman Kuba : powieść historyczna z XVII w. / Maria Niklewiczowa ; [il. Sławomir Zientalski]. - [Wyd. 2]. - Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1986

112. Nowacka-Wilczek, Zofia: Śladem niedomilczeń / Zofia Nowacka-Wilczek. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar ; Siedliszcze : na zlec. Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Kultury, 2010
113. Oberda, Leszek: Aleksandrów w latach 1939-1945 / Leszek Oberda. - Aleksandrów : Urząd Gminy, 2014
114. Okoń, Longin Jan: Historia literatury ziemi chełmskiej (1505-2010) : uzupełniona szkicami / Longin Jan Okoń ; Stowarzyszenie Rocznik Chełmski, Chełmska Biblioteka Publiczna im. M. P. Orsetti. - Chełm : Stowarzyszenie Rocznik Chełmski, 2010
115. Oleszek, Gabriel Piotr: Kiedy byłem małym chłopcem : wspomnienia z Sopotu, Zamościa i Sulęczyna / Gabriel Piotr Oleszek. - Pruszcz Gdański : Wydaw. Jansne, 2015
116. Olszewska, Marianna: Krasnobrodzkie klimaty / Marianna Olszewska. - Zamość : ZAMDRUK, 2014
117. On też jest tylko jeden : antologia wierszy o ojcu / wybór i oprac. Jerzy Fryczkowski. - Chełm : Wydawnictwo TaWa, 2014
118. Pankiewicz, Ryszard: Dwadzieścia lat działalności Szpitala Wojewódzkiego im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu : (1994-2014) / Ryszard Pankiewicz. - Zamość : Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Pawła II, 2014
119. Paul, Alina Dorota: Przez życie do ŻYCIA : Dla małych i dużych wiersze i modlitwy na czas Wielkiego Postu i Wielkanocy / Alina Dorota Paul. - Zamość : Atut Biuro Promocji, 2013
120. Pauszer-Klonowska, Gabriela: Trudne życie : opowieść o Bolesławie Prusie / Gabriela Pauszer-Klonowska. - Wyd. 5. - Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1981
121. Perspektywy rozwoju przedsiębiorstw z Lubelszczyzny : studium empiryczne / red. Krzysztof Markowski. - Lublin : Europejski Dom Spotkań - Fundacja Nowy Staw, 2011
122. Pelcowa, Halina: Słownik gwar Lubelszczyzny. T. 2, Rolnictwo, transport wiejski, rośliny okopowe i paszowe, gleby i rodzaje pól, uprawa lnu i konopi, zbóż siana / Halina Pelcowa. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014
123. Pieśni i piosenki patriotyczne z... lamusa : w 100-lecie czynu legionowego. T. 1 / zebrał i ułożył Henryk Smalej. - Zamość : Nakład autora, 2014
124. Pieśni i piosenki patriotyczne z... lamusa : w 100-lecie czynu legionowego. T. 2 / zebrał i ułożył Henryk Smalej. - Zamość : Nakład autora, 2014
125. Pieśni oddziałów partyzanckich Zamojszczyzny / [przygot. repr. do dr. Rafał Jastrzębski]. - Łabunie : Urząd Gminy : Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, 2014
126. Pietrasiewicz, Tomasz: Bombardowanie Lublina 09.09.39 : śmierć Józefa Czechowicza / Tomasz Pietrasiewicz. - Lublin : Wydawnictwo Ośrodka Brama Grodzka - Teatr NN, 2009

127. Pietrasiewicz, Tomasz: Przewodnik po historii słowa drukowanego w Lublinie / Tomasz Pietrasiewicz. - Lublin : Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN", 2014
128. Pietrzak, Lech: Kazimierz - miasto polskiego Renesansu / Lech Pietrzak. - Wyd. 2. - Warszawa : Sport i Turystyka, 1957
129. Piliszewska, Anna: Południe o barwie marengo / Anna Piliszewska. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar. - Siedliszcze : na zlec. Urzędu Gminy i Gminnego Ośrodka Kultury, 2012
130. Piskorz-Branekova, Elżbieta: Strój zamojski / Elżbieta Piskorz-Branekova. - Wrocław : Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 2013
131. Pocek, Jan: Poezje / Jan Pocek ; wstęp, wybór i oprac. Alina Aleksandrowicz. - Wyd. 2. - Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1984
132. Potencjał ekonomiczny miast w województwie lubelskim w latach 2000-2010 / [zespół red. Krzysztof Markowski et al.]. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2011
133. Potrzeby i oczekiwania pracodawców : raport z badań ilościowych wśród pracodawców województwa lubelskiego zatrudniających co najmniej 10 pracowników (I fala badania - VI/VII 2014) / [red. nauk. Jakub Grabowski ; Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie]. - Lublin : Wojewódzki Urząd Pracy, 2014
134. Potrzeby i oczekiwania przedsiębiorstw : raport z badań ilościowych i jakościowych wśród mikro przedsiębiorstw województwa lubelskiego (I fala badania - 2013/2014) / [oprac. i realiz. badań ilościowych zespół aut. Jarosław Sawicki, Artur Kotliński, Żaneta Rosiak ; red. nauk. Marcin Haberla, Jarosław Sawicki, oprac. i realizacja badań jakościowych zespół aut. Gabriela Kasianiuk, Grzegorz Gach ; Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie]. - Lublin : Wojewódzki Urząd Pracy, 2014
135. Poznański, Jarosław. Szkolnictwo Powszechne w gminie Zwierzyniec w latach 1918-1939 / Jarosław Poznański. - Zwierzyniec : Wydawnictwo Lipiec, 2014
136. Poździk, Feliksa: Ocalić od zapomnienia / Feliksa Poździk. - Sułów : Stowarzyszenie Promocji i Rozwoju Gminy, 2014
137. Produkcja roślinna w województwie lubelskim w 1999 r. / red. Kazimierz Tuciki i in. - Lublin : Urząd Statystyczny w Lublinie, 2000
138. Przez Stary Zamość - szlakiem tradycji i smaku / aut. przepisów Adam Kot ; projekt napisała Magdalena Sienkiewicz-Karwacka; współpraca Magdalena Zezula ; tekst i fot. Katarzyna Król; fot. i oprac. Elżbieta Czarny. - Stary Zamość : Gminny Ośrodek Kultury w Starym Zamościu, [2014]
139. Przysada, Aleksander: Szczepreszyn : miasto bogate historią i ludźmi / Aleksander Przysada. - Rzeszów : "Bonus Liber" Drukarnia i Wydawnictwo Diecezji Rzeszowskiej, 2014
140. Regiony Polski / Główny Urząd Statystyczny = Regions of Poland / Central Statistical Office. - Warszawa : Zakład Wydawnictw Statystycznych, 2014
141. Res Historica : czasopismo Instytutu Historii UMCS. nr 36 / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej ; rada naukowa Jacek Banaszkiwicz i in. ; red. nac. Robert Litwiński. - Lublin : Wydaw. UMCS, 2013

142. Res Historica : czasopismo Instytutu Historii UMCS. nr 37 / Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej ; rada naukowa Jacek Banaszekiewicz i in. ; red. nac. Robert Litwiński. - Lublin : Wydaw. UMCS, 2014
143. Riabinin, Sergiusz: Nie pisz pan fraszek... / Sergiusz Riabinin ; rys. Zbigniew Józwik. - Wyd. 2. rozsz. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2014
144. Rocznik Statystyczny Województwa Lubelskiego 2014=Statistical Yearbook of Lubelskie Voivodship / Urząd Statystyczny w Lublinie = Statistical Yearbook of Lubelskie Voivodship / Statistical Office in Lublin ; [kom. red. przewodn. Krzysztof Markowski]. - Lublin : Urząd Statystyczny w Lublinie, 2014
145. Rolnictwo w województwie lubelskim w 2011 r. / Urząd Statystyczny w Lublinie : [zespół red. przewodn. Krzysztof Markowski]. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
146. Rolnictwo w Województwie Lubelskim w 2013 r. / Urząd Statystyczny w Lublinie. - Lublin : US, 2014
147. Roman, Władysław: Oficer do zleceń / Władysław Roman. - Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1989
148. Romanek, Jacek: Ruch ludowy w województwie lubelskim w latach 1944-1949 / Jacek Romanek ; Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie. - Lublin : Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział, 2013
149. Roson, Xavier: Brama Grodzka / Xavier Roson ; przekł. i koment. Joanna Kudelko, Cezary Taracha. - Lublin : Wydawnictwo Werset, 2012
150. Rynek pracy w województwie lubelskim w 2009 r. / oprac. Anna Olszewska-Welman. - Lublin : Urząd Statystyczny w Lublinie, 2010
151. Rynek pracy w województwie lubelskim w 2011 r. / oprac. Anna Olszewska-Welman. - Lublin : Urząd Statystyczny w Lublinie, 2012
152. Rynek pracy w województwie lubelskim w 2012 r. / oprac. Anna Olszewska-Welman. - Lublin : Urząd Statystyczny w Lublinie, 2013
153. Rynek pracy w województwie lubelskim w 2013 r. / oprac. Anna Olszewska-Welman. - Lublin : Urząd Statystyczny w Lublinie, 2014
154. Sidorowska, Agnieszka Beata: Klucz szczebrzeski Ordynacji Zamojskiej w XVII i XVIII wieku / Agnieszka Beata Sidorowska ; Lubelskie Towarzystwo Naukowe. - Lublin : Lubelskie Towarzystwo Naukowe, 2009
155. Siemion, Leszek: Rajdy partyzanckie w Lubelskiem : 1943-1944 / Leszek Siemion ; [przedm. Zygmunt Mańkowski]. - Lublin : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1983
156. Skarbek, Jan: Województwo lubelskie w powstaniu listopadowym 1830-1831. Cz. 2 / Jan Skarbek . - Lublin : Wydawnictwo KUL, 2013
157. Skarby kulinarne Ziemi Zamojskiej / oprac. Anna Nogas, Magdalena Karska. - Szczecin : Drukarnia Awi-Graf, [2013]
158. Słownik biograficzny miasta Lublina. T. 4 / red. nauk. Paweł Jusiak, Marek Sioma, Jerzy Temes ; Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział w Lublinie. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej : Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział, 2014

159. Sobieszczęński, Jerzy Wojciech: Z teki wspomnień : wspomnienia Jerzego Wojciecha Sobieszczęńskiego z lat 1906-1951, ziemianina z Podlądowa, komendanta I rejonu obwodu Tomaszów Lubelski Armii Krajowej / Jerzy Wojciech Sobieszczęński ; pod red. Macieja Sobieszczęńskiego (syna). - Tomaszów Lubelski : Tomaszowskie Towarzystwo Regionalne im. doktora Janusza Petera, 2014
160. Statystyczny atlas województwa lubelskiego 2012 = Statistical atlas of Lubelskie Voivodship 2012 / [zespół red. przewodn. Krzysztof Markowski] ; Urząd Statystyczny w Lublinie. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014.
161. Stechnij, Andrzej: W chorobie / Andrzej Stechnij. - Tomaszów Lubelski : Tomaszowskie Towarzystwo Regionalne, 2000
162. Stępień, Jan: Pierwsze doznania : opowiadania / Jan Stępień. - Łódź : Wydaw. Łódzkie, 1984
163. 110 lat Liceum Plastycznego im. Józefa Chełmońskiego w Nałęczowie / [red. Piotr Kmiec et al.]. - Lublin : Petit SK, 2013
164. Syta, Teresa: Czar Roztocza : lato, jesień / Teresa Syta. - Lublin : Norbertinum Wydawnictwo - Drukarnia - Księgarska, 2014
165. Szewc, Piotr: Cienka szyba / Piotr Szewc. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2014
166. Szlaki Lublina. - Lublin : Urząd Miasta Wydział Projektów Nie inwestycyjnych, 2013
167. Szymański, Tadeusz: Nocne alarmy / Tadeusz Szymański. - Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1979
168. Szymonowic, Szymon: Sielanka polska XVII wieku / Szymon Simonides, Bartłomiej Zimorowic, Jan Gawiński ; wybrał i objaśnił Aleksander Brückner. - Kraków : Krakowska Spółka Wydawnicza, [1922]
169. Szymonowic, Szymon: Sielanki / Szymon Szymonowic ; oprac. Stefan Reczek. - Wrocław : Ossolineum, 1957
170. Śladami zbrodni : przewodnik po miejscach represji komunistycznych lat 1944-1956 / red. nauk. Tomasz Łabuszewski. - Wyd.2 popr. - Warszawa : Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu, 2013
171. Tam, gdzie więcej sztuki niż świata=Mehr Kunst als Welt... : Dawni mistrzowie kolonii artystycznej w Worpswede=die Alten Meister der Kunstlerkolonie Worpswede / red. Waldemar Odorowski, Angela Henkel; tł. Tomasz Pryll; oprac. graf. i tech. Marek Popielnicki, Ralf Wudtke. - Kazimierz Dolny : Kazimierska Konfraternia Sztuki - Kolonia Artystyczna, 2014
172. Tam, gdzie więcej sztuki niż świata=Mehr Kunst als Welt... : Współcześni twórcy kolonii artystycznych: Worpswede, Kazimierz Dolny, Szklarska Poręba, Zakopane i Krzemieniec= Die zeitgenossischen Kunstler der Kunstlerkolonien: Worpswede, Kazimierz Dolny, Szklarska Poręba, Zakopane und Krzemieniec / red. Waldemar Odorowski, Angela Henkel, Ralf Wudtke; tł. Tomasz Pryll; oprac. graf. i tech. Marek Popielnicki. - Kazimierz Dolny : Kazimierska Konfraternia Sztuki - Kolonia Artystyczna, 2014

173. Ternes, Jerzy: Sejmik chełmski za Wazów (1587-1668) / Jerzy Ternes. - Lublin : Lubelskie Towarzystwo Naukowe, 2004
174. Tokarz, Maria: Na wyciągnięcie dłoni / Maria Tokarz. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2010
175. Tokarz, Maria: Uchwyczone spojrzenia / Maria Tokarz. - Chełm : Wydawnictwo TaWa Taurogiński Waldemar, 2012
176. Tomaszowski Przegład Piłkarski : ludzie, fakty i wydarzenia, komentarze i opinie, z kart historii. - Tomaszów Lubelski : P.W. "Dan-Te" Daniel Tereszczuk, 2014
177. Typek, Jan Tadeusz: Księgi i kwiaty : powieść historyczna / Jan Tadeusz Typek. - Zamość ; Lublin : Gaudium, 2014
178. Walewander, Edward: W posłudze sanktuarium : złoty jubileusz ks. prałata Romana Marszalca / Edward Walewander. - Lublin : Liber Duo, 2014
179. Waszkiewicz, Jerzy: Zagroda sitarska : przewodnik / Jerzy Waszkiewicz ; Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju. - Biłgoraj : Drukarnia "Helvetica" Zofia i Marian Garbacz ; Muzeum Ziemi Biłgorajskiej, 2014
180. Wieża Ariańska=The Arian Tower / tł. Magdalena Sołtys; fot. i oprac. graf. Konrad Rządowski; koordynator projektu Agnieszka Gąska. - Wojciechów : Gminny Ośrodek Kultury, 2013
181. Wilkowski, Eugeniusz: Ośrodek Odosobnienia dla Internowanych we Włodawie 13 XII 1981 - 23 IV 1982 / Eugeniusz Wilkowski. - Włodawa : Drukarnia "Arte" : na zlec. Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Patriotycznego Ziemi Włodawskiej, 2014
182. Wilkowski, Eugeniusz: Solidarność w krasnostawskim w latach 1980-1989 / Eugeniusz Wilkowski. - Biała Podlaska : Arte ; Chełm : na zlec. Akcji Katolickiej przy parafii p.w. Chrystusa Odkupiciela, 2014
183. Wiśniewska, Kazimiera: Wrosłam w te łany / Kazimiera Wiśniewska ; oprac. Donat Niewiadomski. - Lublin : Wyd. Lubelskie na zlec. Zarządu Głównego STL, 1978
184. Wojenne dzieciństwo : wspomnienia / wstęp i oprac. Elżbieta Orzechowska ; przedm. Zygmunt Zieliński ; Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. - Lublin : Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2014
185. Województwo lubelskie 2014 = Lubelskie voivodship 2014 : podregiony, powiaty, gminy = subregions, powiats, gminas / Red. Krzysztof Markowski [et al.]. - Lublin : Urząd Statystyczny, 2014
186. Wolski, Stefan: Ostrokół / Stefan Wolski. - Warszawa : Sowa, cop. 2013
187. Wolski, Stefan: Zdarzyło się w FSC / Stefan Wolski. - Warszawa : Sowa, 2013
188. Wolski, Stefan: Zew serc : (jedyna przygoda) / Stefan Wolski. - Warszawa : Sowa, 2013
189. Wroński, Marcin: A na imię jej będzie Aniela : [powieść] / Marcin Wroński. - Wyd. 3. - Warszawa : W.A.B., cop. 2011
190. Wroński, Marcin: Haiti / Marcin Wroński. - Warszawa : W.A.B., 2014

191. Wroński, Marcin: Kino Venus / Marcin Wroński. - Wyd. 5. -Warszawa : W.A.B., cop. 2011
192. Wroński, Marcin: Kwestja krwi / Marcin Wroński. - Warszawa : W.A.B., cop. 2014
193. Wroński, Marcin: Morderstwo pod cenzurą / Marcin Wroński. - Wyd. 4. - Warszawa : W.A.B., cop. 2011
194. Wroński, Marcin: Pogrom w przyszy wtorek / Marcin Wroński. - Wyd. 2. - Warszawa : W.A.B., cop. 2013
195. Wroński, Marcin: Skrzydlata trumna / Marcin Wroński. - Wyd. 2. - Warszawa : W.A.B., 2012
196. Zajączkowski, Janusz: Trudne sąsiedztwa - Polska i Ukraina a Rosja i Niemcy. T. 1, Od zarania dziejów Ukrainy i Polski do czasu autonomii galicyjskiej (1865) / Janusz Zajączkowski. - Lublin : Wydawnictwo Werset, 2011
197. Zajączkowski, Janusz: Trudne sąsiedztwa - Polska i Ukraina a Rosja i Niemcy. T. 2, Od autonomii galicyjskiej do drugiej wojny światowej / Janusz Zajączkowski. - Lublin : Wydawnictwo Werset, 2012
198. Zajączkowski, Janusz: Trudne sąsiedztwa - Polska i Ukraina a Rosja i Niemcy. T. 3, Druga wojna światowa / Janusz Zajączkowski. - Lublin : Wydawnictwo Werset, 2013
199. Zajączkowski, Mariusz: Ukraińskie podziemie na Lubelszczyźnie w okresie okupacji niemieckiej 1939-1944 / Mariusz Zajączkowski ; Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie, Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. - Lublin : Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział w Lublinie ; Warszawa : Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii, 2015
200. Zalesińska, Natalia: Rzeczy delikatne / Natalia Zalesińska. - Chełm : Wydawnictwo Tawa Taurogiński Waldemar, 2009
201. Zamość : to lubię - miasto młodych / red. tekstu Monika Rebizant-Siwilo ; Bursa Międzyszkolna Nr 2 w Zamościu. - Chełm : Wydawnictwo TAWA, 2014
202. "Zaplute karły reakcji..." : polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956 / [red. Agnieszka Jaczyńska, Magdalena Śladecka, Rafał Wnuk]. - Lublin : Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział, 2013
203. Zaraza, Irena: Dzieje siennickiego teatru : pięć lat Teatru Pokoleń i sto lat ruchu teatralnego w Siennicy Różanej 1913-2008-2013 / Irena Zaraza, Andrzej David Misiura, Gminny Ośrodek Kultury Siennica Różana. - Siennica Różana : Gminny Ośrodek Kultury, 2013
204. Zawada, Wiktor: Globus i pałka / Wiktor Zawada ; [il. Ludwik Paczyński]. - Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1985
205. Zawada, Wiktor: Kaktusy z Zielonej ulicy / Wiktor Zawada ; [il. Ludwik Paczyński]. - [Wyd. 5]. - Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1987

206. Zawada, Wiktor: Wielka wojna z czarną flagą / Wiktor Zawada. - [Wyd. 4] / il. Ludwik Paczyński]. - Lublin : Wydawnictwo Lubelskie, 1988
207. Zawadka, Katarzyna: Komitet Wojewódzki PZPR w Lublinie 1948-1956 : struktura, ludzie, mechanizm funkcjonowania / Katarzyna Zawadka ; Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Lublinie. - Lublin : Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Oddział, 2014
208. Zawrotniak, Michał: Zbrodnie niemieckie w Zamojszczyźnie : od początków września 1939 r. do końca lipca 1944 r. / Michał Zawrotniak ; [przyg. repr. do dr. Rafał Jastrzębski]. - Łabunie : Urząd Gminy : Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie, 2014
209. Zięba, Józef: Muzeum Literackie im. J. Czechowicza w Lublinie / Józef Zięba ; kalendarium oprac. Ewa Łoś. - Lublin : Muzeum Lubelskie, 1988
210. Zwierzęta Afryki w zamojskim zoo / tekst Anna Żdanowska [et. al.]. - [Zamość] : Miasto Zamość, [2014]
211. Żurawski, Henryk: Dobra Kryłów w XIX i XX wieku / Henryk, Żurawski. - Kryłów, 2014

Anna Rychter, Książnica Zamojska

Monika Rebizant-Siwilo *Wrzosowiska*

Autorka *Wrzosowisk*, kolejnej w swoim dorobku książki, jest regionalistką, przewodnikiem turystycznym po Zamościu i Zamojszczyźnie oraz bibliotekarką i wychowawcą młodzieży. Od lat zafascynowana historią, w swoich książkach miesza historię z terażniejszością. Monika Rebizant - Siwiło łączy swoją wiedzę i wykształcenie, znajomość legend o Zamościu i Roztoczu z talentem pisarskim. We *Wrzosowiskach* pojawiają się wiedźmy, duchy i legendarne postaci. Tworzy to niesamowity klimat powieści, w której wydarzenia dnia dzisiejszego wypływają i są konsekwencją przeszłości. *Wrzosowiska* to opowieść o losach kobiet, rodziny skazanej i ściętej za czary w 1664 r. Katarzyny Bielenkiewiczowej, żony zamojskiego wójta. Uznana za wiedźmę, rzuciła kłatwę za okrutny wyrok na Jana Zamojskiego Sobiepana, aby umarł bezpotomnie, co też się dokonało. Natomiast kobiety z jej rodu po wieki miały przejawiać zdolności nadprzyrodzone takie jak: wizjonerstwo, rzucanie uroków i umiejętność uzdrawiania ziołami. Najbardziej rozbudowanym wątkiem książki jest opowieść o wiedźmie Róży, która podczas II wojny światowej ukrywała się w Puszczy Solskiej wraz z dwiema małymi córkami. Wiedzona intuicją uciekła z rodzinnej wioski przed pacyfikacją niemiecką. Wizjonerskie zdolności pozwoliły jej odnaleźć po hitlerowskiej rzezi, wśród ciał pomordowanych, żywą dziewczynkę Mariannę. W lesie odnajduje rannego żołnierza, którym okazuje się Miszka Tatar, legendarny przywódca partyzantów radzieckich, walczących w lasach Roztocza. Róża troskliwie się nim opiekuje i obdarza wielkim uczuciem. Kiedy okazuje się, że została przez Miskę zdradzona, rzuca kłatwę na jego kochankę i jej potomstwo. Współczesnymi bohaterkami *Wrzosowisk* są Julia i Natalia - przyjaciółki, których poróżniła miłość do jednego mężczyzny, Adama. Niewierność Adama przyczynia się do tragedii w życiu obu dziewczyn, do której doszło m.in. na owianym złą sławą *Czartowym Polu*, przy udziale sił nadprzyrodzonych. Fabuła książki jest prowadzona w przemyślany sposób. Stopniowo, przed czytelnikiem, ujawniane są rodzinne tajemnice, z dalszej i bliższej przeszłości. Okazuje się, że niemal wszyscy bohaterowie mają udział w tej zagadkowej układance. Kluczowymi postaciami są - nieoczekiwanie - bohaterowie drugiego planu: ksiądz Tobiasz, młody kleryk Jakub, babcia Marianna i zbuntowana Natalia.

Intrygująca opowieść trzyma czytelnika w napięciu do ostatnich stron książki, a co ważniejsze zachęca do odwiedzenia, opisywanych zakątków pięknego Roztocza oraz poznania jego przeszłości i tajemnic. *Wrzosowiska* to fascynująca, mistyczna historia zamojskiej ziemi, na której kartach odnaleźć można blizny wojenne, krew oraz cierpienie. To opowieść o sile miłości, która rozpala, niszczy, ale równie często chroni i uszlachetnia.

Agnieszka Szewczuk, Książnica Zamojska

Rebizant- Siwiło, Monika: *Wrzosowiska*. - Zakrzewo: Replika, 2014

Katarzyna Bajerowicz, Marcin Brykczyński *Opowiem ci mamó, co robią żaby*

Mały staw, z pozoru spokojny, z falującą na powierzchni taflą wody, cisza i spokój. Tylko momentami słychać szelest poruszanych wiatrem szuwarów, cykanie świerszczy i to charakterystyczne *re re kum kum...* Jednak bagienna rzeczywistość znacznie odbiega od tej postrzeganej przez ludzkie oko. W stawie bowiem wiele się dzieje: żaby przeżywają swoje gody, składają skrzek, z którego wykluwają się kijanki by następnie przekształcić się w malutkie żabki szykujące się do zimowego snu, cieniaki budują gniazda, racza mama zwinnie ukrywa swe jajeczka, czapla ma ochotę coś przekąsić, pływają sumy, kałużnice, szczeżuje i różanki, pijawki, topiki - wodne pająki, żółwie wygrzewają się w błocie, ropuchy „polują” na mszyce, a nocą gdy wszystko ucichnie do snu przygrywa pasikonik. Dzieje się to wśród bogatej flory reprezentowanej przez wczesnowiosenne kwiaty podbiału, niezapominajki, tataraku, wśród pięknie kwitnących grzebieni i lip oraz różnorodnych gatunków grzybów.

W niezwykłą podróż do świata żab zabierają nas bogate, kolorowe, pełne drobiazgow i szczegółów ilustracje Katarzyny Bajerowicz, które stanowią kwintesencję lektury, a króciutkie, rymowane wierszyki - zagadki Marcina Brykczyńskiego doskonale dopełniają szkic nad i podwodnej rzeczywistości.

Dzieci samodzielnie bądź wspólnie z opiekunem mogą, m. in. prześledzić cały cykl rozwojowy żab, odnaleźć gniazdo ciernika, policzyć żabki, które ukryły się przed głodną czapłą, wskazać powietrzny dom topika, czy policzyć wąsy suma. Jednak to nie wszystkie atrakcje, dla czytelnika, na kartach książki. Znajdziemy tu bowiem instrukcję - jak metodą orgiami zrobić własną skaczącą żabkę, jak również możemy pograć z dzieckiem w ciekawą żabkową grę planszową, która oprócz porcji dobrej zabawy także uczy.

Książka dedykowana jest dzieciom w wieku od 2 do 6 lat i starszych. Młodsze dzieci ucieszą na pewno barwne ilustracje, a także dość grube i zaokrąglone karty książki. Starsze, oprócz wymienionych, rozsmakują się w sporej dawce wiedzy przyrodniczej i możliwości kreatywnego spędzenia czasu w doborowym towarzystwie żab.

Lektura bardzo ciekawa i godna polecenia.

Joanna Grabczak, Książnica Zamojska

Bajerowicz, Katarzyna, Brykczyński, Marcin: *Opowiem ci, mamó, co robią żaby.* - Warszawa: Nasza Księgarnia, 2014

Z wizytą w bibliotekach Słowacji i Wiednia

W dn. 19 - 24 maja Lubelskie Koło Miejskie SBP zorganizowało wyjazd studyjny *Królewskie Miasta - Wiedeń i Bratysława oraz najpiękniejsze zamki Słowacji*". Głównym celem wyjazdu, obok integracji bibliotekarzy województwa lubelskiego, było zwiedzanie słowackich i austriackich bibliotek. A zwiedzać było co, i nie tylko biblioteki, ale też piękne historyczne budowle tych miast. Już pierwszego dnia przejeżdżając przez Nowy Wiśnicz „wstąpiliśmy” do zamku Kmitów i Lubomirskich, jednego z najcenniejszych w Polsce dzieł wczesnobarokowej architektury rezydencjonalno-obronnej. W następnych dniach podziwialiśmy słowackie zamki: w Bojnicach, w Czerwonym Kamieniu, Orawski Zamek - wybudowany na sposób „orlego gniazda” na skale ponad 100 metrów nad rzeką Orawa. Te, najczęściej zwiedzane w Europie Środkowej zamki, urzekły nas znakomitą architekturą, niezwykłym bogactwem ekspozycji i wielowiekową historią najznamienitszych rodów środkowoeuropejskich, głównie Palfich.

Dwa wycieczkowe dni poświęciliśmy na zwiedzanie królewskich miast Wiednia i Bratysławy oraz ich bibliotek. W Wiedniu zwiedzaliśmy Bibliotekę Narodową - instytucję naukową, dbającą o austriacką tożsamość narodową oraz o zachowanie światowego dziedzictwa kulturowego. Obecnie Austriacka Biblioteka Narodowa składa się ze współczesnej biblioteki oraz dziewięciu kolekcji specjalnych: Archiwum Obrazów i Dział Grafik, Dział Map i Muzeum Globusów, Dział Muzyki, Archiwum Literackie, Dział Papirusów i Muzeum Papirusów, Dział Sztucznych Języków i Muzeum Esperanto, Dział Rękopisów i Starych Druków, Dział Druków Ulotnych, Plakatów i Exlibrisów oraz Archiwum Instytutu Austriackiej Piosenki Ludowej zawierające dokumenty na temat piosenek, melodii, tańców w Austrii i krajach sąsiednich oraz książki i czasopisma, manuskrypty, nagrania dźwiękowe.

Austriacka Biblioteka Narodowa mieści się w centrum Wiednia w cesarskim pałacu Hofburg. Posiada około 10 mln różnorodnych zbiorów. Dzięki swoim cennym kolekcjom uważana jest za jedną z najważniejszych bibliotek na świecie. Powstała z księgozbiorów dworskich, a założyli ją w XIV wieku Habsburgowie. Biblioteka kolekcjonuje i archiwizuje wszystkie publikacje, które kiedykolwiek pojawiły się lub zostały wydane w Austrii (4 egzemplarze obowiązkowe periodyków oraz 2 wszystkich innych rodzajów dokumentów drukowanych). Zbiera i archiwizuje zagraniczne publikacje austriackich autorów, a także publikacje dotyczące Austriaków lub austriackiej kultury. Kolekcjonuje także i przechowuje zagraniczne publikacje głównie z dziedziny humanistyki. Szczególnie dba o rozwój kolekcji. Prowadzi badania naukowe, wypożyczenia międzybiblioteczne, świadczy usługi informacyjne, edukacyjne i reprograficzne.

Bibliotekarze oprowadzający nas, najpierw po obszernych, kilkukondygnacyjnych magazynach oraz licznych czytelniach biblioteki współczesnej, mieszczącej się w gmachu na Heldenplatz oraz po historycznej bibliotece Prunksaal, z wielkim zaangażowaniem opowiadali nam o jej historii i czasach współczesnych. W pięknej barokowej bibliotece Prunksaal, wybudowanej w początkach XVIII w. na zlecenie cesarza Karola IV, przechowywanych jest 200 000 książek z lat 1501–1850, a wśród nich 15 000 woluminów z kolekcji księcia Eugeniusza Sabaudzkiego. Księgozbiór ten jest obecnie poddawany digitalizacji i będzie dostępny w formie cyfrowej. Biblioteka udostępnia zbiory na miejscu w czytelniach, a wypożyczanie na zewnątrz możliwe jest tylko dla pełnoletnich mieszkańców Wiednia, osób tam pracujących lub studiujących, którzy udowodnią, że materiały potrzebne są im do działalności naukowej. Roczna karta do wypożyczenia na zewnątrz kosztuje 10 euro. Jednorazowo można wypożyczyć do 5 woluminów na okres 1 miesiąca. Możliwa jest też prolongata, jeżeli nikt książki nie zarezerwował. Stosowane są też finansowe kary upomnienia (0,5 euro za dzień przetrzymania). Upomnienie wysyła się e-mailem. Biblioteka świadczy również odpłatną usługę wypożyczania międzybibliotecznego. Wypożyczone w ten sposób książki udostępniane są wyłącznie na miejscu. Część zbiorów zmikrofilmowanych lub zdigitalizowanych wyłączona została z udostępniania w czytelniach, dostępne są natomiast ich wersje elektroniczne w internecie. Od 2001 r. Biblioteka oferuje dostęp do internetu. Większość stanowisk dla czytelników wyposażonych jest w podłączenia do prywatnych laptopów, a w czytelniach istnieje dostęp do sieci bezprzewodowej.

Katalogi Austriackiej Biblioteki Narodowej tworzone w systemie bibliotecznym Aleph i udostępniane są przez internet. Również poprzez biblioteczną stronę www. możliwy jest dostęp do prawie 3000 austriackich i międzynarodowych baz danych. Dostęp do większości z nich jest darmowy, ale część z nich jest licencjonowana i udostępniana odpłatnie przez terminale biblioteczne.

Biblioteka publikuje austriacką bibliografię narodową, która od 2003 r. dostępna jest tylko online. Znajdują się w niej wszystkie prace wydane lub wydrukowane w Austrii, dostarczane w ramach egzemplarza obowiązkowego. Świadczone są bezpłatne oraz płatne usługi informacyjne i reprograficzne. Biblioteka oferuje też wycieczki z przewodnikiem po części współczesnej i zabytkowej Prunksaal oraz kolekcjach i muzeach bibliecznych.

W Austriackiej Bibliotece Narodowej znajduje się wiele dzieł literatury polskiej, m.in.: *Psalterz Dawidów* Jana Kochanowskiego (z początków XVII w.), XIX-wieczne wydania *Sonetów Krymskich* i *Poezji* A. Mickiewicza, około 100 wydań dzieł J. Słowackiego, utwory Henryka Sienkiewicza oraz autorów Młodej Polski. Bogaty zbiór poloników stanowią zbiory dotyczące historii i kultury Galicji (książki, portrety, autografy, mapy, rysunki i nuty). W zbiorach specjalnych znajdują się listy królów polskich, m.in.: Zygmunta I Starego, Zygmunta Augusta, Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy, Jana III Sobieskiego i in., a także listy żon królewskich. Zbiory te znalazły się tam najczęściej w drodze konfiskaty polskich klasztorów, ale też dzięki związkom politycznym ówczesnej Polski z Habsburgami. Obecnie w Bibliotece

Narodowej Austrii funkcjonuje dział Slavica odpowiedzialny za nabytki w językach słowiańskich, w tym w języku polskim. Współczesne polonika pozyskiwane są najczęściej w drodze wymiany między instytucjami lub niekiedy poprzez zakupy. Poprzez zakupy gromadzone są najczęściej austriacka, prace z zakresu nauk humanistycznych jak też literatura piękna. Biblioteka współpracuje z polskimi instytucjami kultury i nauki, w tym z Biblioteką Narodową, Jagiellońską i Ossolineum.

Na szlaku zwiedzanych przez nas bibliotek znalazła się Biblioteka Orawska im. Antona Habovštiaka w Dolnym Kubinie. Jest to placówka pełniąca zadania biblioteki miejskiej i powiatowej. Powstała w 1924 r. przy Bibliotece Čaploviča jako Gminna Biblioteka Publiczna i taką rolę pełniła do 1950 r. Od następnego roku pełniła już zadania biblioteki powiatowej, a z końcem lat sześćdziesiątych stała się prężnie działającą biblioteką okręgową. Zmiany ustrojowe i administracyjne powodowały zmiany organizacyjne w bibliotece łącznie z pozabawieniem jej osobowości prawnej w l. 1996-1999. Obecnie, Biblioteka Orawska im. Antona Habovštiaka, wybitnego językoznawcy i pisarza orawskiego jest regionalną placówką kulturalną, informacyjną i edukacyjną, której organem założycielskim jest żyliński kraj samorządowy. Aktualną nazwę nosi od 2004 r. i pełni funkcję Miejskiej Biblioteki Publicznej i biblioteki regionalnej dla 3. okolicznych powiatów. Posiada księgozbiór obejmujący ponad 100 tys. wol., z czego prawie połowę stanowi księgozbiór popularnonaukowy. Czytelnicy mają wolny dostęp do książek z wyłączeniem księgozbioru podręcznego, starszych numerów czasopism oraz zbiorów specjalnych. Nowości do zbiorów pochodzą, podobnie jak w naszych bibliotekach publicznych, głównie z zakupu - w większości ze środków organizatora, ze środków grantowych (głównie ministerialnych), z wygosparowanych środków własnych, regionalnego egzemplarza obowiązkowego, wymiany pomiędzy instytucjami i darów. Od 1994 roku rozpoczęto budowę sieci komputerowej, a do opracowania książek zakupiono program biblioteczno-informacyjny *Libris*, wymieniony w 2012 r. na program *Clavius*. W 2001 r. udostępniono czytelnikom internet, a od 2006 r. katalog online na własnej stronie internetowej. Dolnokubińska biblioteka od 2004 r. nawiązała współpracę z bibliotekami miast partnerskich (Limanowej, Pelhřimova i Egeru). Współpracę międzynarodową na szerszą skalę umożliwiły środki finansowe z funduszy europejskich. W 2007 r. realizowany był projekt „Wspólny słowacko-polski rok bibliotek”. Współpraca była kontynuowana po zakończeniu projektu. W 2010 r. obie biblioteki przystąpiły do realizacji projektów wspieranych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej. W latach 2011-2012 biblioteki realizowały następny projekt „Wzajemne związki - przeszłość i teraźniejszość”, a w 2013 - mikroprojekt „Transgraniczne Przenikanie”. W ramach tej współpracy biblioteki poszerzały wzajemną wiedzę nt. własnych regionów, promowały miasta wraz z ich dorobkiem kulturalnym i historycznym poprzez wydawanie wspólnych publikacji zarówno w formie tradycyjnej, jak i elektronicznej, organizowanie konkursów i wycieczek dla młodzieży, lekcje biblioteczne i warsztaty o tematyce regionalnej, spotkania autorskie i promocyjne dla czytelników obu bibliotek, wymianę doświadczeń zawodowych bibliotekarzy oraz środowisk

twórczych obu regionów. W ramach projektów wydano m.in.: mapy literackie regionu Orawy i Limanowej w słowacko-polskiej wersji językowej, dwujęzyczne wydania publikacji regionalnych. Dzięki pozyskanym funduszom zmodernizowano lokal biblioteki i wyposażono w nowoczesny sprzęt. Nam najbardziej podobało się wyposażenie sali konferencyjnej oraz Oddziału dla Dzieci, m.in. w scenę, która służy go organizowania występów dzieci jak też występów dorosłych dla dzieci, kolorowe, wygodne siedziska, skrzynie na książki dla najmłodszych i kolorowe regały a także drewniany „gabinet” do cichego czytania.

Biblioteka organizuje wiele wydarzeń promujących czytelnictwo i wiedzę o regionie, a wśród nich ogólnokrajowy konkurs recytatorski *Kubin Hviezdoslava*, w ramach którego oprócz konkursu recytatorskiego organizowane są liczne spotkania autorskie w szkołach, wieczory literackie w bibliotece, kiermasze książek itp. Podobnie jak u nas organizowane są przez Słowackie Stowarzyszenie Bibliotek obchody *Tygodnia bibliotek słowackich*. Inne ciekawe formy to: regionalny konkurs *Wiem wszystko o książce* organizowany dla młodzieży szkolnej, *Książka Orawy* - ankietna czytelnicza na najciekawszą książkę o tematyce regionalnej - zwycięskie książki prezentowane są na targach książki w Bratysławie, *Rok regionalnej wybitnej postaci* - wydarzenia promujące ludzi najbardziej zasłużonych dla rozwoju kulturalnego i społecznego regionu. Zwrócić też należy uwagę na działania promujące czytelnictwo dziecięce: *Noc z Andersenem* - całonocny cykl zajęć bibliotecznych dla dzieci, *Król czytelników* - konkurs na najaktywniejszego czytelnika oraz *Czytajmy...* - ogólnokrajowy maraton czytania przez dzieci. W bibliotece działają różne kluby czytelnicze, które aktywizują miłośników czytania do dyskusji literackich. Orawska biblioteka jest najaktywniejszą placówką biblioteczną w regionie i jedną z najaktywniejszych bibliotek publicznych na Słowacji.

W Dolnym Kubinie zwiedzaliśmy jeszcze jedną bibliotekę - Historyczną Bibliotekę Čaploviča i mieszczące się w tym samym budynku Muzeum Literackie Pawła Országha Hviezdoslava. Budynek biblioteki wybudowany na początku XX wieku na potrzeby zbiorów Vavrinca Čaploviča wpisany jest na listę zabytków kultury. Zbiory fundatora początkowo przechowywane były w kilku obiektach. Do nowego budynku przeniesiono je w 1914 r. w rocznicę podpisania aktu darowizny. Na przełomie XX i XXI w. budynek poddano gruntownej modernizacji oraz wyposażono w nowe technologie informatyczne, dzięki czemu znacznie poprawiły się warunki przechowywania zbiorów i prowadzenia prac badawczych oraz edukacyjnych. W muzeum poznaliśmy dokumentację życia i twórczości wybitnego poety słowackiego. Materiał tekstowy i ilustracyjny uzupełniają pozostałe po nim oryginalne pamiątki osobiste: gabinet, fragmenty salonu, części odzieży, prezenty otrzymane z okazji jubileuszy, przedmioty użytku codziennego.

Biblioteka Čaploviča mieści się w dolnej części budynku. Obecnie liczy prawie 93 tys. jednostek bibliotecznych. Powstała w 1839 r. na podstawie darowizny fundatora Vavrinca Čaploviča, orawskiego kolekcjonera, który przekazał Orawie 20 tys. książek oraz inne pamiątki muzealne. Umowa darowizny zawierała zapisy dotyczące dalszego zarządzania biblioteką, tj. odpowiedni lokal, wyposażenie biblioteki

i przygotowany do pracy bibliotekarz. Przekazany księgozbiór był spisany w 14 katalogach, z których 13 zachowało się do dziś. W cennych zbiorach znajduje się 25 inkunabułów, ok. 1 400 starodruków oraz cenne słowackie, europejskie i światowe dzieła. Zbiory Biblioteki były wielokrotnie porządkowane i katalogowane. Ostatnio, w okresie międzywojennym przez Jana Smetanę. Podzielił on starodruki na 12 grup wg dziedzin nauki i na 4 grupy formalne. Biblioteka nie udostępnia zbiorów na zewnątrz. Bibliotekarze oprócz prowadzenia prac badawczych, świadczą usługi biblioteczno-informacyjne dla badaczy, a także prowadzą działalność związaną z ochroną, uzupełnianiem, zachowaniem i opracowaniem zasobu książkowego. Prowadzą również działalność edukacyjną przygotowując wystawy tematyczne, zajęcia i prezentacje w oparciu o posiadane zbiory. Z okazji 170 rocznicy założenia biblioteki, w 2009 r. otwarto wystawę poświęconą jej unikatowym zbiorom. Zwiedzając ją mieliśmy okazję obejrzeć najcenniejsze eksponaty, m.in. rękopis aktu dawowizny zbiorów biblioteki żupie orawskiej z 15 kwietnia 1839 r. Na wystawie, za pomocą krótkich opisów i stron tytułowych poszczególnych dzieł są przedstawione wszystkie reprezentowane w zbiorach biblioteki dyscypliny naukowe. Szczególną uwagę poświęcono rękopisom i inkunabułom. Na samodzielnych posterach umieszczono prace ze zbiorów plastycznych i kartograficznych. Częścią ekspozycji są również niektóre przedmioty muzealne i stare druki biblioteczne. W otoczeniu tej niezwykłej wystawy mogliśmy zobaczyć z bliska najcenniejsze zbiory prezentowane nam przez bibliotekarzy.

Ostatnią, wśród zwiedzanych przez nas bibliotek była Biblioteka Uniwersytecka w Bratysławie. Swoją działalność rozpoczęła w 1919 r. jako biblioteka akademicka Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, a od 1954 r. jest biblioteką naukową, dostępną dla szerokiej publiczności. Oprowadzono nas po odnowionych agendach bibliotecznych: kilku czytelnich, ogólnodostępnych księgozbiórach. Niektóre z nich są urządzone niezwykle pomysłowo, np. dwuosobowa oszklona czytelnia na dziedzińcu, miejsca do czytania w salach magazynowych. W sali konferencyjnej zaprezentowano historię i obecne usługi pełnione przez bibliotekę, a na zakończenie zaproszono nas do podziemnej sali na kawę i herbatę, przy której dzieliliśmy się bibliotekarskimi doświadczeniami.

Zwiedziliśmy różne biblioteki: historyczne i współczesne, duże i mniejsze, po-dziwialiśmy nawet biblioteki właścicieli zamków, świadczące o ich literackich i naukowych zainteresowaniach. Wróciliśmy uzbrojeni w nową wiedzę o historii książki i współczesnym bibliotekarstwie, którą na pewno wykorzystamy w swojej pracy. Mamy nadzieję, że w przyszłym roku uda nam się poznać inne, równie interesujące biblioteki.

Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

KRONIKA

Kronika bibliotek publicznych powiatu zamojskiego II półrocze 2014 roku (wybór)

ZAMOŚĆ

lipiec / sierpień

- Otwarcie wystaw w ramach Międzynarodowego Festiwalu Fotografii *Wschodnia: Galeria ludzi Majdanu* - Grzegorz Pastuszek, *Kroniki Majdanu* - wystawa zbiorowa kijowskiego Fotoklubu 9x12 – Książnica Zamojska, Zamojskie Towarzystwo Fotograficzne
 - Isaac Bashevis Singer (1904-1991) - pisarz żydowski, laureat Nagrody Nobla - wystawa rocznicowa - Książnica Zamojska
 - Ogłoszenie konkursu literackiego *Rodzina w literaturze* w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Rodzin 2014 - Książnica Zamojska
 - *By Szumy nigdy nie przestały szumieć* - podsumowanie regionalnego konkursu ekologicznego i otwarcie wystawy pokonkursowej - CIE Książnicy Zamojskiej
 - *Nasze widzenie świata* - wystawa prac plastycznych uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej „Krok za Krokiem” - OCN Książnicy Zamojskiej
 - *Puchatkowe spotkania* - cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla przedszkolaków oraz ich opiekunów; w programie głośne czytanie, zajęcia plastyczne, zabawy ruchowe, edukacyjne - ODM Książnicy Zamojskiej
 - *Z książką przez świat* - wakacyjne zajęcia dla dzieci w wieku szkolnym, realizowane 2 razy w tygodniu w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* W programie m.in. spotkania z regionalnymi twórcami literatury dziecięcej: Izabelą Winiewicz-Cybulską i Jarosławem Siekiem oraz podróżnikiem Janem Wardachem. Projekt propagujący zdrowy styl życia został dofinansowany przez Miasto Zamość w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - ODM i FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
 - *Wędrująca estrada* - postaw na rodzinę - udział w imprezach plenerowych na os. Planty, Nowe Miasto, Powiatowa, Karólówka - FB nr 1, 3, 4, 5, 6
 - *Sąsiedzi z Wyszyńskiego* - udział w plenerowej imprezie organizowanej w ramach Europejskich Dni Dobrosąsiedztwa przez Spółdzielnię Mieszkaniową im. J. Zamoyskiego - FB nr 1
 - Podaj łapę - Światowy Dzień Psa; W krainie Muminków - wystawy - FB nr 5
- #### wrzesień
- Kontrola zbiorów bibliotecznych (29.09-4.10.2014) - FB nr 3
 - *Przywracanie tożsamości ofiar obozu w trakcie dziesięciolecia istnienia Muzeum - Miejsca Pamięci w Bełczu* - Zamojska Biesiada Literacka z udziałem Ewy Koper, autorki książki *Każda ofiara ma imię* - Książnica Zamojska
 - *Każda ofiara ma swoje imię* - wystawa ze zbiorów Muzeum - Miejsca Pamięci w Bełczu - Książnica Zamojska

- Plenerowe spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki, poświęcone książce Ignacego Karłowicza *Sonka* - Książnica Zamojska
- Narodowe czytanie 2014. *Trylogia* Henryka Sienkiewicza - zamojska edycja ogólnopolskiej akcji promującej czytelnictwo, z udziałem m.in. Prezydenta Zamość, słuchaczy ZUTW oraz dyrekcji, nauczycieli i uczniów SP nr 2 w Zamościu - Książnica Zamojska
- *Tożsamość i odrębność - dzieje miejscowości Zamojszczyzny* - wystawa ze zbiorów własnych biblioteki w ramach EDD - Książnica Zamojska
- *Goci z Kotliny Hrubieszowskiej* - wystawa - Książnica Zamojska, Muzeum im. S. Staszica w Hrubieszowie
- *Bądź eko* - wystawa - CIE Książnicy Zamojskiej
- *Mój świat kształtów i barw* - wystawa prac plastycznych Krzysztofa Lindera, wychowanka OREW w Zamościu - OCN Książnicy Zamojskiej
- *W krainie mądrych sów* - impreza czytelnicza dla ucz. kl. II i III SP nr 10 - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Rozczytane „Słoneczko”* - głośne czytanie w Przedszkolu „Słoneczko” - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* - zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku przedszkolnym i ich opiekunów - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* - cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku szkolnym - ODM Książnicy Zamojskiej
- Spotkania autorskie z Agnieszką Frączek i Joanną Fabicką w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* – ODM i FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Kto czyta ten wie* - cykl głośnego czytania w Przedszkolach nr 1, 15, Przedszkolu Językowym „For Kids” i filii Niepublicznego Przedszkola „Słoneczko” - FB nr 1
- *Z bajkownika czytelnika* - głośne czytanie w Przedszkolu nr 13 - FB nr 2
- *Bajeczka dla przedszkolaka* - głośne czytanie w Przedszkolu nr 7, 14 i SP nr 9 oraz w grupie przedszkolnej Dwujęzycznej Szkoły Smart School - FB nr 3
- *Godzina na historyjkę* - głośne czytanie w Przedszkolach nr 5, 12 - FB nr 4
- *Spotkanie z bajką* - głośne czytanie w Przedszkolu nr 6 - FB nr 6
- *Stacja Plastusiowo* - cotygodniowe zajęcia biblioteczne łączące różne formy: głośne czytanie, zajęcia plastyczne, gry i zabawy, konkursy, realizowane przez filie KZ pod wspólnym hasłem - FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Pani jesień koszyk niesie* - konkurs plastyczny dla przedszkolaków - FB nr 1
- *Bohaterowie w kontuszu* - konkurs plastyczny na portret w oparciu o *Trylogię* H. Sienkiewicza - FB nr 2
- *Moje spotkanie z biblioteką* - lekcja biblioteczna dla kl. 2 - FB nr 3
- *Miej serce dla serca* - Światowy Dzień Serca - wystawa - FB nr 5
- *Biedronki w bibliotece; Muchomorki w bibliotece* - wycieczki przedszkolaków - FB nr 6

październik

- Kontrola zbiorów bibliotecznych (20-25.10.2014) w FB nr 4
- *Nie było kiedy płakać. Losy rodzin polskich wysiedlonych z Zamojszczyzny (1942-1943)* - promocja książki i spotkanie z autorką Beatą Kozaczyńską - Książnica Zamojska
- Spotkanie autorskie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki z Shirin Kader, autorką powieści *Zaklinacz słów* - Książnica Zamojska

- Zamojska Biesiada Literacka z udziałem Iwony Chudoby i Waldemara Taurogińskiego z Chełmskiej Grupy Literackiej „Lubelska 36” - Książnica Zamojska
- *Goci z Kotliny Hrubieszowskiej* - wystawa - Książnica Zamojska, Muzeum im. S. Staszica w Hrubieszowie
- *Przygotowanie zwierząt do zimy* - zajęcia edukacyjno-ekologiczne dla kl. 2 SP nr 3 w Zamościu - CIE Książnicy Zamojskiej
- *Wycieczka do lasu* - pokaz multimedialny i warsztaty plastyczne - CIE Książnicy Zamojskiej
- *Bądź eko* - wystawa - CIE Książnicy Zamojskiej
- *W świecie ciszy* - seminarium z cyklu *Budowanie świata przyjaznego dla osób niepełnosprawnych* na temat funkcjonowania w społeczeństwie osób głuchych i głuchoniemych - OCN Książnicy Zamojskiej
- *Dzieciństwo - zaczarowany świat marzeń* - konkurs wokalnie-literacki - OCN Książnicy Zamojskiej
- *Mój świat kształtów i barw* - wystawa prac Krzysztofa Lindera - OCN Książnicy Zamojskiej
- *Jesienne sowy* - warsztaty plastyczne dla dzieci - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Jeź literacki* - wystawa - ODM Książnicy Zamojskiej
- *W wesołej krainie dyni* - lekcja biblioteczna dla uczniów SOSW w Zamościu - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* - cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla najmłodszych i ich opiekunów - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* - cykliczne zajęcia biblioteczne dla dzieci w wieku szkolnym - ODM Książnicy Zamojskiej
- Rozczytane „Słoneczko”; Kto czyta ten wie; Z bajkownika czytelnika; Bajeczka dla przedszkolaka; Godzina na historyjkę; Spotkanie z bajką - głośne czytanie w zamojskich przedszkolach - ODM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Luz blues, a w głowie same dziury* - spektakl teatralny Teatru Edukacji i Profilaktyki „Maska” z Krakowa w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* - ODM i FB nr 1, 2 Książnicy Zamojskiej
- Warsztaty ilustratorsko-plastyczne, prowadzone przez Małgorzatę Flis i Tomasza Trojanowskiego w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* - ODM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Rodzina - zdrowy wybór* - realizacja konkursu plastycznego w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* - ODM i FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Zdrowy styl życia bez tytoniu i dopalaczy* - prelekcje prozdrowotne w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* - FB nr 1, 3, 4
- *Decyzja należy do Ciebie* - warsztaty profilaktyczne w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* - FB nr 2, 3
- *Czytam i rozmawiam z energią* - realizacja VI edycji akcji czytelniczej, promującej czytelnictwo i edukację z zakresu bezpiecznego użytkowania energii elektrycznej wśród dzieci w wieku 5-6 lat. Program wspierany jest przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Zamość - ODM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Jesienne ogrody* - cykliczne zajęcia biblioteczne dla dzieci - FB nr 1, 2, 3, 4, 6

- *Stanisława Fleszerowa-Muskat* - wystawa rocznicowa - FB nr 5

listopad

- *Jesienne nas troje* - Zamojska Biesiada Literacka z udziałem poetów *Chełmskiej Grupy literackiej*, „Lubelska 36” - Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki nt. książki Johna Updike'a *Wdowy z Eastwick* - Książnica Zamojska
- *Józef Czechowicz (1903-1939). Zamień wspomnienie w wiersz* - wystawa rocznicowa - Książnica Zamojska
- *Zygmunt Klukowski (1885-1959) - lekarz, bibliofil, historyk regionalista. 55 rocznica śmierci* - wystawa ze zbiorów własnych - Książnica Zamojska
- *Goci z Kotliny Hrubieszowskiej* - wystawa - Książnica Zamojska, Muzeum im. S. Staszica w Hrubieszowie
- *Jesień* - wystawa - CIE Książnicy Zamojskiej
- Spotkanie literackie niepełnosprawnych twórców z Zamościa i regionu - OCN Książnicy Zamojskiej
- *Mój świat kształtów i barw* - wystawa prac Krzysztofa Lindera - OCN Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* - zajęcia dla przedszkolaków - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* - cotygodniowe zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Rozczytane „Słoneczko”*; *Kto czyta ten wie*; *Z bajkownika czytelnika*; *Bajeczka dla przedszkolaka*; *Godzina na historyjkę*; *Spotkanie z bajką* - głośne czytanie w zamojskich przedszkolach - ODM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Biblioteka – sposób na nudę* – cykl zajęć bibliotecznych dla dzieci - FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Magia żywego słowa* - warsztaty teatralno-recytatorskie prowadzone przez A. Smyk-Batorską w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* - FB nr 1, 3, 4
- *Najważniejsze w życiu jest być sobą i Przyjaźń* - czy warto mieć przyjaciela - warsztaty biblioterapeutyczne w ramach programu *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* - ODM, FB nr 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Biblioteka na dzieci czeka* - 4 wycieczki przedszkolaków do biblioteki - FB nr 3
- *Twórcy poezji dziecięcej, Literatura beletrystyczna* - lekcje biblioteczne dla uczniów SP nr 10 - FB nr 4
- *Stanisława Fleszerowa-Muskat* - wystawa rocznicowa - FB nr 5

grudzień

- Przeprowadzka Mediateki Książnicy Zamojskiej do nowego pomieszczenia
- Zamojska Biesiada Literacka, w programie, m.in. *Historie rodzinne - temat tabu?* Piotra Kupczaka oraz podsumowanie konkursu *Rodzina w literaturze* - Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki nt. twórczości Krzysztofa Vargi - Książnica Zamojska
- *Józef Czechowicz (1903-1939)* - wystawa - Książnica Zamojska
- *Góry Stołowe w fotografii Ryszarda Żyły* - wystawa - Książnica Zamojska
- *Rękodzieło - skarb naszego regionu* - wystawa - CIE Książnicy Zamojskiej
- *Pokój ludziom dobrej woli* - wystawa *szopek bożonarodzeniowych*, prezentująca twórczość osób niepełnosprawnych i społecznie wykluczonych - OCN Książnicy Zamojskiej

- *Książkowe anioły; Zaprzęg świętego Mikołaja; Święteczne dekoracje; Bibułkowe aniołki* - warsztaty plastyczne dla dzieci – ODM Książnicy Zamojskiej
- *Z kufra prababci* - wystawa - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Puchatkowe spotkania* - cykl zajęć dla młodszych dzieci - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Sobotnie spotkania z książką* - cykl zajęć dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym - ODM Książnicy Zamojskiej
- *Rozczytane „Stoneczko”;* *Kto czyta ten wie;* *Z bajkownika czytelnika;* *Bajeczka dla przedszkolaka;* *Godzina na historyjkę;* *Spotkanie z bajką* - głośne czytanie w zamojskich przedszkolach - ODM, FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- *Bajecznie - świętecznie* - cykl zajęć bibliotecznych dla dzieci - FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Książka pod choinkę* - wystawa - FB nr 5
- Zakończenie projektu edukacyjno-kulturalnego *Czytam! Rozmawiam! Wiem!* W programie m.in.: podsumowanie konkursu plastycznego *Rodzina - zdrowy wybór*, otwarcie wystawy pokonkursowej *Wybieram rodzinę*, występ teatralny uczniów z Zespołu Szkół nr 6 w Zamościu. Zadanie dofinansowane przez Miasto Zamość w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - ODM i FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej
- Zakończenie VI edycji akcji czytelniczo-edukacyjnej *Czytam i rysuję z energią*. W programie m.in. ogłoszenie wyników konkursu plastycznego i otwarcie wystawy pokonkursowej – ODM i FB nr 1, 2, 3, 4, 6 Książnicy Zamojskiej

ADAMÓW

sierpień

- *Wakacje w bibliotece* - zajęcia biblioteczne dwa razy w tygodniu (głośne czytanie, gry i zabawy z bajką, zajęcia komputerowe)

wrzesień

- *Narodowe czytanie*. Henryk Sienkiewicz - *Trylogia*

październik/listopad

- *Tajemnice zaginionych liter* oraz *Skradzione mądrości* - spektakle dla dzieci Teatru Maska z Krakowa
- *Spotkanie i warsztaty ze Zbigniewem Masternakiem* - scenarzystą, reżyserem i producentem filmowym

grudzień

- Spotkanie integracyjne poświęcone tradycji Świąt Bożego Narodzenia (przygotowywanie stroików i ozdób choinkowych, strojenie choinki)
- *Najaktywniejszy Czytelnik Roku 2014* - podsumowanie konkursu czytelniczego

GRABOWIEC

lipiec/sierpień

- Inwentaryzacja księgozbioru biblioteki
- *Festyn w Dańcypolu* - impreza współorganizowana z GOK
- *Zdrowo i wesoło* - piknik rodzinny współorganizowany z GOK i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- *Dożynki parafialno-gminne* - stoisko promocyjne biblioteki na imprezie środowiskowej
- Wakacyjny wyjazd dzieci na „Ranczo Budrysa” w Strupinie Dużym

wrzesień

- *Narodowe Czytanie Trylogii H. Sienkiewicza* - środowiskowa impreza plenerowa
- *Tydzień Książek Zakazanych* - akcja popularyzująca wiedzę nt. cenzury książek oraz wystawa książek zakazanych w różnych okresach
- *Nie było kiedy płakać* - spotkanie z Beatą Kozaczyńską autorką książek o losach wysiedlonych Dzieciach Zamojszczyzny

listopad

- *Ziemia zamojska w obiektywie* - wystawa pokonkursowa LGD Ziemia Zamojska
- obchody *Światowego Dnia Pluszowego Misia* - imprezy biblioteczne z udziałem przedszkolaków i dzieci ze świetlicy szkolnej

grudzień

- Spotkanie autorskie z *Grzegorzem Kasdepką*
- *Warsztaty z Horrorem czyli Grupowe Tworzenie Opowieści Grozy* pod kierunkiem Łukasza Kielbasy inicjatora projektu *Horror na Roztoczu*

KOMARÓW - OSADA

sierpień

- *94. rocznica Bitwy pod Komarowem* - UG, SOK, Stowarzyszenie „Bitwa Pod Komarowem”

wrzesień

- *Dożynki* - uroczystość gminno-parafialna

KRASNOBRÓD

lipiec/sierpień

- *Letni konkurs czytelniczy* - konkurs na najlepszego czytelnika lata 2014
- *Milion Podróż z Książką* - konkurs fotograficzny

wrzesień

- *Narodowe Czytanie Trylogii H. Sienkiewicza* - akcja plenerowa połączona z podsumowaniem letnich konkursów oraz zajęciami animacyjnymi dla dzieci i młodzieży *Staropolskim śladem*
- *Tydzień Książek Zakazanych* - wystawa książek zakazanych, ulotki *Czy wiesz, że...?* oraz zajęcia dla dzieci *Opowieści o Czerwonym Kapturku* - MGBP, FB Hutki

listopad

- *Ortograficzne polowanie na czarownice* - gminne dyktando, wskazana była także charakteryzacja i magiczne stroje uczestników konkursu
- *Bohaterowie naszych lektur* oraz *Wiedźmy i wiedźminki* - podsumowanie konkursu czytelniczego i plastycznego
- *Dzień Pluszowego Misia* - cotygodniowe spotkania z przedszkolakami (zajęcia w przedszkolu)

- *Maski, maseczki, odżywcзки* - biblioteczne popołudnie z kosmetyczką
- *Misja Biblioteka* - gra biblioteczna aktywizująca czytelnictwo (listopad-styczeń)

grudzień

- *Spotkanie z Mikołajem* - impreza biblioteczna
- *Anioły też czytają* - konkurs plastyczny
- *Formy aktywizacji czytelnictwa* - warsztaty dla bibliotekarzy powiatu zamojskiego połączone ze spotkaniem opłatkowym

ŁABUNIE

lipiec/sierpień

- *Rok Oskara Kolberga w gminie Łabunie* - gminny program obchodów, m.in.: konkurs literacki i plastyczny, wycieczki uczestników konkursów do poszczególnych wsi, wyjazd szkoleniowy do skansenu w Guciowie, zajęcia artystyczne, wydawnictwo pokonkursowe, wystawy
- *Biblioteka zaprasza* - wycieczka do biblioteki dzieci z Domu Dziecka w Łabuniach
- *Targowisko możliwości* - gminne święto rodzinne

wrzesień

- *Bój pod Barchaczowem* - wykład dr. Jacka Feduszki w Izbie Muzealnej w Barchaczowie połączone z obchodami 75. rocznicy walk
- *Narodowe Czytanie Trylogii H. Sienkiewicza* w gm. Łabunie – wydarzenie gminne
- *Rok Oskara Kolberga w gminie Łabunie* - finał konkursów: literackiego i plastycznego, wydawnictwo pokonkursowe
- *Zwyczaje świąteczne w gminie Łabunie* - wykład M. Fornal o tematyce etnograficznej
- *Śpiewające Dzwoneczki* - wydanie tomiku Elżbiety Kuźmy

październik/listopad

- wydanie publikacji własnych: Murawska I. Historia pisana życiem, Flak B. Kromka Bożej Miłości, Kulasza S. Wspomnienia: pamiętnik pisany o poranku, Piela P. Marginalia oraz 2 reprinty Kryk J. Pieśni oddziałów partyzanckich na Zamojszczyźnie i Zawrotniak M. Zbrodnie niemieckie na Zamojszczyźnie

grudzień

- *Chrystus frasobliwy* - wystawa rzeźby H. Zasowy
- *Warsztaty bożonarodzeniowe, snucie opowieści świątecznych...* - spotkanie międzypokoleniowe
- *Zwyczaje i obyczaje świąteczne* - konkurs fotograficzny

MIĄCZYN

lipiec/sierpień

- *Wakacje w bibliotece* - cykl wakacyjnych zajęć bibliotecznych

wrzesień

- *Wysiedlenia na Zamojszczyźnie* - spotkanie z uczestnikiem wysiedlenia w okresie okupacji hitlerowskiej - dla młodzieży gimnazjalnej

grudzień

- Warsztaty wykonywania ozdób świątecznych
- Spotkanie oplatkowe w Bibliotece

NIELISZ

lipiec/sierpień

- *Wakacje w bibliotece* - cykl wakacyjnych zajęć bibliotecznych dla dzieci
- *Sieciaki na wakacjach* - piknik edukacyjny

październik/listopad

- *Wszystko o smokach* - przedszkolaki w bibliotece
- *Galeria przeszłości Gminy Nielisz* - wystawka
- *Tydzień Edukacji Globalnej* - wydarzenie edukacyjne, w tym quizy online z nagrodami, konkursy na facebooku, wystawki książek i materiałów informacyjnych
- *Śladami przeszłości* - opracowano scenariusz terenowej gry historycznej

grudzień

- *Spotkanie choinkowe w bibliotece* - ChCPDiR w Zamościu przygotowało dla dzieci 90 paczek świątecznych, pogadanka, film

RADECNICA

lipiec/sierpień

- *Moje wakacje z bohaterem książkowym* - konkurs plastyczny dla dzieci

wrzesień/październik

- Promocja wydawnictwa *Coś niecoś o wodzie w Radecznicy* Stanisława Zybaly oraz wystawa jego dorobku artystycznego i literackiego
- *Wspomnienia z lat okupacji* - promocja książki Honoraty Banach
- Spotkanie z Reginą Smoter Grzeszkiewicz, autorką *Dziennika z podróży do Izraela*
- *Talenty małych ojczyzn* - finał konkursu literackiego

MOKRE (GBP ZAMOŚĆ)

lipiec/sierpień

- *Wakacje w Bibliotece ph. Podróże z Henrykiem Sienkiewiczem* - zajęcia biblioteczne prowadzone 3 razy w tygodniu (BG). Filie, wakacyjne zajęcia organizowały wg własnych harmonogramów, zaś zakończenie akcji było wspólne w bibliotece w Mokrem
- 2 spotkania z Janem Wardachem - podróżnikiem zwiedzającym świat na rowerze
- Uroczystość finałowa wakacyjnych zajęć bibliotecznych dla dzieci z całej gminy. W programie, m.in.: inscenizacje *ph. Janko Muzykant*, *Krzyżacy*, oraz z *Panem Sienkiewiczem przez Czarny Łód* wg scenariuszy M. Duławskiej, przygotowywane podczas spotkań bibliotecznych oraz poczęstunek *Na afrykańskim targu*.
- Wyjazd szynobusem na wycieczkę po Zwierzyńcu dla uczestników wakacyjnych zajęć bibliotecznych

wrzesień/październik

- *Narodowe czytanie Trylogii* H. Sienkiewicza z udziałem członków Bractwa Rycerskiego Miecza i Szabli z Zamościa

- *Dożynki gminne w Żdanowie* - kiermasz książki
- *Spotkania z pasjami* - 15 spotkań online w formie wideokonferencji dla seniorów - udział w akcji Fundacji Orange i Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (2. edycja)
- *Cała Polska czyta dzieciom* - inauguracja całorocznej akcji w bibliotekach - FB Kalinowice, Lipsko, Płoskie, Sitaniec, Zawada, Żdanów
- *Tydzień Książek Zakazanych* - wystawa i dyskusja na temat książek zakazanych (w ramach DKK)
- *II Spotkanie Partnerskie* kończące dwuletnią współpracę, zakończone dwudniowym wyjazdem do Warszawy oraz udziałem w ogólnopolskim konkursie *Partnerstwo to nas kręci*
- Spotkanie autorskie z Marią Duławską (dla dzieci) - FB Kalinowice

listopad/grudzień

- Spotkanie autorskie z Pawłem Boręsewiczem - FB Żdanów
- Obchody *Światowego Dnia Pluszowego Misia* - zajęcia biblioteczne dla dzieci
- *Horror na Roztoczu* - spotkanie DKK w Mokrem z Łukaszem Kielbasą, pomysłodawcą i twórcą książki
- Szkolenie w zakresie MAK+ dla bibliotekarzy pow. zamojskiego
- *Tydzień Edukacji Globalnej* - udział Biblioteki w Mokrem w ogólnopolskich obchodach
- *Videokonferencja z Katarzyną Grocholą* - w ramach cyklu *Spotkania z pasjami* oraz dyskusja nad książką *Nigdy w życiu* (w ramach DKK)
- *Anioły, Aniolki, Aniołeczki* - kolejna edycja konkursu plastycznego (formy zróżnicowane: przestrzenne, malarskie, płaskorzeźby, i in.)

SITNO

lipiec/sierpień

- *VI Forum Kobiet Aktywnych w Mirczu* – zorganizowany wyjazd delegacji gminnej
- Zakończenie zajęć wakacyjnych dla dzieci - wycieczka po Roztoczu, ognisko, gry i zabawy sportowe

wrzesień/październik

- *Dożynki gminne* - współudział Biblioteki
- *Narodowe Czytanie Trylogii H. Sienkiewicza* - w formie konkursu pięknego czytania z nagrodami podczas imprezy dożynkowej
- *Milion przygód z książką* - zajęcia biblioteczne w ramach ogólnopolskiej akcji dla bibliotek publicznych
- Spotkanie ze Zbigniewem Masternakiem i warsztaty scenariuszowe dla gimnazjalistów

grudzień

- *Wspólnie na Zamojszczyźnie* - inicjatywa promująca partnerstwo pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego. Projekt realizowany wspólnie ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Społecznych w Sitnie i szkołami dedykowany był młodzieży gimnazjalnej gminy Sitno. W programie m.in.: szkolenie w zakresie wolontariatu europejskiego, trening rozwoju osobistego i wizażu, trening karate, kurs tańca nowoczesnego oraz wyjazd studyjny do Katowic. Projekt zrealizowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego *Kapitał Ludzki*

SKIERBIESZÓW

wrzesień

- Konkurs na logo Biblioteki
- *Mamy tylko jedną ziemię - posprzątamy ją razem* – konkurs plastyczny

październik/listopad

- *Zwierzęta małe i duże; Murzynek Bambo; Wesoly jesienny zwierzyniec* - konkursy plastyczne dla dzieci
- *Święty Andrzej Ci ukaże, co Ci los przyniesie w darze* - impreza okolicznościowa dla dzieci

grudzień

- *Dziecięcy Czytelnik Roku* – konkurs czytelniczy
- *Czy jutro czy dziś wszystkim jest potrzebny miś; Spotkanie z Kurą Adelą* - zajęcia integracyjne z książką
- *Świąteczne Anioły i Aniolki; Portret Króla Maciusia; W Dolinie Muminków; Świąteczno-zimowe witraże* - konkursy plastyczne dla dzieci

STARY ZAMOŚĆ

lipiec/sierpień

- *Lato 2014* – dwutygodniowe wakacyjne zajęcia dla dzieci - GBP, GOK, FB Udrycze
- *Dożynki gminno-parafialne* - współudział w imprezie środowiskowej
- *Rajd rowerowy po okolicy* - impreza rekreacyjna współorganizowana z GOK

wrzesień/październik

- *Dzień Folkloru - II Sąsiedzki Przegląd Przyśpiewek*
- *Przez Stary Zamość - szlakiem tradycji i smaku* - promocja wydawnictwa lokalnego
- *Stulecie wybuchu I wojny światowej* - wystawa w Gimnazjum przygotowana przez bibliotekę

listopad/grudzień

- *72. rocznica wysiedlenia Udrycz* - uroczystość środowiskowa
- *Obchody Święta Niepodległości* - uroczystość środowiskowa mieszkańców gm. Stary Zamość
- *X Gminny Przegląd Teatryków Dziecięcych*
- *Biblioteczne warsztaty literacko - plastyczne dla dzieci kl. 0 i ich rodziców*

SUŁÓW

lipiec/sierpień

- *Wakacje w bibliotece* - cotygodniowe spotkania dzieci w bibliotece - GBP, FB Sąsiadka
- *Jak zrozumieć świat* - zabawa z powiedzeniami - FB Sąsiadka
- *Artystyczna zakładka* - konkurs plastyczny - FB Michalów
- *Wyjazdy zespołów śpiewaczych z Sułowa i Sąsiadki na Zamojskie Dni Folkloru do Zwierzynica i na Dożynki Powiatowe do Klemensowa (przygotowania i organizacja)* - GBP

wrzesień

- Uroczyste nadanie imienia Feliksy Poździk GBP w Sułowie, połączone z promocją tomiku poetyckiego F. Poździk *Ocalić od zapomnienia*.

grudzień

- *Baw się zimą i magią Świąt Bożego Narodzenia* - konkurs plastyczny - GBP i FB w Michałowie
- I Gminne Spotkanie Opłatkowe w plenerze

SZCZEBRZESZYN

lipiec/wrzesień

- *Wakacje w bibliotece* - cotygodniowe zajęcia biblioteczne, codzienne zajęcia dla dzieci z komputerem
- comiesięczne spotkania *Dyskusyjnego Koła Przyjaciół Książki*
- *Spotkania z Pasjami* - cykl 15 interaktywnych konferencji z ciekawymi ludźmi

październik/listopad

- Warsztaty scenariuszowe ze Zbigniewem Masternakiem, dramaturgiem, prozaikiem i autorem scenariuszy filmowych - dla młodzieży gimnazjalnej
- *Cała Polska czyta dzieciom* - głośne czytanie książek dzieciom z Przedszkola Samorządowego w Bodaczowie i Szkoły Podstawowej w Wielączy (1x w miesiącu przez cały rok)
- *Kącik nowości książkowych* - na łamach „Chrząszcza” i na stronie internetowej miasta biblioteka systematycznie poleca czytelnikom nowości zakupione do zbiorów
- *Ilustracja mojej ulubionej książki* - konkurs plastyczny dla dzieci

grudzień

- *Gwiazdkowy Kiermasz Książek*
- Finał konkursu *Ilustracja mojej ulubionej książki*
- Udostępnienie czytelnikom kursów e-learningowych rozwijających różne umiejętności: *Czytaj 123; Pisz 123; Pamiętaj 123; Fotografuj 123; Photoshop 123*.

ZWIERZYNIEC

lipiec

- *Posmerfujemy razem* - zajęcia czytelniczo-plastyczne dla dzieci

październik

- Spotkanie autorskie z Shirin Kader w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki

grudzień

- *Horror na Roztoczu* - spotkanie z Łukaszem Kielbasą inicjatorem projektu, którego celem było wydanie zbioru opowiadań grozy.

Anna Kalniuk, Danuta Zwolińska, Książnica Zamojska

V Zamojski Festiwal Książki